

PROSINEC 2024

MID-TERM EVALUACE NÁRODNÍ RIS3 STRATEGIE 2021-2027

AUTOŘI:

MIROSLAV KOSTIČ
KRISTÝNA MEISLOVÁ

Mid-term evaluace Národní RIS3 strategie 2021-2027

Prosinec 2024

Zpráva byla vypracována na základě zadání Ministerstva průmyslu a obchodu ČR v projektu sdílených činností „Strategická inteligence pro výzkum a inovace“ (MS2104).

Autoři

Miroslav Kostić

Kristýna Meislová

Obsah

Manažerský souhrn	4
1 Úvod.....	6
1.1 Cíle evaluace	6
1.2 Použité metody a zdroje informací.....	7
2 Vyhodnocení NRIS3 strategie podle evaluačních okruhů a otázek	9
2.1 Analytické podklady.....	9
2.1.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Analytické podklady	10
2.2 Řízení RIS3	11
2.2.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Řízení RIS3	17
2.3 Fungování procesu EDP.....	19
2.3.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Fungování procesu EDP.....	27
2.4 Monitorování a hodnocení RIS3	30
2.4.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Monitorování a hodnocení RIS3.....	35
2.5 Naplňování cílů RIS3.....	36
2.5.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Naplňování cílů RIS3.....	48
2.6 Nové přístupy v zaměření RIS3	49
2.6.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Nové přístupy v zaměření RIS3	58
3 Závěr	60
4 Použité zdroje	65
5 Příloha – Evaluační matice	67

Manažerský souhrn

Mid-term evaluace Národní RIS3 strategie 2021-2027 sledovala **tři hlavní cíle**:

- Vyhodnotit naplňování kritérií základní podmínky pro uskutečňování kohezní politiky EU,
- Vyhodnotit dosavadní příspěvek strategie k naplňování vize a cílů RIS3,
- Vyhodnotit kultivaci inovačního ekosystému a prosazování nových přístupů v zaměření RIS3.

Analytické podklady pro aktuální NRIS3 strategii představovaly adekvátní materiál pro přípravu a zacílení strategie, aktualizaci domén specializace i nastavení EDP (kritérium č. 1 základní podmínky). V současném implementačním období došlo díky **uskutečnění organizačních změn v řízení RIS3** a komunikaci s jednotlivými aktéry ekosystému RIS3 ke zlepšení komunikace mezi národní a krajskou úrovní, ke zlepšení systému řízení Národních inovačních platforem (dále NIP) i k zefektivnění spolupráce s poskytovateli podpory VaVal v režimu RIS3 (kritérium č. 2). Pro zefektivnění řízení RIS3 strategie je žádoucí zlepšit zvláště informovanost krajských RIS3 týmů a NRIS3 týmu o vznikajících a probíhajících aktivitách v krajích v oblasti implementace RIS3. K pozitivnímu posunu v implementaci strategie by mohlo přispět rovněž intenzivnější školení hodnotitelů ve spolupráci NRIS3 týmu a poskytovatelů podpory, zaměřené na správné vyhodnocení souladu s RIS3.

Systém monitorování NRIS3 strategie (kritérium č. 3) je funkčně založen na monitorování „zdola“, tedy od úrovně projektů s vazbou na RIS3, a využívá RIS3 portál, zřízený v červenci 2022 zejména s cílem integrace roztržitých databází a monitorovacích systémů sledujících realizaci programů a projektů s vazbou na RIS3. Pro sjednocení přístupu k monitorování krajských RIS3 strategií je vhodné stanovit základní principy a pravidla ve formě jednoduché metodiky pro tuto úroveň monitoringu.

Proces objevování podnikatelského potenciálu (EDP) je v aktuální NRIS3 strategii adekvátně nastaven a formalizován, přičemž klíčovou roli v jeho realizaci hrají Národní inovační platformy (kritérium č. 4). Díky výraznému zlepšení fungování EDP v současném implementačním období strategie dochází k efektivnějšímu zapojení aktérů inovačního ekosystému, dosahování relevantnějších výstupů i cílenější identifikaci příležitostí a domén specializace. Přesto je žádoucí v některých oblastech fungování EDP dále zlepšovat, a to zejména vzhledem k zjednodušení procesu obměny členů NIP (úpravou statutu NIP pro dosažení větší flexibility), dosažení intenzivnějšího zapojení segmentu malých a středních podniků a start-upů z klíčových oborů, lepšímu objasnění role krajských zástupců v NIP, zlepšení orientace členů NIP a dalších klíčových aktérů inovačního ekosystému v problematice RIS3 i poskytování podrobnějších instrukcí ohledně očekávaných výstupů NIP.

NRIS3 strategie se opírá o **opatření směřující ke zlepšení národního i regionálních systémů výzkumu a inovací** (kritérium č. 5) – na národní úrovni prostřednictvím opatření Národní politiky VaVal, úzce provázané s NRIS3 strategií, jakož i horizontálních priorit NRIS3 strategie, promítnutých do jejích strategických a specifických cílů. **Opatření na podporu průmyslové transformace** (kritérium č. 6) jsou NRIS3 strategií naplňována prostřednictvím nástrojů a typových aktivit obsažených v horizontálních prioritách strategie i v tématech VaVal v doménách výzkumné a inovační specializace. Tato opatření jsou realizována zvláště prostřednictvím programů OP TAK, OP ST, The Country for the Future, Národní plán obnovy aj. K **posilování mezinárodní spolupráce** (kritérium č. 7) dochází díky intenzivnímu zapojení NRIS3 týmu do mezinárodních aktivit, zvláště se zaměřením na rozvoj přístupu orientovaného na RIS3 mise. K nalezení vhodných inspirací ze zahraničních regionů a navázání cílenější bilaterální spolupráce by mělo napomoci nedávné obsazení nové pozice manažera pro mezinárodní spolupráci v rámci NRIS3 týmu.

Přes určitý pokrok, dosažený **ve směru transformace české ekonomiky** na ekonomiku více založenou na znalostech a sledovatelný na některých indikátorech monitorujících naplňování cílů a vize NRIS3

strategie, dosud **nedochází k posunu ČR na žebříčku European Innovation Scoreboard** z pozice mírného inovátora (3. výkonnostní kategorie žebříčku) do vyšší výkonnostní kategorie. Český systém VaVal zaostává zvláště v přidané hodnotě vytvořené v podnikovém sektoru, v oblasti ochrany duševního vlastnictví, v úrovni spolupráce veřejné a soukromé sféry ve VaVal či z hlediska nabídky absolventů vysokoškolského studia (zvláště doktorského stupně) a zaměstnanosti v činnostech náročných na znalosti. K zajištění legislativní opory pro naplňování stanovených cílů RIS3 strategie by bylo žádoucí ukotvit RIS3 strategii v nově připravovaném zákoně o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí.

V průběhu implementace současné strategie byla uskutečněna **opatření přispívající k celkové kultivaci inovačního ekosystému** – spuštění RIS3 portálu jako nástroje sloužícího pro monitorování, propagaci RIS3 i komunikaci mezi jednotlivými aktéry ekosystému; příprava metodických dokumentů využitelných krajskými RIS3 týmy, účastníky EDP i dalšími subjekty; zahájení projektu Smart Akcelerátor+ I a jeho získání všemi krajskými RIS3 týmy.

Úspěchem je bezesporu **definování prvních dvou RIS3 misí** a jejich zohlednění ve výzvách a veřejných soutěžích jednotlivých programů podpory VaVal, včetně programů, které nemají soulad s RIS3 stanoven jako nutnou podmínku implementace. Díky spolupráci s Joint Research Centre (Společným výzkumným centrem) Evropské komise se v české NRIS3 strategii podařilo dále rozvinout **téma udržitelnosti** (zvláště díky definování „environmentálně“ zaměřené RIS3 mise), což je dobrým **předpokladem přechodu strategie ke konceptu S4** (*Smart Specialization Strategy for Sustainability*). Přes zapojení krajských struktur do obsahového vymezení národních RIS3 misí i jejich promítnutí do RIS3 strategií některých krajů však zůstává z pohledu krajů otázka a potřeba definování vlastních, krajských RIS3 misí málo uchopitelná a chápáná. K rozvoji nových přístupů RIS3 na krajské úrovni, včetně developmentu misí, by proto měla napomoci zvláště cílená metodická podpora poskytovaná krajům v této oblasti z národní úrovně.

Téma **zapojování široké veřejnosti do procesu přípravy a realizace RIS3 strategie**, tedy zapojení této části společnosti jakožto čtvrtého pilíře do EDP, je dosud málo rozvinuto na národní i krajské úrovni. Na úrovni krajů většinou chybí zkušenosti se zapojením široké veřejnosti do tvorby regionálních inovačních politik i větší zájem o tuto problematiku vzhledem k časové i finanční náročnosti potřebných procesů i překážkám na straně široké veřejnosti (nízká motivace, obtížnost nalezení konsenzu). K efektivnějšímu zapojení veřejnosti do RIS3 na národní i krajské úrovni by měla napomoci především cílenější a srozumitelnější komunikace tématu VaVal a RIS3 směrem k veřejnosti. Veřejnost je možné zapojit do procesu definování výzev pro RIS3 a/nebo do procesu validace regionálních priorit. Klíčové je přitom dbát na adekvátní zohlednění veřejností předkládaných podnětů a připomínek.

1 Úvod

1.1 Cíle evaluace

Mid-term evaluace Národní RIS3 strategie 2021-2027 byla uskutečněna Technologickým centrem Praha jako jedna z aktivit Projektu sdílených činností „Strategická inteligence pro výzkum a inovace“ (STRATIN+), realizovaného v období let 2021-2024. Zadavatelem evaluace je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.

Vyhodnocení dosavadní implementace Národní RIS3 strategie (dále též NRIS3) 2021-2027 má charakter **procesní evaluace** a sleduje následující tři hlavní cíle:

- i) **Vyhodnocení procesů a aktivit vázaných na sedm kritérií základní podmínky pro uskutečňování intervencí kohezní politiky EU.** Tato kritéria uvádějí, že se strategie pro inteligentní specializaci musí opírat o následující aspekty:
 1. Aktuální analýzu výzev pro šíření inovací a digitalizaci.
 2. Existenci příslušné regionální/vnitrostátní instituce nebo subjektu odpovědného za řízení strategie pro inteligentní specializaci.
 3. Nástroje monitorování a hodnocení na měření výsledků vzhledem k cílům strategie.
 4. Fungování spolupráce se zúčastněnými stranami („procesu objevování podnikatelského potenciálu“).
 5. Opatření nezbytná ke zlepšení vnitrostátních nebo regionálních systémů výzkumu a inovací, kde je to relevantní.
 6. Pokud je to relevantní, opatření na podporu průmyslové transformace.
 7. Opatření pro posílení spolupráce s partnery mimo daný členský stát v prioritních oblastech podporovaných strategií pro inteligentní specializaci.
- ii) **Vyhodnocení příspěvku implementované strategie k naplňování vize a cílů RIS3,** zvláště prostřednictvím směřování finančních prostředků z operačních a národních programů do prioritních oblastí orientovaného a aplikovaného výzkumu a inovací specifikovaných v Národní RIS3 strategii.
- iii) **Vyhodnocení procesů a aktivit týkajících se kultivace inovačního ekosystému** (např. tvorba metodik a RIS3 portálu) **a vyhodnocení posunu v prosazování nových přístupů v zaměření RIS3** (zejména *mission-oriented approach*, přechod od konceptu S3 ke konceptu S4, participativní přístupy a zapojování veřejnosti).

V návaznosti na stanovení charakteru a cílů evaluace ze strany zadavatele (MPO) bylo zpracovatelem na začátku evaluace definováno **šest evaluačních okruhů** hledajících odpovědi na zpracovatelem navržené evaluační otázky:

1. Analytické podklady,
2. Řízení RIS3,
3. Fungování procesu EDP,
4. Monitorování a hodnocení RIS3,
5. Naplňování cílů RIS3,
6. Nové přístupy v zaměření RIS3.

Evaluační okruhy a evaluační otázky jsou uvedeny v evaluační matici v příloze této zprávy, spolu s údaji o vazbě evaluačních otázek na jednotlivá kritéria základní podmínky pro uskutečňování intervencí kohezní politiky EU (viz první z cílů evaluace uvedených výše) a použitých evaluačních

metodách a zdrojích informací. Použité metody a zdroje dat jsou dále specifikovány v následující podkapitole.

V závěrech podkapitol obsahujících zjištění k jednotlivým evaluačním okruhům jsou **shrnuty hlavní silné stránky a bariéry identifikované v daném evaluačním okruhu spolu s doporučeními** pro zlepšení další implementace NRIS3.

1.2 Použité metody a zdroje informací

Přístupy a metody k uskutečnění evaluace byly zvoleny tak, aby odpovídaly požadavkům a cílům mid-term vyhodnocení, diskutovaným v jeho úvodu se zadavatelem, jakož i zpracovatelem definovaným evaluačním otázkám. Pro evaluaci tak byla využita **kombinace realistického přístupu (realist evaluation) a přístupu pozitivní evaluace**, s cílem umožnit vzájemnou verifikaci dosažených zjištění.

Realistický přístup klade přitom důraz na kontext, ve kterém realizace strategie probíhá. Úkolem evaluátora využívajícího tento přístup je identifikovat a zhodnotit mechanismy, které vedou k výsledkům realizace strategie, jakož i vliv kontextu na dosažení výsledků (a na procesy, které k nim vedou) i na jednotlivé zúčastněné aktéry (na jejich chování a rozhodování). **Přístup pozitivní evaluace** pak akcentuje realitu evaluované strategie, avšak současně vyzdvihuje aspekt učení se participujících aktérů a jejich tendence všimnout si spíše pozitivních skutečností, dobrých praxí a fungujících procesů. Tento přístup tak reaguje na skutečnost, že v evaluacích často převládá hledání nedostatků, v důsledku omezující využití evaluace jako procesu učení se z pozitivních zkušeností. Právě otázka učení hraje zásadní roli při evaluaci procesů, včetně procesů spojených s formulací strategických cílů a aktivit, a koresponduje tak s konceptem *smart specialisation strategy*.

S ohledem na použité metodické přístupy a řešené evaluační otázky byly zpracovatelem použity následující metody sběru dat, resp. zdroje dat:

Rešerše dokumentů a zdrojů informací – Byly analyzovány relevantní informace z dokumentů vztahujících se k NRIS3 (zvláště dokument Národní RIS3 strategie pro období 2021-2027, Ex-ante evaluace NRIS3, Analýza nastavení fungování Národních inovačních platforem (přípravená TC Praha), zprávy o realizaci a implementaci RIS3), dokumenty vztahující se k implementaci operačních a národních programů (programové dokumenty, dokumentace k výzvám apod.) i další relevantní dokumenty dostupné na portálu RIS3 (<https://www.ris3.cz/>).

Analýza dostupných dat k naplňování cílů NRIS3 – Zdrojem převážně kvantitativních dat byly monitoring cílů RIS3 a další relevantní informace dostupné na portálu RIS3 (<https://www.ris3.cz/monitoring>), jakož i relevantní data z různých zdrojů statistických dat (zvláště ČSÚ, Eurostat, OECD, eCORDA).

(Kompletní seznam použitých zdrojů informací a dat je uveden v závěru této zprávy.)

Řízené strukturované rozhovory – Rozhovory byly vedeny s národním RIS3 manažerem, vedoucím oddělení a vybranými pracovníky oddělení S3 (Smart Specialisation Strategy) na MPO, s předsedou Řídicího výboru RIS3, s třemi odbornými guaranty¹ Národních inovačních platforem (dále NIP), a také s jedním z řadových členů NIP.

¹ Rozhovory byly vedeny s třemi odbornými guaranty NIP, kteří se z časových důvodů nemohli zúčastnit realizované fokusní skupiny s odbornými guaranty (viz další text).

Fokusní skupiny – byly uskutečněny čtyři fokusní skupiny, využívající diskuse s jednotlivými druhy klíčových aktérů v procesech přípravy a implementace NRIS3. Realizovány byly níže uvedené fokusní skupiny (v pořadí podle data realizace):

1. Fokusní skupina s tajemníky NIP (7 účastníků),
2. Fokusní skupina se zástupci poskytovatelů podpory VaVal (8 účastníků),
3. Fokusní skupina s odbornými garanty NIP (3 účastníci),
4. Fokusní skupina s krajskými RIS3 manažery či jejich zástupci (zúčastnili se zástupci 13 krajů).

První tři uvedené fokusní skupiny byly uskutečněny v prezenční formě, pouze fokusní skupina s krajskými RIS3 manažery proběhla v online formě, s cílem zajistit účast co nejvyššího počtu zástupců krajů.

2 Vyhodnocení NRIS3 strategie podle evaluačních okruhů a otázek

2.1 Analytické podklady

EO 1.1 Jaké byly zpracovány analytické podklady pro zacílení NRIS3? Byly tyto podklady adekvátní pro přípravu NRIS3?

Analytické podklady pro přípravu a zacílení NRIS3 2021-2027 byly zpracovány v letech 2019–2020 v rámci projektu „Komplexní analýza východisek a návrh implementace revidovaných opatření Národní RIS3 strategie 2021+“, financovaného z OP TP (MPO 2021a, s. 16).

Jednalo se o následující studie:

„Komplexní analýza bariér aplikovaného a orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v ČR a návrh implementace nastavených opatření v programovém období 2021–2027 pro Národní RIS3 strategii 2021+“ – Výsledkem studie, zpracované společností Ernst & Young, byla aktualizace analytických podkladů pro přípravu NRIS3 v horizontální/průřezové oblasti, pro návrh horizontálních cílů NRIS3 a souvisejících opatření. Studie byla postavena na důkladné zpětné vazbě k nastavení nové NRIS3 a potřebným opatřením pro rozvoj inovačního prostředí od všech relevantních skupin aktérů tvořící Externí pracovní skupinu pro přípravu studie a zahrnující zástupce implementačních struktur evropských fondů, zástupce národních poskytovatelů, podnikatelské a výzkumné sféry, krajských inovačních center aj. Spolu s dalšími pozvanými odborníky se členové této skupiny podíleli prostřednictvím četných jednání fokusních skupin na definování očekávání od připravované NRIS3, jejího žádoucího zaměření, nastavení jejích pilířů atd.

„Analýza propojení KETs s aplikačními odvětvími Národní RIS3 strategie 2021+“ – Analýza, připravená Technologickým centrem AV ČR a sestávající ze tří dílčích studií, představuje podklady pro aktualizaci domén specializace NRIS3 na základě identifikace perspektivních odvětví koncentrujících výzkumné aktivity s potenciálem pro využívání nových poznatků VaV v podnicích k rozvoji inovací. V analýze bylo rovněž provedeno vyhodnocení pozice ČR ve VaV v klíčových technologiích, na jehož základě byly identifikovány perspektivní oblasti KETs s předpokladem pro využití výsledků VaV v podnicích podle aplikačních odvětví NRIS3. Představuje klíčový, na analytických důkazech založený vstup pro EDP proces bezprostředně předcházející období účinnosti aktuální strategie.

„Analýza nastavení fungování Národních inovačních platform“ – Analýza zpracovaná Technologickým centrem AV ČR navrhla nastavení fungování EDP na základě doporučení vyplývajících z odborné literatury, ze zkušeností zemí s vyspělým inovačním systémem i odpovídajících požadavků Evropské komise. Poskytuje tak základní rámec pro fungování EDP v českých podmínkách.

Z provedeného posouzení analytických podkladů vyplývá, že představovaly **adekvátní materiál pro přípravu a zacílení aktuální NRIS3, aktualizaci domén specializace i nastavení EDP.**

EO 1.2 Jak byly analýzy výzev pro šíření inovací a digitalizaci využity při přípravě současné strategie?

Výzvy, resp. bariéry pro šíření inovací byly podrobně definovány v jednom z podkladových dokumentů pro přípravu aktuální NRIS3 („Komplexní analýza bariér aplikovaného a orientovaného výzkumu...“), uváděného v odpovědi na předcházející evaluační otázku. Dokument (Ernst & Young 2020) identifikuje konkrétní bariéry pro šíření inovací ve čtyřech oblastech, odpovídajících klíčovým oblastem změn NRIS3:

- Výzkum, vývoj a inovace pro podnikání,
- Veřejný výzkum a vývoj,
- Lidé a chytré dovednosti,
- Digitální agenda.

Na základě zpracovaných analytických podkladů a bariér identifikovaných v jednotlivých klíčových oblastech změn, jakož i rozhovorů a další zpětné vazby od expertů a zástupců relevantních resortů byl vypracován návrh strategických a specifických cílů, klíčových nástrojů a souboru opatření nové NRIS3. Tento návrh prošel detailními diskusemi a připomínkováním ze strany členů Expertní pracovní skupiny zapojené do přípravy studie.

Dalším podkladovým dokumentem využitým při revizi NRIS3 a analyzujícím klíčové bariéry pro šíření inovací v ČR je dokument připravený OECD ve spolupráci s MPO jako součást pilotního ověření nástroje „**A Self-assessment toolkit for regional innovation diffusion**“ (OECD 2020, MPO 2021a). Tento nástroj připravovala OECD společně s Evropskou komicí (DG Regio) s cílem umožnit tvůrcům regionálních inovačních politik odhalit slabá místa blokující přenos myšlenek a informací mezi veřejnou správou, akademickým, podnikatelským a neziskovým sektorem. Hlavní závěry analýzy věnované situaci v ČR a jednotlivých regionech jsou v souladu se závěry výše uváděných analytických podkladů pro přípravu nové NRIS3. Na základě analýzy rámcových podmínek pro šíření inovací, hlavních cest pro šíření inovací a skupin aktérů podílejících se na tomto procesu jsou v dokumentu identifikovány hlavní bariéry a navržena doporučení, která proces šíření inovací usnadní. Jedná se zejména o následující opatření:

- Posílení spolupráce mezi relevantními aktéry na národní i regionální úrovni,
- Zvýšení úsilí při identifikaci a řešení nedostatků v oblasti potřebné kvalifikace pracovních sil,
- Zintenzivnění přenosu informací a dobrých praxí na národní i krajské úrovni politiky,
- Zajištění podpory inovací vhodně kombinující specializovanou podporu poskytovanou tahounům v oblasti průmyslu 4.0 a digitální transformace a obecněji zaměřenou podporu pro většinu malých a středních podniků (např. v oblasti rozvoje potřebných digitálních inovačních hubů),
- Zjednodušení mechanismů na podporu podnikání a inovací a snížení související administrativní zátěže,
- Vytvoření formalizované struktury/asociace business angels jako nástroje pro stimulaci start-upů a nově vznikajících firem s vysokým inovačním potenciálem,
- Lepší vybavení služeb pro rozvoj podnikání externími experty a vzájemné sdílení služeb těchto expertů,
- Zjednodušení příliš složitého systému podpory inovací.

Porovnáním závěrů a doporučení analýz uvedených v odpovědi na [evaluační otázku 1.1](#) s nastavením strategické části aktuální NRIS3, a zvláště se způsobem definování vize, strategických a specifických cílů NRIS3, jakož i jednotlivých nástrojů a typových aktivit naplňujících tyto cíle, lze konstatovat, že **NRIS3 adekvátním způsobem reflektuje tyto analýzy výzev pro šíření inovací a digitalizaci.**

2.1.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Analytické podklady

Silné stránky:

⇒ Připravené analytické podklady představovaly **adekvátní materiál pro přípravu a zacílení aktuální NRIS3**, aktualizaci domén specializace i nastavení EDP.

⇒ Aktuální NRIS3 adekvátním způsobem reflektuje zpracované analýzy výzev pro šíření inovací a digitalizaci.

Bariéry:

Nebyly identifikovány

2.2 Řízení RIS3

EO 2.1 Disponuje systém řízení RIS3 dostatečně velkými a kvalifikovanými personálními kapacitami?

Jak vyplývá z rozhovorů se zástupci NRIS3 týmu, současná **velikost týmu i kvalifikovanost jeho členů vyhovují potřebám řízení RIS3**. Pro zabezpečení hladkého chodu řízení RIS3, jeho stability a kontinuity zajišťovaných aktivit (zajištění činnosti NIP a jejich koordinace, spolupráce s krajskými RIS3 týmy, zajištění analytických podkladů, činností monitoringu a evaluací aj.), je ovšem **žádoucí posílit počet kmenových zaměstnanců NRIS3 týmu**, kterých je v současnosti pouze pět. Dalších devět lidí NRIS3 týmu je financováno z projektů OP JAK (2023-2026) a OP TP (2023-2024), přičemž druhý z projektů zřejmě nebude mít pokračování (resp. navazující projekt).

EO 2.2 Jak funguje koordinace a komunikace v systému řízení RIS3? Co je v této oblasti třeba zlepšit? Jakým způsobem?

Členové NRIS3 týmu (resp. tajemníci NIP) byli dotazováni na dobré a špatné aspekty fungování koordinace a komunikace v řízení RIS3 mezi klíčovými aktéry (zvláště MPO, poskytovateli podpory, RVVI, odbornými garanti NIP).

Rozdělení rolí v NIP mezi odbornými guaranty a tajemníky hodnotí dotazovaní tajemníci jako jasně dané (a jako „maximum možného“). Tajemníci mají v NIP zejména koordinační funkci, garanti odbornou a fungují jako hlavní spojení s ostatními členy NIP.

Větší počet stálých členů od roku 2021 umožňuje NRIS3 týmu lépe fungovat oproti minulému období. **Tým má větší kapacity pracovat s NIP a poskytovat jejich činnosti náležitou podporu**, nicméně tajemníci stále zastávají v oblasti implementace RIS3 také další role a aktivity. V ideálním případě (při větších personálních kapacitách NRIS3 týmu) by tajemníci mohli být plně zaměřeni na činnost pro NIP, tedy zčásti i včetně odborného hlediska (ve smyslu rámcové orientace v projednávané odborné problematice).

Aktivity odborných garantů zahrnují kromě řízení jednání a workshopů v rámci NIP také reprezentování cílů a celé koncepce RIS3. Přes jejich značné vytížení dalšími aktivitami se tak někteří garanti častěji zapojují i nad rámec činností popsaných Statutem a jednacím řádem NIP, tedy nad rámec spolupráce s RIS3 týmem.

K pozitivním aspektům koordinace a komunikace v systému řízení RIS3 patří dle zástupců NRIS3 týmu zvláště následující:

- Vzájemná komunikace a soulad mezi poskytovateli podpory (díky činnosti pracovní skupiny poskytovatelů v režimu RIS3). Dochází mezi nimi rovněž ke sdílení výsledků hodnocení projektů

v programech podpory zohledňujících kritéria RIS3 – jak horizontálních a tematických aspektů, tak i nově aspektů spojených s RIS3 misemi.

- Dobrá informovanost jednotlivých řídicích orgánů a programů prostřednictvím konzistentních zpráv od NRIS3 týmu i od evropských orgánů.
- Spolehlivá *evidence-based* kapacita NRIS3 týmu podporující spolupráci s RVVI a Sekcí pro VVI při Úřadu vlády. Spolupráci s RVVI/ÚV ČR podporuje také snaha o synchronizaci podpory prioritních oblastí prostřednictvím Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (NPOV) s misemi RIS3.

Negativními aspekty koordinace a komunikace v řízení RIS3 jsou podle zástupců NRIS3 týmu zvláště:

- Interní komunikace uvnitř jednotlivých pracovních týmů poskytovatelů podpory. Ty nejsou podle dotazovaných členů NRIS3 týmu vždy dobře informačně dostupné, což má za následek opakované diskuse ke stejným tématům a odčerpávání kapacit NRIS3 týmu.
- Počet poskytovatelů poskytujících podporu v režimu RIS3 (i přes jeho nárůst v posledních letech) zatím plně nedosahuje skutečných možností.

EO 2.3 Jak efektivně funguje komunikace mezi národní a krajskou úrovní? Je komunikovaný obsah obousměrný a adekvátní potřebám obou úrovní? Co je případně možné v této oblasti zlepšit a jakým způsobem?

Potřeba propojení NRIS3 s krajskými RIS3 strategiemi vychází jak z *place-based* principu RIS3 strategie, zdůrazňovaného Evropskou komisí, tak i z potřeby a zájmu krajů sladit vlastní strategie a aktivity se zaměřením národních programů podpory. Spojovací článek v tomto procesu představují pravidelná i ad-hoc setkání NRIS3 týmu a krajských RIS3 struktur, v případě potřeby s účastí Národního RIS3 manažera na jednáních se zástupci krajů, Krajských inovačních platforem (KIP) i Krajských rad pro inovace/konkurenceschopnost.

MPO, resp. **NRIS3 tým** je v komunikaci s kraji podle vyjádření svých zástupců především **v roli mediátora diskuse mezi jednotlivými kraji**, které by si měly samy určit vlastní priority a potřeby v oblasti RIS3. NRIS3 tým je připraven reagovat na impulsy přicházející z krajů a konkrétním požadavkům vyhovět nebo je dále rozvíjet (prostřednictvím metodické podpory, školení, podpory jednání s politickou reprezentací atd.).

Komunikace mezi národní a krajskou úrovní RIS3 probíhá v několika na sebe navázaných rovinách (viz též MPO 2023a, s. 10, s. 13-14, s. 40):

1) Komunikace a přenos informací z krajské úrovně na národní úroveň probíhá zejména prostřednictvím:

- a) Krajských zástupců RIS3 strategií přenášejících výstupy činnosti KIP a pracovních skupin do jednání NIP (promítnutí krajských výstupů do vymezení národních domén výzkumné a inovační specializace a do aktualizací příloh),
- b) Pravidelného zasílání veškerých informací a výstupů z krajské RIS3 strategie na národní úroveň ve formátu pololetních a ročních zpráv o realizaci,
- c) Setkání krajských RIS3 týmů, konaných většinou 2 x za rok, kde zástupci krajů prezentují aktivity plánované v krajských RIS3 a vyměňují si nabyté zkušenosti a dobré praxe,
- d) Diskusí s malými skupinami krajských zástupců (dva až tři kraje) v rámci série workshopů s kraji, jejichž výstupy (potřeby a priority krajů) byly zohledněny během přípravy aktuální NRIS3, jak uvedli tajemníci NIP ve fokusní skupině.

- e) Vlastních iniciativ krajů vytvářejících krajská uskupení pro společnou komunikaci s vybranou NIP (např. pět krajů tvořících uskupení pro propojení s kreativním průmyslem v NIP 5) či společné sítě pro spolupráci v podpoře inovací (např. síť Ynovate tvořená inovačními centry několika krajů).

2) Komunikace a přenos informací z národní úrovně na úroveň krajů probíhá zvláště následujícími způsoby:

- a) Prezentace informací na Setkáních krajských RIS3 týmů (informace o aktualizaci příloh NRIS3, portálu ris3.cz, implementaci strategických témat a misí do programů podpory aj.),
- b) Metodická spolupráce NRIS3 týmu s krajskými RIS3 týmy ve formě analytických, vzdělávacích, marketingových a odborných aktivit (podporovaných systémovým projektem z OP VVV a následně z OP JAK),
- c) Aktivity podporující provázání a koordinaci NRIS3 a krajských RIS3 podporované systémovým projektem z OP JAK (rozvoj RIS3 portálu a provázání informačních a datových zdrojů, vzdělávací akce v oblasti VaVaI, příprava metodiky na propojení národní a krajské úrovně RIS3).
- d) Příprava Metodiky developmentu misí, která počítá s využitím zkušeností a námětů z krajů pro spolupráci a rozvoj metodických postupů pro tvorbu RIS3 misí.
- e) Příprava Metodiky překonávání bariér mezi různými sférami Triple/Quadruple helix, jejímž cílem je napomoci ke zlepšení spolupráce mezi jednotlivými složkami regionálního inovačního ekosystému za účelem posílení konkurenceschopnosti daného kraje, zlepšení jeho inovační výkonnosti a přispění ke zlepšení života jeho obyvatel.

Přenos informací mezi národní a krajskou úrovní z pohledu krajů byl hodnocen krajskými RIS3 manažery účastníky se fokusní skupiny. V oblasti komunikace z národní úrovně identifikovali zvláště tyto **pozitivní prvky**:

- Z hlediska organizace, objemu i obsahu vzájemné komunikace došlo podle krajských RIS3 manažerů k významnému zlepšení oproti minulému období.
- Osobní kontakt s pracovníky NRIS3 týmu, který byl zahájen v současném období, a od roku 2024 funguje na principu pracovních návštěv zástupců NRIS3 týmu v krajích, znamená pozitivní posun od dřívějších formálních prostředků komunikace typu dotazníků apod.
- Zlepšení vzájemné komunikace mezi krajskými RIS3 týmy, zvláště díky osobnímu setkávání.

Možná zlepšení komunikace mezi národní a krajskou úrovní v systému RIS3 spatřovali krajské RIS3 manažery zejména v následujících směrech:

- Více koordinovaná komunikace o plánovaných a realizovaných aktivitách mezi kraji navzájem, protože na krajské i národní úrovni chybí (pravidelně aktualizovaný) přehled o tom, jaké aktivity v oblasti implementace RIS3 probíhají v jednotlivých krajích. Účinné předávání informací by mohlo sloužit k lepšímu propojování aktivit krajů i vzájemnému přenosu zkušeností a přístupů.
- Častější organizace osobních setkávání mezi národní a krajskou úrovní, například formou různě tematicky zaměřených setkání v daném kraji, či komornějších, interaktivních setkání krajských RIS3 manažerů.
- Vylepšení způsobu reportování údajů na národní úroveň, spočívající v odbourání nadbytečného (často opakovaného) reportování údajů typu kvantitativních ukazatelů dostupných z veřejných zdrojů.

Z pohledu zástupců NRIS3 týmu jsou vedle toho slabinou ztěžující prostupnost komunikace z národní na krajskou úroveň také **časté personální změny** v krajských RIS3 týmech a **nekompletní předávání**

informací uvnitř některých krajských RIS3 týmů (například informací prezentovaných NRIS3 týmem na Setkání krajských RIS3 týmů).

EO 2.4 Jak fungují komunikace a přenos informací z EDP mimo formát NIP (k Řídicím orgánům OP aj.)? Co je v této oblasti třeba zlepšit? Jakým způsobem?

Spolupráce s poskytovateli podpory v režimu RIS3 je tajemníky NIP (dotazovanými v rámci fokusní skupiny) hodnocena převážně pozitivně. Tajemníci NIP považují tuto spolupráci za funkční a vnímají její **posun k lepšímu** od roku 2021, zvláště v následujících aspektech:

- Pravidelná setkání poskytovatelů (1x měsíčně), usnadňující obousměrnou komunikaci – předávání aktuálních informací z NIP i zpětné vazby od poskytovatelů prostřednictvím nastavení výzev (bonifikací za vertikalizaci, případně soulad s RIS3 misemi).
- Zintenzivnění spolupráce na straně poskytovatelů, a to i u poskytovatelů podpory z resortních a národních programů, které nemají soulad s RIS3 předepsaný jako podmínku.

Spolupráce a přenos informací by se však mohly podle tajemníků NIP dále zlepšit v následujících oblastech:

- Systémovější uchopení strategického řízení VaVal v ČR, umožňující prosadit naplňování RIS3 strategie na úrovni jednotlivých resortů a poskytovatelů. Přetrvává „vícesměrové“, nesystémové řízení strategie VaVal (RIS3 paralelně s NPOV apod.), kdy MPO v roli gestora RIS3 nemá klíčové kompetence pro prosazení směřování v souladu s RIS3 mezi jednotlivými resorty a poskytovateli. Podobné zásadní změny by ovšem musely být řešeny na centrální úrovni a jsou již nad rámec doporučení, který může tento dokument předkládat ke zlepšení implementace RIS3 strategie.
- S uvedeným souvisí i chybějící synchronizace mezi přípravou/aktualizacemi RIS3 strategie a přípravou programů podpory implementujících RIS3 (viz též odpověď na [evaluační otázku 3.5](#)).
- Intenzivnější školení hodnotitelů (prováděná ve spolupráci NRIS3 týmu a řídicích orgánů dotčených programů), zaměřená mj. na správné vyhodnocení souladu s RIS3.

Spolupráce a přenos informací mezi NRIS3 týmem/NIP na straně jedné a poskytovateli podpory na straně druhé byly **reflektovány také poskytovateli podpory** v režimu RIS3 účastníky se fokusní skupiny. Poskytovatelé považovali přenos informací za relativně funkční. **K hlavním slabším v této oblasti** podle nich ovšem patří **omezené možnosti referentů** zapojených do pracovní skupiny poskytovatelů v režimu RIS3 (zpravidla jedna až dvě osoby za danou instituci) **prosadit agendu** související s naplňováním RIS3 strategie v rámci relevantních odborných útvarů svých institucí/ŘO daného programu, zvláště z důvodu malé personální kapacity pro řešení agendy RIS3. Dalším problematickým aspektem je v některých případech i **malá personální stabilita znesnadňující přenos informací** mezi pracovní skupinou poskytovatelů a daným ŘO (viz též odpověď na [evaluační otázku 3.8](#)).

EO 2.5 Jak funguje komunikace mezi jednotlivými NIP, týkající se například naplňování RIS3 misí? Co je v této oblasti případně možné zlepšit? Jakým způsobem?

Na fungování komunikace mezi NIP byli v rozhovorech dotazováni zástupci NRIS3 týmu, ve fokusních skupinách pak odborní garanti i tajemníci NIP.

Z rozhovorů a fokusních skupin vyplývá, že **spolupráce mezi NIP zatím probíhá především na organizační a administrativní úrovni** (online i prezenční setkání odborných garantů a tajemníků NIP). Přes existenci řady průřezových témat přesahujících hranice jednotlivých NIP (téma digitalizace či inteligentních sídel) jsou tato témata řešena v každé NIP samostatně.

Věcná diskuse témat mezi NIP ve formátu tzv. INTER-NIP (např. plánované mapování hodnotových řetězců v jednotlivých doménách specializace a hledání mezioborových průniků mezi těmito hodnotovými řetězci) **se dosud nerozvinula**, zvláště z důvodu chybějící personální i metodické kapacity NRIS3 týmu. Panují rovněž otázky ohledně vhodné podoby této spolupráce, jejího přesného zaměření a cílů.

Příkladem fungující synergie mezi NIP byla spolupráce při přípravě a realizaci dvou stávajících RIS3 misí, kde došlo k uplatnění tzv. *Mission-oriented Innovation Approach* (přístupu orientovaného na mise). Při tvorbě RIS3 misí se osvědčil flexibilnější přístup k EDP, kdy se na workshopech organizovaných MPO a facilitovaných Technologickým centrem Praha scházely ad hoc pracovní skupiny s průřezovým pojetím (jak složením členů, tak tematicky). Těchto pracovních skupin se účastnili vybraní členové NIP a další odborníci na témata RIS3 misí.

Určité věcné přesahy mezi NIP zajišťuje i zapojení některých členů NIP do více NIP zároveň či odborný přesah některých garantů a členů NIP.

EO 2.6 Jsou současný počet a struktura NIP optimální vzhledem k počtu a zaměření domén specializace?

Otázka optimálního počtu a struktury NIP byla položena ve fokusních skupinách s odbornými guaranty i tajemníky NIP, jakož i v rozhovorech se zástupci NRIS3 týmu, předsedou Řídicího výboru RIS3 či jedním z řadových členů NIP.

Současný **počet NIP vychází z vertikálních tematických priorit NRIS3** a je určitým politickým kompromisem, který má za cíl zabránit přílišnému rozdrobení NIP. Přesto lze konstatovat, že některé NIP spojují relativně různá témata a zároveň několik aplikačních oblastí (zejména NIP 1 a NIP 6), což občas vyvolává potřebu dodatečných kroků a vstupů (nominaci odborníků pro vedení pracovních skupin apod.). S ohledem na šíři témat pokrytých uvedenými NIP je vhodné uvažovat o systémovém řešení (např. personálním posílení) u těchto NIP.

Vzhledem k dobře zavedenému systému **by rozdělování NIP v této fázi realizace současné NRIS3 strategie vedlo k nežádoucímu tříštění kapacit** bez záruky lepšího fungování systému NIP – již kvůli potřebě angažování dalších odborníků do nově vzniklé (vzniklých) NIP i větších potřebných personálních kapacit na straně poskytovatelů podpory. Přesto se v diskusích s jednotlivými dotazovanými aktéry **opakovaně objevil názor o vhodnosti vyčlenění energetiky** jako tématu pro samostatnou NIP, s ohledem na její hospodářský význam, mezioborovost i široké tematické rozpětí stávající NIP 1, která téma energetiky zahrnuje. Připomínka odborných garantů dotazovaných ve fokusní skupině směřovala rovněž k místy nesrozumitelnému dělení některých tematických oblastí mezi domény specializace – například rozdělení oblasti chemických věd do čtyř domén specializace.

EO 2.7 Jaké aktivity mezinárodní spolupráce v oblasti RIS3 byly uskutečňovány v průběhu přípravy a implementace současné strategie? Které z těchto aktivit byly zaměřeny specificky na spolupráci v

prioritních oblastech NRIS3? Jakých přínosů pro implementaci současné strategie bylo dosaženo díky dosavadním aktivitám mezinárodní spolupráce v oblasti RIS3?

Mezinárodní spolupráce v prioritních oblastech podporovaných RIS3 strategií je jedním z kritérií pro uskutečňování intervencí kohezní politiky Evropské unie EU v oblasti VaVal. V průběhu přípravy a implementace NRIS3 2021-2027 bylo uvedené kritérium naplňováno na národní úrovni zejména prostřednictvím následujících aktivit:

- **Spolupráce s OECD (2020-2021)** – Národní RIS3 tým se zapojil do projektu „A Self-assessment toolkit for regional innovation diffusion“, zaměřeného na pomoc regionům při zjištění jejich silných a slabých stránek v oblasti šíření inovací a zacílení inovační strategie. Pro přípravu metodiky vytvořeného on-line nástroje si OECD vybralo ČR zastoupenou jednotlivými kraji (regionálními inovačními ekosystémy). Předběžné výsledky proběhlého šetření byly zohledněny i v aktuální NRIS3 2021-2027 (MPO 2024a).
- **Spolupráce s Joint Research Centre (2021-)** – V roce 2021 dostal NRIS3 tým nabídku od JRC na zahrnutí vybraných aktivit NRIS3 2021-2027 do pilotního evropského projektu na propojování přístupu RIS3 s přístupem Science, Technology and Innovation for Sustainable Development Goals (SDGs) Roadmaps. Tato prestižní příležitost se otevřela i díky orientaci NRIS3 na řešení společenských výzev a rozpracování témat udržitelnosti do aktuální strategie a připravovaných RIS3 misí. Spolupráce s JRC na metodice k tvorbě a implementaci misí a na rozvoji pilotní mise zahrnovala účast národních a regionálních aktérů RIS3 strategie na sérii tří tréninkových seminářů vedených experty z nizozemské výzkumné společnosti DRIFT (na jaře 2022), další vzdělávací akce a konzultace s experty JRC pak proběhly v druhé polovině roku 2022 a řešily konkrétní otázky monitoringu, evaluace a governance RIS3 misí. Součástí spolupráce s JRC byl rovněž *peer-to-peer* seminář k plnění cílů udržitelného rozvoje (SDGs), uspořádaný na konci roku 2022 za účasti odborníků na inteligentní specializaci z Česka, Ukrajiny a Srbska (MPO 2024a, MPO 2023a, s. 8, MPO 2022a, s. 10). Projekt JRC byl zakončen vydáním závěrečné zprávy, obsahující také zkušenosti ČR s přípravou RIS3 misí a jejich prosazováním do praxe (Reid a kol. 2023).
- **Vystoupení zástupců NRIS3 týmu na mezinárodních konferencích a setkáních** – K nejvýznamnějším akcím tohoto druhu patřila mezinárodní konference uspořádaná v Praze v prosinci 2022 ze strany ESPON (Evropský výzkumný program pro územní plánování a regionální rozvoj) a MMR, stavějící na výše popsané spolupráci s JRC, s názvem „Podnikatelsky orientovaná regionální správa: územní soudržnost prostřednictvím společenských inovací“. V listopadu 2023 pak v Praze proběhlo mezinárodní MLE (*Mutual Learning Exercise*) setkání s názvem „Vzájemné vzdělávání k implementaci misí EU na národní úrovni“, pořádané ve spolupráci MŠMT a TA ČR (MPO 2024a). Dalšími mezinárodními setkáními s účastí zástupců NRIS3 týmu byly např. konference ERA Action MLE Foresight (květen 2023, Technologické centrum Praha), zaměřená na výměnu zkušeností a zlepšení metody foresightu ve výzkumu a inovacích, či seminář ERA Action MLE Missions (září 2023, MŠMT), zaměřený na výměnu osvědčených postupů v realizaci misí a koordinaci mezi národními, regionálními a místními iniciativami (MPO 2023a, s. 38-39).
- **Spolupráce se zástupci jednotlivých států** – V roce 2021 navázal Národní RIS3 tým intenzivní spolupráci s lotyšskými kolegy s cílem nalezení společných témat ve vybraných oblastech inteligentní specializace (zejména v oblasti fotoniky a chytrých materiálů) a možných styčných ploch pro spolupráci výzkumných organizací a firem v těchto oblastech. Spolupráce byla rovněž zaměřena na vzájemné učení ve vybraných oblastech – např. v oblasti analýz či RIS3 misí (MPO 2022a, s. 10).

- **Networking se zástupci RIS3 v sousedních zemích** – Aktivita probíhá v rámci projektu OP JAK (2023-2026). Probíhá rovněž spolupráce s Úřadem vlády Slovenské republiky na specifikaci témat RIS3.

Z rozhovoru se zástupci NRIS3 týmu vyplývá, že **proběhlé bilaterální spolupráce** s partnery z Lotyšska, Slovenska, Nizozemska, Ukrajiny či Srbska byly **realizovány na ad hoc principu** a kromě networkingu nepřinesla tato forma spolupráce významné výstupy pro nastavení NRIS3.

Pro rozvoj a posílení mezinárodní spolupráce v oblasti RIS3 byla ovšem v NRIS3 týmu nově vytvořena **pozice manažera pro mezinárodní spolupráci**. Cílem je nalézt vhodné inspirace ze zahraničních regionů, kde je RIS3 pojímána jako širěji zaměřená politika (např. Katalánsko). Na základě identifikovaných dobrých praxí by pak byla navazována cílená bilaterální spolupráce.

Na regionální úrovni bylo kritérium spočívající v mezinárodní spolupráci v oblasti RIS3 strategií naplňováno například následujícími způsoby a opatřeními, začleněnými do krajských RIS3 strategií (MPO 2022a, s. 17, MPO 2023a, s. 14):

- Mezinárodní spolupráce regionů v rámci Twinningu (jedna z klíčových aktivit projektu SmAcc),
- Zapojení regionů do tematických platform – S3 Platform,
- Zapojení regionů do mezinárodních projektů (Horizon Europe, Interreg aj.) a mezinárodních sítí, vedoucí ke zintenzivnění meziregionální, přeshraniční a mezinárodní spolupráce firem, VaV institucí a obcí,
- Realizace cílů strategie Evropský region Labe Vltava – prostor pro Společnost 4.0, zvláště pak v jednom z témat spolupráce označeném Průmysl 4.0.

2.2.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Řízení RIS3

Silné stránky:

⇒ Výrazné **zlepšení organizace, formy, objemu i obsahu vzájemné komunikace mezi národní a krajskou úrovní RIS3** v současném období (2021+). Osobní kontakt mezi pracovníky NRIS3 týmu a zástupci krajů fungující na principu pracovních návštěv NRIS3 týmu v krajích. Zlepšení vzájemné komunikace mezi krajskými RIS3 týmy díky osobnímu setkávání.

⇒ **Fungující struktura současných NIP**, zapojení odborných garantů s potřebnými kompetencemi a zájmem angažovat se ve věci RIS3 strategie nad rámec předepsaných aktivit, dobře fungující spolupráce mezi odbornými guaranty a tajemníky NIP.

⇒ **Fungující spolupráce s poskytovateli podpory** v režimu RIS3 díky pravidelným setkáním umožňujícím předávání informací. Sdílení výsledků hodnocení projektů v programech podpory zohledňujících kritéria RIS3. Zintenzivnění spolupráce i s poskytovateli z resortních a národních programů, které nemají soulad s RIS3 předepsaný jako podmínku.

⇒ **Intenzivní aktivity mezinárodní spolupráce** v oblasti RIS3, zvláště se zaměřením na rozvoj přístupu orientovaného na RIS3 mise. Spolupráce s JRC na pilotním evropském projektu zaměřeném na propojování RIS3 s SDGs Roadmap.

⇒ **Zřízení pozice manažera pro mezinárodní spolupráci** v NRIS3 týmu.

Bariéry:

- ⇒ **Nesystémové, „vícesměrové“ řízení strategie VaVal v ČR** a chybějící kompetence MPO pro prosazení směřování v souladu s RIS3 mezi jednotlivými resorty a poskytovateli.
- ⇒ **Časté personální změny v krajských RIS3 týmech a nekompletní předávání informací** uvnitř některých krajských RIS3 týmů, ztěžujících předávání informací z národní na krajskou úroveň.
- ⇒ **Omezené možnosti referentů zapojených do pracovní skupiny poskytovatelů** v režimu RIS3 prosadit agendu související s naplňováním RIS3 strategie v rámci relevantních odborných útvarů svých institucí/ŘO daného programu. Ne vždy dobře fungující interní komunikace uvnitř jednotlivých pracovních týmů poskytovatelů podpory.
- ⇒ **Příliš široké tematické vymezení NIP 1**, nepřehledné rozdělení některých tematických oblastí, například chemických věd, do několika domén specializace.

Doporučení:

- ⇒ **Posílení počtu kmenových zaměstnanců NRIS3 týmu** s cílem zabezpečení hladkého chodu řízení RIS3, jeho stability a kontinuity zajišťovaných aktivit, včetně propagace RIS3. Personální posílení organizačního zajištění NIP s širším tematickým zaměřením – týká se zejména NIP 1, která má pouze jednoho tajemníka.
- ⇒ **Pravidelné vzájemné informování krajských RIS3 týmů a NRIS3 týmu o vznikajících a probíhajících aktivitách** – například formou newsletteru vycházejícího 1x za jeden až dva měsíce, případně formou jednoduchého souhrnu událostí (zahrnujícího proběhlé i chystané aktivity), který by mohl být rozesílán mailem.
- ⇒ **Zapojení krajských RIS3 týmů do sdílení informací o vznikajících a probíhajících aktivitách** s ostatními kraji (viz výše), ve kterém by neměli roli pasivních příjemců, ale spolutvůrců rozesílaných informací. Ty by měly mít charakter pouze určitého informačního minima, jehož vytváření zapojené aktéry příliš nezatíží.
- ⇒ **Zefektivnění reportování z krajské úrovně na národní úroveň** v systému RIS3, zvláště ve smyslu předávání zejména informací nedohledatelných z veřejných zdrojů a informací následně skutečně využívaných/využitelných.
- ⇒ **Apelování na organizace zapojené v pracovní skupině poskytovatelů podpory VaVal ke zlepšení přenosu informací uvnitř těchto organizací**, zvláště směrem k řídicím pracovníkům.
- ⇒ **Intenzivnější školení hodnotitelů** (prováděné ve spolupráci NRIS3 týmu a řídicích orgánů dotčených programů), zaměřená mj. na správné vyhodnocení souladu s RIS3.
- ⇒ **V budoucí NRIS3 strategii (novém programovém období) lze zvážit rozdělení příliš široce vymezené NIP 1** vyčleněním oblasti energetiky jako tématu pro samostatnou NIP (zvláště pro její hospodářský význam a mezioborovost).

2.3 Fungování procesu EDP

EO 3.1 Jsou v NIP adekvátně zastoupeny: a) nejvýznamnější inovační firmy / sektory, b) výzkumné organizace a veřejné instituce? Je složení NIP regionálně vyvážené s ohledem na koncentraci kapacit v daných doménách specializace? Jaké případné nedostatky ve složení NIP by bylo dobré odstranit?

Národní inovační platformy (NIP) jsou jedním z klíčových pilířů EDP Národní RIS3. NIP jsou konzultačními skupinami Řídícího výboru RIS3 a Národního RIS3 manažera pro domény specializace, pomáhají identifikovat podnikatelské příležitosti, projednávají zacílení navrhovaných opatření a přinášejí podněty v oblastech tzv. horizontálních priorit. **Struktura NIP, jejich počet, zaměření a složení** jsou navázány na aktuálně platnou Národní RIS3 a domény specializace. Činnost NIP se řídí **Statutem a jednacím řádem Národních inovačních platforem**, který vymezuje působnost NIP, složení, práva a povinnosti členů a dále formalizuje způsob projednání a hlasování o usneseních jednotlivých NIP. Nastavení NIP je možné v průběhu programového období omezeně modifikovat ve vazbě na výsledky EDP. Platná Národní RIS3 strategie definuje **devět domén specializace, které jsou obhospodařovány šesti NIP**. Tři z NIP rozvíjejí dvě domény specializace. Pro zajištění fungování každé NIP musí být z členstva NIP jmenován tzv. **odborný garant**, který koordinuje odborné aktivity NIP. Nezbytnou organizační funkci NIP a přenos iniciativ vzešlých z NIP do ŘV RIS3 pak plní **tajemník NIP**, který je pověřeným členem sekretariátu NIP.

Struktura a složení NIP byla v rámci evaluace diskutována jak z pohledu členů NIP, včetně garantů, tak z pohledu sekretariátu NIP (tajemníků a národního RIS3 manažera), Řídícího výboru NIP a krajské úrovně EDP. Všichni jmenovaní účastníci procesu EDP se shodují na **výrazném zlepšení fungování NIP, a v důsledku i celého EDP, oproti minulému programovému období**. Nicméně, určité modifikace zejména v nastavení vnitřní struktury NIP jsou podle účastníků procesu žádoucí. **Výhrady se týkají zejména pokrytí typů subjektů**. Regionálně vyvážené zastoupení z hlediska koncentrace kapacit v doménách specializace není pro aktéry EDP aktuálně tématem.

Vzhledem ke složitému procesu obměny členů NIP a pravidlům, které definuje Statut NIP, je v průběhu programového období složité pružněji reagovat na personální změny na straně členů NIP nebo na potřebu přizpůsobovat strukturu NIP vzhledem k vývoji dílčích témat v oblasti domén specializace, misí apod. Potřeba obměny členů se proto kompenzuje zařazením dalších potřebných účastníků v pozici tzv. hostů, kteří ale nemají v rámci struktury NIP stejné postavení. **Nedostatky ve složení NIP** souvisí zejména s následujícími skutečnostmi:

- i. Nedaří se adekvátně zapojit dostatek představitelů MSP (resp. jejich asociací).
- ii. Mezi členy NIP jsou jak zástupci jednotlivých subjektů (např. výzkumné organizace), tak zástupci sdružujících organizací jednotlivých subjektů (asociace, klastry), což může vyvolávat dojem určité nerovnováhy.
- iii. Členové NIP jsou nominováni jako zástupci specifických subjektů nebo organizací, jejich členství v NIP je tedy vázáno na organizaci, kterou zastupují. Pokud daná osoba subjekt či organizaci, kterou zastupuje, opustí, není nastavena procedura, jak členství v NIP zachovat ani v případě, že jde např. z hlediska odbornosti o klíčovou osobnost NIP.

Na těchto nedostatcích panuje z pohledu systému řízení RIS3 shoda a připravuje se změna Statutu NIP. Cílem je **nastavit adekvátní proces obměny složení platforem** při zachování standardů funkčního a transparentního EDP a formálního pověřování členů NIP předsedou ŘV.

Obtížné zapojování některých specifických skupin subjektů potvrzují i členové NIP, zejména jejich odborní garanti. Pokrytí inovačního systému v jednotlivých NIP je jimi sice obecně hodnoceno jako

vyhovující, ale jsou známy typy subjektů, které nejsou zastoupeny dostatečně. Na úrovni jednotlivých NIP existují rozdíly v tom, který z typů subjektů se nedaří funkčně zapojit. Tato specifika jsou ovlivněna tematickým zaměřením NIP a unikátní situací v oborech jednotlivých domén specializace. Nemusí tedy jít např. o obtížné zapojování celého segmentu/typu subjektů (např. MSP), ale o obtížné pokrytí některých klíčových oborů. Rozhodujícím faktorem adekvátního zastoupení inovačního systému v NIP je aktivita členů. Neformalizované hledisko ochoty se aktivně podílet na činnosti NIP je pro efektivní pokrytí inovačního ekosystému rozhodující. Proto je patrná snaha neaktivní členstvo NIP obměňovat a komunikovat problematiku RIS3 a dále zatraktivňovat řešená témata pro všechny typy formálně zapojených aktérů.

Nejvýraznějším společným tématem z hlediska vnitřní struktury NIP je **pokrytí NIP zástupci menších, ale vysoce inovativních firem (typicky start-upy)**.² Progresivní a mladé obory nemají obvykle vybudovanou strukturu sdružujících organizací (asociace, platformy, klastry apod.), které by bylo možné identifikovat a řádně zapojit do činnosti NIP (dle platného Statutu) podobně jako tradičnější nebo etablované obory a výzkumné organizace. V řadě NIP proto může členství podmíněné reprezentací sdružující organizace omezovat pokrytí žádoucích inovativních firem. Vzhledem k procesům a platným pravidlům členství v NIP se pro odborné garanty jeví jako **možnost zavedení speciálního režimu pro tyto typy subjektů**, např. formou přizvání nejvýraznějších lídrů z řad MSP a start-upů v klíčových oblastech na technologicky zaměřená jednání NIP. S tím souvisí i potenciálně přínosná modifikace procesů NIP, která by cíleně zavedla **jednání zaměřená čistě na technologická témata a příležitosti** (viz také část odpověď na [evaluační otázku 3.2](#)). Ta by mohla zvýšit motivaci k účasti v NIP a vnímání přínosu EDP nejen pro tyto typy subjektů. V rámci transparentnosti procesu EDP, o to víc v případě modifikace nebo dokonce diversifikace typů jednání NIP, řadové členové NIP poptávají **podrobnější informace o aktuálním složení vlastní NIP**. Ukazuje se, že členové postrádají snadno dostupný a aktualizovaný (jmenný) seznam stálých členů a organizací, které zastupují, i seznam hostů (jak stálých, tak příležitostných) na každém jednání NIP. Zejména vzhledem k on-line formám jednání NIP by, byť opakovaně dodávaná, informace o členech, hostech apod. účastníkům NIP poskytla větší přehled o dění v NIP a v případě častějších personálních změn udržela důvěru v transparentnost EDP.

Ve struktuře členstva NIP je pamatováno i **na vazbu na regionální úroveň RIS3 a na obousměrný přenos informací mezi NIP a poskytovateli podpory**. Struktura NIP proto definuje členství pro krajské zástupce (Statut a jednací řád Národních inovačních platform, čl. 3) a umožňuje účast na jednáních NIP zástupcům poskytovatelů podpory. V každé NIP jsou dedikována dvě místa pro krajské zástupce. Krajské RIS3 týmy, po vzájemné dohodě, obsazení zástupců v NIP zajišťují. **Krajské zastoupení v NIP** tedy vychází ze společného rozhodnutí krajů a charakter, rozdělení do jednotlivých NIP a motivace k účasti leží na krajské úrovni. Toto nastavení do značné míry přenáší na regionální úroveň odpovědnost za aktivitu krajské úrovně RIS3 v NIP a za přenos informací z NIP do krajských RIS3 týmů. V průběhu evaluace se ukázalo, že **toto nastavení má řadu organizačních nedostatků**. V první řadě bylo zjištěno, že většině zástupců krajských RIS3 týmů není zcela jasné, jakým způsobem dochází k dosazování členů krajských týmů NIP. Vzhledem k tomu, že v tomto ohledu není nastaven jasný mechanismus sdílení, nedochází k efektivnímu přenosu informací mezi jednotlivými krajskými zástupci v NIP. **Regionální RIS3 týmy proto nemají ucelený přehled o krajském obsazení v NIP nebo o dění v jednotlivých NIP** (kromě informací dostupných prostřednictvím RIS3 portálu). Tato situace přispívá k tomu, že většina regionálních RIS3 týmů dosud nepovažovala přítomnost krajských zástupců RIS3

² V nedávné době byli v souvislosti s touto poptávkou do NIP zapojeni ředitelé tematických hubů programu Technologické inkubace agentury CzechInvest, viz <https://technologickainkubace.org/o-technologice-inkubaci/huby/>.

v NIP za přínosnou. Postrádají souvislosti témat řešených v NIP s tématy, která jsou obvykle řešena na krajské úrovni. Některé kraje právě z důvodů jim neznámého mechanismu obsazování krajských členů NIP a pochybách o vlastní roli v rámci fungování regionální úrovně RIS3 v NIP, navíc nemají své zástupce v NIP vůbec. To koresponduje i s vyjádřením garantů NIP, kteří si aktivní členství krajských RIS3 týmů neuvědomují a do značné míry považují témata krajských RIS3 za mimoběžná k zaměření a úkolům NIP. **I přes uvedené problémy považují krajské RIS3 týmy vlastní účast v NIP za potenciálně žádoucí a oboustranně přínosnou** v případě, že se výše popsané problematické aspekty adresují. Kraje mají zájem o intenzivnější projednávání témat, která jsou zaměřena na technologické příležitosti, které mají průnik s jejich doménami specializace nebo postupně nabývají na důležitosti, jako např. sdílení kontaktů v oblasti mezinárodní spolupráce, RIS3 mise apod. V otázce sdílení informací ohledně činnosti NIP **kraje vyjádřily zájem o zavedení souhrnného informování** např. formou newsletteru, který by pravidelně shrnoval (nejen) činnost NIP a další aktivity v rámci národního EDP pro potřeby krajských RIS3 týmů.

EO 3.2 Jsou procesy, pravidla a struktury EDP odpovídajícím způsobem formalizovány? Jaká zlepšení je možné případně navrhnout?

Stěžejním prvkem struktury EDP jsou Národní inovační platformy (viz také [evaluační otázka 3.1](#)). **Jednání všech NIP probíhají v pravidelném intervalu**, minimálně dvakrát ročně. **Procesy jednání a struktura NIP jsou formalizovány Statutem a jednacím řádem NIP** (MPO 2021b). K nastavení procesů EDP napomohl také projekt Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3, podpořený v období 2020-2022 z OP VVV. V rámci projektu byla „posílena koordinace Národních inovačních platforem (NIP) a zkvalitněny podmínky pro členy NIP pro plnění jejich rolí při projednávání, doporučení, profilování, zacílení a zpřesňování oblastí inteligentní specializace na národní úrovni“ (MPO 2023a, s. 10). S ohledem na roční a delší plánování v oblasti VaVal byly zároveň zohledněny dlouhodobé potřeby podnikatelského a výzkumného sektoru při poskytování zpětné vazby Národnímu RIS3 manažerovi a Řídicímu výboru RIS3 (MPO 2023a, s. 10). Zejména na začátku cyklu strategie, nebo při její aktualizaci, je v rámci EDP klíčová možnost **generování podnětů stylem tzv. bottom-up pomocí karet pro návrh tématu**. Tuto možnost mají všichni účastníci EDP, zejména členové NIP a krajské RIS3 týmy. Projednání podaných návrhů probíhá dle transparentního procesu a výstupem této fáze EDP při tvorbě strategie je Příloha 1 NRIS3. Vznik nových podnětů v pozdějších fázích cyklu strategie je možný, ale v praxi není častý. Příloha 1 umožňuje dílčí flexibilitu a je možné ji aktualizovat zhruba jednou ročně. V tomto ohledu je také **zásadní role odborných garantů NIP**, kteří spolu s tajemníky navržená témata v rámci procesu posunují a zajišťují, že je dodržena vazba na již schválené cíle a témata NRIS3. Vzhledem k tomu, že jednotlivé aspekty procesu EDP jsou formalizovány, NRIS3 je strategií, která důsledně realizuje všechny fáze strategického cyklu. Stěžejní procesy uplatňované v EDP jsou tedy definovány, účastníci procesu jsou s nimi obeznámeni a jsou jim srozumitelné. Mezi klíčovými aktéry ceněným a zároveň **zásadním aspektem EDP je jeho kontinuita a transparentnost**. Nastavení procesů má přesto dílčí slabá místa, ve kterých lze spatřovat prostor pro možná zlepšení.

EDP ze své podstaty cílí na identifikaci podnikatelských příležitostí, což je v realitě NRIS3 vždy o něco obtížnější než identifikace potenciálních výzkumných témat. Přes otevřenost EDP a nastavení podmínek pro spolupráci podnikatelského a výzkumného sektoru představuje proces propojení obou sfér pro NRIS3 stále výzvu. Dle hodnocení klíčových aktérů dochází v této oblasti k pozvolnému zlepšování, ale **kooperace všech aktérů** a jejich spolupráce funguje **v řadě případů stále relativně formálním způsobem**. Dalším faktorem, který vytváří určitou překážku pro efektivnější spolupráci v rámci EDP představuje **samotné nastavení programů podpory**, zejména operačních programů - např. nemožnost podpory podniků v OP JAK a přetrvávající důraz na úkoly a závazné cíle resortu, který daný

OP spravuje a nižší flexibilita nastavení podpory oproti národním programům (které ale disponují výrazně nižšími prostředky). Potenciálním přínosem pro funkční EDP může být i dříve diskutovaná (viz [otázka 3.1](#)) změna ve způsobu obměňování členstva NIP, případně propojení činnosti NIP s dalšími pracovními skupinami aktivními v oblasti VaVal na národní a evropské úrovni. V tomto ohledu je vhodné provést inventuru podobných sítí a možnosti jejich zapojení do EDP NRIS3. V NRIS3 týmu je tomuto částečně dedikována nová pozice manažera pro mezinárodní spolupráci.

Větší nebo další formalizace procesů v rámci národní úrovně EDP není pro žádnou skupinu zapojených aktérů žádoucí. Nejen odborní garanti NIP zdůrazňují, že **celý systém NRIS3 je poměrně složitý a řada zapojených aktérů dosud zcela nerozumí některým prvkům** (např. prolínání KETs s aplikačními odvětvími, dopady výstupů EDP na tvorbu strategie a programy podpory, nebo obecně postavení NRIS3 v systému podpory VaVal ČR). Pro nové členy je vždy poměrně složité se v problematice zorientovat. Týká se to zejména řadových členů NIP, kteří nemají další roli v rámci EDP. Z jejich pohledu jsou dílčí činnosti NIP a jejich načasování nepřehledné. Z těchto důvodů se spíše než změna ve formalizaci a nastavení pravidel jeví jako potenciálně **přínosný další důraz na komunikaci a edukaci v problematice NRIS3 a systému VaVal ČR a opakované informování o genezi a způsobu projednávání podkladů k činnosti NIP apod.** Toto zapojení aktérů EDP zdůrazňují zejména v souvislosti s konáním jednání NIP hybridní formou.

Krajská úroveň RIS3 vnímá problematiku procesů v rámci EDP ze své regionální perspektivy. Až na nepřehlednou organizaci a neurčité cíle zapojení krajských zástupců do NIP (viz [otázka 3.1](#)) nepovažují větší formalizaci procesu EDP za žádoucí. Vzhledem k vlastním úkolům krajské úrovně RIS3 a EDP, která je komplementární k úrovni národní, mají krajské týmy **náměty ke zlepšení efektivity regionální úrovně EDP prostřednictvím podpory ze strany gestora NRIS3**. Krajské RIS3 týmy stojí zejména o další vzdělávání v oblasti EDP, sdílení zkušeností a pravidelné informování o dění na všech úrovních EDP. Národním RIS3 týmem připravovaná metodika zapojení laické veřejnosti je proto krajskými týmy velmi vítána. A protože některé kraje zvažují určité zužování doposud široce definovaných domén specializace, další metodickou podporu by kraje uvítaly právě v oblasti způsobu definování domén specializace. Sladování přístupu ke způsobu určování tzv. silných stránek krajské týmy považují za přínosné. Větší míru synchronizace přístupů krajské úrovně EDP (při zachování autonomie a specifík krajských inovačních systémů) i s národní úrovní EDP by uvítali i garanti NIP. Vhodná úroveň sladění přístupů v EDP by totiž z jejich pohledu mohla podpořit i přehlednější a produktivnější zapojení krajských zástupců RIS3 v NIP (viz [otázka 3.1](#)). Další možnou a poptávanou metodickou podporou krajských týmů v oblasti procesů EDP, je téma vhodných modelů způsobů organizace krajských inovačních rad.

EO 3.3 Je podpora činnosti NIP ze strany gestora RIS3 dostatečně efektivní a relevantní? Jaké jsou možnosti zlepšení?

Přímou podporu činnosti NIP ze strany gestora NRIS3 zajišťují zejména tajemníci NIP. Komunikaci a spolupráci s tajemníky považují odborní garanti NIP za konstruktivní a funkční. Oproti minulému programovému období proběhla **řada výrazných zlepšení z hlediska podpory činnosti NIP**, která se na efektivnějším fungování NIP pozitivně projevila. Ve vztahu k vlastní činnosti NIP je za klíčové považováno zejména **vyjasnění agendy tajemníka**, kdy role tajemníka, i díky větší kapacitě dedikované podpoře činnosti NIP, skutečně prakticky podporuje činnost platformy i garantů. Vzájemná spolupráce garantů a tajemníků NIP je hodnocena oboustranně velmi pozitivně. Finanční ohodnocení působení garantů v NIP je rovněž vítáno. Přestože je ohodnocení vnímáno jako symbolické, přispívá k ochotě převzít odpovědnost za realizaci EDP a objektivně zastávat zájmy NRIS3. Funkční spolupráci odborní

garanti NIP vnímají zejména prostřednictvím konkrétních výstupů činnosti NIP, které se projevují např. ve znění domén specializace, jež odpovídají potřebám rozvoje podporovaných oborů a odvětví.

Obecnějším problémem podpory efektivní činnosti NIP je členstvem vnímaná **nevyjasněná role NRIS3 v rámci systému podpory VaVal**, a to zejména vztah mezi NRIS3 a NPOV. Dalším limitem vnímané podpory ze strany gestora RIS3 může být také mezi klíčovými aktéry zapojenými v NIP stále převládající dojem, že zejména na úrovni ŘV nadále převažuje **postoj k RIS3 především jako k podmínce pro uskutečňování intervencí kohezní politiky EU** v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Toto vnímání koresponduje i s názory některých odborných garantů NIP, kteří upozorňují na převahu formálních aspektů ve vymezení řídicích rolí v procesu implementace NRIS3 oproti jejich zaměření na strategickou podporu (věcnou náplň) EDP. Samotná zasedání NIP jsou dobře organizována, NIP na nich pracují s předem připravenými a dostupnými materiály. Členstvu však není vždy zcela zřejmý způsob vzniku podkladů.

Přestože je komunikace s národním RIS3 týmem po organizační a procesní stránce bezproblémová, členstvo NIP vyjadřuje rostoucí potřebu se **v rámci platformy více zabývat odbornými a technologickými tématy**. Současná dvě jednání platformy ročně jsou sice z hlediska frekvence vnímána adekvátně, ale z pohledu NIP jsou obsahově do značné míry formální a plní zejména procesní náležitosti EDP a cyklu NRIS3. Garanti NIP a další účastníci EDP, by považovali za přínosné realizovat další, více technologicky a odborně zaměřená jednání, která by umožnila intenzivnější odbornou debatu. V případě realizace takových jednání NIP by bylo vhodné, aby agendu takového setkání sestavoval spíše odborný garant NIP, než NRIS3 tým. Aby bylo podobné rozšíření aktivit NIP relevantním přínosem pro EDP a agendu NRIS3, je dle názoru garantů NIP **nutné ošetřit některé další aspekty podpory činnosti NIP**. Jedná se zejména o:

- i. Nové a jasnější definování struktury výstupů činnosti NIP,
- ii. Intenzivnější koordinace spolupráce garantů a tajemníků napříč NIP, vzhledem k prolínajícím se odborným tématům NIP,
- iii. Zvážit rozšíření odborných rolí o odborné ko-garanty tak, aby byla adekvátně pokryta klíčová témata NIP. (Podobné rozšíření se osvědčilo při konání pracovních skupin ve fázích zpracování Přílohy 1 NRIS3, navíc některé z platform – NIP 6, NIP 3 – již dva odborné garanty mají.).

Ke zlepšení podpory činnosti NIP byla **dále navržena dílčí zlepšení**:

- i. V případě, že je v rámci jednotlivých NIP potřeba posuzovat podněty členů NIP, chybí možnost získat ad hoc externí expertízy. Za přínosnou by v tomto ohledu (zejména garantů NIP) považovali např. určitou formu minimálního operativního rozpočtu NIP, který by menší a rychlé nezávislé analýzy umožnil realizovat.
- ii. Intenzivnější „onboarding“ nových členů i garantů NIP, pro které je velmi obtížné se v problematice dostatečně rychle zorientovat.

EO 3.4 Splňuje proces sběru podnětů v rámci NIP, resp. KIP všechny očekávané charakteristiky – je odpovídajícím způsobem standardizovaný, transparentní, kontinuální, jednoduchý a otevřený všem aktérům inovačního systému? Jaká zlepšení tohoto procesu je případně možné navrhnout?

Fungování procesu sběru podnětů je zapojenými aktéry hodnoceno pozitivně. Mechanismus sběru podnětů je klíčovým aktérům EDP a zejména členům NIP známý a je pro ně srozumitelný (viz také [evaluační otázka 3.2](#)). Prostředky a nástroje, které umožňují podnět podat jsou účastníkům EDP

dostupné a jsou srozuměni s tím, že každý podnět musí projít definovaným procesem projednávání v rámci EDP. To potvrzují jak členové NIP, tak zástupci krajských RIS3 týmů nebo poskytovatelů. Poskytovatelé pracují zejména s výstupy EDP (obvykle nevstupují do procesu s vlastními podněty), tedy zejména s Přílohou 1 NRIS3. Důvěra poskytovatelů podpory v nastavení procesu geneze podnětů, následného projednání a procesu vzniku následných transformačních aktivit (viz také [evaluační otázka 3.5](#)) je důležitou podmínkou pro realizaci konkrétních aktivit.

Ačkoliv v nastavení a realizaci procesu sběru podnětů aktéři neartikuluji zásadní problémy, uvědomují si omezení, která plynou zejména z nastavení návazných procesů, jež ovlivňují práci s výstupy EDP a jejich dopad na konkrétní realizované aktivity. Podávání podnětů je aktérům umožněno kdykoliv (je kontinuální). Vzhledem k tomu, že posouvání podnětů k realizaci je ve fázích mimo fáze tvorby a aktualizace strategie možné spíše v omezené míře, koncentruje se podávání a sběr podnětů zejména do uvedených stadií strategického cyklu. Možná zlepšení procesů sběru podnětů souvisí s aktéry vnímanou nedostatečnou definicí toho, jakou mají mít konečné výstupy NIP konkrétní podobu.

Návaznost krajské úrovně sběru podnětů v EDP na národní úroveň je složitější. Krajské inovační platformy nelze považovat za krajský ekvivalent NIP, protože krajské úrovně EDP jsou organizovány jiným způsobem. Podněty z krajské úrovně zprostředkovávají krajské RIS3 týmy. Z pohledu NIP by pro efektivnější propojení v otázce sběru podnětů z krajského EDP muselo dojít k určité **standardizaci EDP v krajích**, případně k synchronizaci alespoň v dílčích aspektech krajského EDP tak, aby byla krajská úroveň EDP pro NIP uchopitelnější. Krajské RIS3 týmy zase činnost a cíle NIP považují za do značné míry oddělené od témat a potřeb řešených v rámci krajských EDP. Krajské zastoupení a aktivity v NIP prostřednictvím jmenovaných krajských členů (až dva v každé NIP – viz [otázka 3.1](#)) je rovněž nepřehledné, a to jak pro členy NIP, tak pro krajské RIS3 týmy samotné. Přenos podnětů z krajské úrovně na národní podporuje zejména vzájemná komunikace krajských RIS3 týmů s NRIS3 týmem.

EO 3.5 Jak se daří zajistit kontinuitu procesu identifikace transformačních aktivit v rámci NIP, resp. KIP? Kde jsou případné problémy? Jaká zlepšení tohoto procesu je případně možné navrhnout?

Kontinuita procesu identifikace transformačních aktivit navazuje na specifika procesu sběru a projednávání podnětů v rámci NIP ([otázka 3.4](#)). Jak v kontextu sběru podnětů, tak v otázce identifikace klíčových témat a transformačních aktivit je spíše než kontinuita aktuálně **klíčová synchronizace s tvorbou návazných programů podpory**. Poskytovatelé podpory dělí výstupy EDP na dvě úrovně – vertikální a horizontální. Souvisí to zejména s tím, jakým způsobem programy podpory (zejména operační programy) vznikají a jakým způsobem a do jaké míry může docházet k jejich pozdějším úpravám. Právě metodika tvorby OP je samostatný a do značné míry pevně stanovený proces, klíčové jsou tedy návrhy podané při přípravě OP. Prosazování pozdějších změn, zejména horizontálního charakteru, je v rámci schváleného OP téměř nemožné. Kontinuálně identifikované potřeby v EDP proto nemusí být okamžitě přenositelné. Synchronizace jednotlivých fází EDP s přípravou OP není v tomto ohledu vnímána jako ideální. To se navíc týká i dalších souvisejících strategických iniciativ jako je příprava národní koncepce VaVal nebo příprava NPOV. K tomu, aby se výstupy kontinuálního EDP daly efektivně využívat v rámci příprav programů by byla potřeba **vhodnější synchronizace (respektive návaznost) jednotlivých fází EDP s přípravami politik, strategií a dotčených programů**. Tzv. vertikální výstupy vzešlé z EDP je možné i do OP snáze zapojit prostřednictvím aktualizací Přílohy 1. K případnému zefektivnění kontinuálního procesu identifikace transformačních aktivit (dále též TA) proto může přispět:

- i. Synchronizace aktivit v oblasti podpory VaVal (přípravy RIS3 s přípravou souvisejících programů).
- ii. Intenzivnější propojení NIP a pracovní skupiny poskytovatelů, zejména v počátečních fázích cyklu strategie NRIS3.

Pro zapojené aktéry je v rámci procesu identifikace transformačních aktivit velkou výzvou najít ideální podobu výstupů celého procesu EDP. V průběhu aktualizace NRIS3 bylo pro členy NIP srozumitelně definováno, co je potřeba dělat a jak k tomu dospět, ale ukázalo se, že velkou neznámou zůstávalo (a nadále zůstává), jaká **granularita (témat) konečných výstupů** je žádoucí. Najít konsenzus proto bylo z pohledu účastníků EDP neadekvátně složité. Výsledkem je, že některá témata vzešlá z EDP jsou velmi úzce vymezena a některá jsou naopak obsáhlá. Pro NIP a garanty je rovněž obtížné určit princip, na jakém výsledná témata prioritizovat. Nevyjasněnou otázkou je např. čím vážit strategická témata RIS3 – kapacitou výzkumu nebo strategickou významností pro ČR? Dle garantů by tedy proces identifikace transformačních aktivit a celkově činnost NIP byly ještě efektivnější, kdyby NIP disponovaly **konkrétnějšími instrukcemi zejména s ohledem na podobu výstupů EDP**. Právě pro zajištění relevantnějších výstupů činnosti NIP, zejména v počátečních fázích nebo fázích aktualizace, garanti vyjádřili zájem o zapojení NIP do procesu příprav projektů, jejichž výstupy jsou následně využity pro potřeby tvorby, aktualizace a evaluace RIS3, a se kterými mají v rámci procesu identifikace TA pracovat jako se vstupy do celého procesu. Další možné zefektivnění celého procesu by dle členů NIP mohla přinést i **intenzivnější účast zástupců uživatelů výstupů a výsledků aktivit RIS3**. Přes uvedené limity považují zapojení aktéři výsledek fáze tvorby Přílohy 1 za kvalitní, a tedy nastavený proces identifikace TA za produktivní.

EO 3.6 Daří se do procesu identifikace TA zapojit aktéry s dostatečným mezioborovým nadhledem a potřebnou vizí? Jaké jsou případně nedostatky v této oblasti?

Adekvátní pokrytí klíčových aktérů inovačního ekosystému rámcově ošetřuje Statut a jednacím řád NIP a obecněji také principy EDP definované v Národní RIS3 (kap. 5.2). Vzhledem k tomu, že je členů i hostů NIP relativně velké množství a systém podpory VaVal a celkový kontext NRIS3 je složitý, je velmi obtížné systematicky a objektivně vyhodnocovat potenciál nebo dokonce přínos členů pro posouvání EDP a agendy RIS3. Dle zkušeností tajemníků NIP a garantů NIP se zapojení dostatečného množství členů s potřebným mezioborovým nadhledem a potřebnou vizí v podstatě daří. Složení NIP, které obvykle představuje **mix úzkoprofilových odborníků s lidmi s většími odbornými přesahy**, umožňuje vzájemné učení a napomáhá kultivovat a rozvíjet inovační ekosystém v kontextu základních principů RIS3. Díky tomu se z NIP postupně stává specifický think-tank, který je pro inovační ekosystém přínosný. Jako důležité téma mezioborovosti se i vzhledem k rostoucímu významu misí, ukazuje být zapojení osob, které jsou schopné pokrýt komplementární obory nejen technického nebo přírodovědného směru, ale i směru z oblasti SHUV. V některých NIP je i vzhledem k jejich zaměření na takové propojení již nyní kladen větší důraz (např. NIP 5, NIP 3).

EO 3.7 Jsou všichni relevantní aktéři adekvátním způsobem zapojeni do procesu hodnocení, prioritizace a rozvoje transformačních aktivit? Funguje tento proces dostatečně efektivně, standardizovaně a transparentně? Jakým způsobem fungují tematické pracovní skupiny pro rozpracování návrhů TA v rámci NIP? Jaké jsou případné nedostatky v této oblasti a návrhy na zlepšení?

Zapojení relevantních aktérů souvisí nejen s nastavením procesu EDP jako takového, ale také s mírou aktivity jednotlivých účastníků procesu, jejich pochopení principů a cílů RIS3 a odborném zaměření (viz také evaluační otázky 3.5 a 3.6). **Garanti NIP považují zapojení relevantních aktérů za adekvátní** (viz také 3.6). Z jejich hlediska, v možnosti zapojit se do činnosti NIP není žádná skupina upozaděna, ačkoliv v každé NIP jsou vždy **aktivnější a méně aktivní členové**. Z různorodé povahy témat řešených v NIP však není možné vždy dosáhnout vyváženého zapojení všech aktérů, ale existuje snaha se k tomu co nejvíce přiblížit. Odborní garanti a NRIS3 tým vyvíjejí v tomto směru maximální snahu, ale v konečném důsledku záleží zejména na motivaci jednotlivých členů NIP spolupracovat na definování prioritních témat a na aktualizaci Přílohy 1 NRIS3, tedy na vlastních očekávaných přínosů jejich členství v NIP.

Míra aktivity členů se také odvíjí od toho, zda jsou zapojeni v dalších typech platform a mají tak větší záběr souvisejících témat. Dle vyjádření garantů NIP jsou v navrhování a rozpracovávání témat k podpoře více aktivní zástupci aplikovaného výzkumu, průmyslových asociací a v některých případech také zástupci veřejného sektoru. Uživatelé výsledků výzkumu (pokud se procesu účastní) nejsou v definování a rozpracovávání témat příliš aktivní. Ačkoliv se poskytovatelé na rozpracovávání transformačních aktivit nepodílejí, jsou do procesů zapojeni zejména konáním expertních skupin s poskytovateli (viz také [evaluační otázka 3.8](#)). V kontextu procesu rozpracovávání a prioritizace transformačních aktivit by garanti NIP považovali za přínosné, kdyby NIP mohly nejdříve více spolupracovat na definování hybných sil (např. v rámci společné INTER-NIP aktivity garantů) a až poté řešit konkrétní témata v rámci jednotlivých NIP.

Tematické pracovní skupiny nejsou organizovány formálním způsobem. Proběhlé tematické pracovní skupiny byly vytvořeny jako ad hoc skupiny aktivnějších členů NIP, kteří byli schopni diskutovaná témata rozpracovávat nebo připomínkovat zejména ve fázích tvorby Přílohy 1. Poskytovatelé do těchto skupin obvykle zapojeni nejsou. Další činnost tematických pracovních skupin není nijak standardizována. Další potřeba fungování pracovních skupin bude záviset jednak na fázi cyklu strategie, a tedy intenzitě činnosti NIP, jednak na tom, jak budou definovány potřebné výstupy EDP.

EO 3.8 Jak fungují obousměrné vazby s poskytovateli podpory VaVal v procesu implementace a aktualizace RIS3? Kde lze identifikovat případné obtíže? Jaké jsou případně návrhy na zlepšení těchto vazeb?

Zásadní roli pro implementaci programů podpory hraje RIS3 zvláště pro MŠMT (OP JAK), MPO (OP TAK, TWIST, TREND), TA ČR (SIGMA), MD (OP Doprava 2021-27), MŽP (Prostředí pro život). **Většina relevantních poskytovatelů má své zástupce v Řídicím výboru RIS3.** ŘV se schází nejméně 2x ročně prezenčně. Přes pozitivní trend v posunu důležitosti agendy RIS3 oproti minulým obdobím je stále problémem **malá personální kapacita pro agendu spojenou s RIS3 na některých ŘO.** S tím do značné míry souvisí i problém s dostupností komunikace mezi pracovní skupinou poskytovatelů a vyšší úrovní řízení na jednotlivých ŘO.

Vazba mezi NRIS3 týmem a poskytovateli podpory VaVal pak funguje zejména na základě pravidelných měsíčních setkání „Expertní skupiny poskytovatelů podpory VaVal v režimu RIS3“. Jednání pracovní skupiny organizovaná NRIS3 týmem mají zpravidla formu „kulatého stolu“, na němž je diskutována implementace RIS3 v parametrech konkrétních výzev a veřejných soutěží či optimalizace modelu hodnocení v těchto výzvách. Vzájemná diskuse představuje důležitou zpětnou vazbu pro NIP. Národní RIS3 tým využívá jednání pracovní skupiny také jako příležitosti ke sdílení aktualit od ostatních aktérů EDP a dalších aktuálně zásadních informací k RIS3 (MPO 2023a, s. 12, s. 43). **Pro zástupce poskytovatelů bylo zavedení pravidelného setkávání pozitivním krokem, který přispěl k celkovému**

zkvalitnění řízení agendy RIS3 a ke stabilizaci systému RIS3. Schůzky poskytovatelům umožňují být průběžně informováni o dění v RIS3 z národní úrovně a přispívají k vzájemnému sdílení a řešení témat specifických pro poskytovatele. Jednání umožňují řešit konkrétní praktické záležitosti implementace RIS3, jako např. pojetí hodnotících kritérií. Schůzky poskytují prostor pro dostatečný detail spolupráce tak, že je možné se vzájemně inspirovat. NRIS3 tým tyto aktivity koordinuje a dále aktivně podporuje např. možností využívat datovou infrastrukturu RIS3. Poskytovatelé pravidelná setkávání považují za příklad dobré praxe (přesahující agendu RIS3) úspěšně fungující meziresortní pracovní skupiny. **Klíčovými aspekty funkčnosti této spolupráce** jsou pravidelnost, otevřenost a fungující dlouhodobá organizační role NRIS3 týmu. Výsledkem spolupráce je, že kritéria RIS3 respektují jako důležitou součást vyhlášených výzev i zástupci programů, kde RIS3 není nutnou podmínkou pro čerpání podpory (viz též odpověď na [evaluační otázku 5.1](#)). **RIS3 se tak stává součástí hodnotících kritérií u více programů** a dochází k posunu od dříve prosazovaného souladu s horizontálními prioritami RIS3 k souladu s tematickými prioritami RIS3. Dalším pozitivním posunem je skutečnost, že **se ŘO zabývají i skutečně funkčním přístupem hodnotitelů k souladu s RIS3**. Pracovní skupina má právě díky osvědčenému fungování přesah mimo RIS3 k souvisejícím tématům, např. k připomínkování novely *Zákona o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů*.

K dalšímu zlepšení spolupráce a výstupů z ní plynoucích by mohlo vést **rozšíření o další zástupce poskytovatelů**, kterých se RIS3 přímo netýká, ale tematicky může s jejich činností souviset (např. GAČR, ČMZRB aj.) a větší zapojení ÚV ČR. Každý z poskytovatelů (resortů) má k RIS3 jiný přístup i závazky a pracovní skupina jim umožňuje tyto perspektivy sdílet a zefektivňovat implementaci RIS3. Vazba pracovní skupiny s ŘV RIS3 se komunikuje zejména skrze tým NRIS3 tým. Vzájemná komunikace a spolupráce je hodnocena jako funkční a přínosná. Jistou nepříjemnost poskytovatelé vnímají v souvislosti se sdílením výstupů prostřednictvím RIS3 portálu. Orientaci na RIS3 portálu považují místy za uživatelsky nepřívětivou.

Konkrétní vazba poskytovatelů s NIP není příliš rozvinutá. Jednání NIP a jejich agenda jsou příliš tematicky omezené na to, aby poskytovatelům přinášely dostatečnou zpětnou vazbu. Zástupci poskytovatelů podpory na jednáních NIP obvykle nejsou příliš aktivní. Poskytovatelé mají navíc vzhledem k činnostem NIP různé zájmy. Někteří soustředí svůj zájem spíše na odborná témata NIP (např. MV, MŽP), jiní řeší zásadně jiné aspekty vzhledem k tomu, že jsou ŘO přímo souvisejících OP. Interakce a vazby (jejich intenzitu a charakter) poskytovatelů s NIP ale rovněž ovlivňuje, v jaké fázi cyklu implementace programu se poskytovatelé zrovna nacházejí. Poskytovatelé jsou proto spíše příjemci informací z činnosti NIP vyplývajících, ale konkrétní vnitřní diskuse v NIP nemá na propsání výstupů do programů podpory obvykle přímý vliv. A naopak, detailní obsah jednání pracovní skupiny poskytovatelů, které se na implementaci NRIS3 soustředí, není NIP zprostředkováván.

2.3.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Fungování procesu EDP

Silné stránky:

⇒ **Výrazné zlepšení fungování Národních inovačních platforem (NIP) a celkového nastavení procesu EDP** oproti minulému programovému období, které vedlo k efektivnějšímu zapojení aktérů.

⇒ **Adekvátně formalizované procesy v EDP**, které jsou transparentní a srozumitelné klíčovými účastníkům EDP, a proto podporují důvěru v RIS3.

⇒ **Efektivní spolupráce mezi tajemníky a odbornými guaranty NIP spojená s funkční podporou aktivit NIP**, která vede k produktivní činnosti platform a relevantním výstupům.

⇒ **Pravidelná a funkční spolupráce poskytovatelů podpory VaVal** v rámci agendy RIS3 prostřednictvím expertních skupin, která přispívá k lepšímu sladění potřeb inovačního ekosystému s možnostmi podpory.

⇒ **Transparentní a otevřený proces sběru podnětů**, umožňující kontinuální zapojení všech relevantních aktérů EDP a přispívající k **efektivní identifikaci** transformačních aktivit.

⇒ **Pozitivní vnímání výstupů činnosti NIP**, například ve formě aktualizace domén specializace, které odpovídají potřebám rozvoje podporovaných oborů a odvětví.

Bariéry:

⇒ **Složitý proces obměny členů NIP**, který brání rychlé reakci na změny v inovačním ekosystému a přizpůsobení struktury NIP aktuálním potřebám.

⇒ **Obtížné zapojování MSP a start-upů** z progresivních klíčových oborů do činnosti NIP.

⇒ **Nízká aktivita krajských zástupců v NIP, nefungující sdílení informací z NIP mezi kraji** prostřednictvím krajských zástupců. Výsledkem je nedostatečné propojení mezi národní a regionální úrovní EDP a omezený přenos informací.

⇒ **Obtížná orientace členů NIP a dalších klíčových aktérů EDP v problematice RIS3**, která omezuje jejich efektivní zapojení do činnosti NIP nebo dalších procesů EDP.

⇒ **Nejasné povědomí některých členů NIP o roli Národní RIS3 strategie v systému podpory VaVal**, které může snižovat efektivitu jejich zapojení a motivaci k účasti.

⇒ **Nedostatečně podrobné instrukce ohledně očekávaných výstupů činnosti NIP a způsobu prioritizace témat v NIP**, komplikující efektivní práci a snižující dopad výstupů na implementaci strategie.

⇒ **Málo technologicky (na identifikované příležitosti) zaměřená jednání NIP**, která se více soustředí na obecná nebo administrativní témata a neumožňují dostatečnou hloubku odborných diskusí pro rozvoj inovačních aktivit.

⇒ **Přetrvávající částečný časový nesoulad (respektive návaznost) jednotlivých fází EDP s přípravami politik, strategií a dotčených programů VaVal**, omezující efektivní a kontinuální přenos identifikovaných potřeb do konkrétních opatření a včasné realizace transformačních aktivit.

Doporučení:

⇒ **Zvážit úpravu statutu NIP pro flexibilnější, ale stále transparentní obměnu členů a efektivnější zapojení žádoucích typů subjektů, zejména malých a středních podniků (MSP) z klíčových oborů.** Pružnější obměna členstva NIP by měla směřovat k usnadnění zapojení dosud neadekvátně zapojených klíčových aktérů a umožnit rychlejší reakci na změny v inovačním ekosystému.

- ⇒ **Zesilovat povědomí o aktuálním složení na jednáních NIP pravidelným informováním o všech účastnících, včetně jmenných seznamů členů nebo aktuálních hostů a zastupovaných organizací, zejména v souvislosti s konáním jednání on-line.** Pravidelné informování o členstvu NIP udrží důvěru v transparentnost procesu EDP a usnadní spolupráci mezi členy, díky lepšímu přehledu o ostatních účastnících a jejich expertízách.
- ⇒ **Posílit spolupráci a synchronizaci mezi národní a krajskou úrovní EDP a lépe objasnit krajským zástupcům jejich roli v NIP.** To umožní lepší propojení aktivit, sdílení zkušeností a efektivnější využití regionálních podnětů na národní úrovni.
- ⇒ **Nadále posilovat komunikaci a metodickou podporu krajských RIS3 týmů zejména v oblasti EDP, včetně pravidelného informování o činnosti NIP.** Tím se zlepší koordinace mezi národní a regionální úrovní a podpoří efektivnější implementace strategie na všech úrovních.
- ⇒ **Zajistit intenzivnější „onboarding“ nových členů a garantů NIP prostřednictvím edukace o systému VaVal, roli RIS3 a navazujících procesech.** Poskytnutí potřebných informací a podpory usnadní rychlejší zapojení nových členů do činnosti NIP a ve výsledku zvýší efektivitu činnosti NIP.
- ⇒ **Definovat jasnější strukturu a formu požadovaných výstupů z činnosti NIP pro zefektivnění jejich práce.** Vypracování detailnějších pokynů specifikujících formát a kritéria výstupů usnadní orientaci členů a zvýší kvalitu a využitelnost výsledků pro jejich implementaci v programech podpory.
- ⇒ **Umožnit více odborně a technologicky zaměřená jednání NIP s agendou sestavovanou odbornými garanty.** To prohloubí odborné diskuse, podpoří řešení konkrétních technologických výzev a zvýší praktický přínos pro rozvoj inovačních aktivit.
- ⇒ **Nadále se zaměřovat na synchronizaci fází EDP (a cyklu strategie RIS3) s přípravou zejména přímo souvisejících politik a programů podpory pro efektivnější využití výstupů EDP.**
- ⇒ **Rozšířit spolupráci s poskytovateli podpory o další relevantní subjekty.** Zapojením všech klíčových aktérů se lépe sladí identifikované potřeby s možnostmi podpory a zajistí se komplexní přístup k rozvoji inovačního ekosystému.
- ⇒ **Podpořit intenzivnější spolupráci mezi NIP a poskytovateli podpory, zejména zapojením poskytovatelů do počátečních fází cyklu strategie, které podpoří sladění identifikovaných potřeb s možnostmi podpory a zvýší relevanci navrhovaných opatření.**
- ⇒ **Podporovat další zapojení uživatelů výsledků VaVal do aktivit NIP.** Aktivním oslovováním zástupců průmyslu, veřejného sektoru a dalších uživatelů lze získávat další zpětnou vazbu, která podpoří relevanci výstupů EDP.
- ⇒ **Zaměřit se na uživatelskou přívětivost RIS3 portálu vzhledem k efektivnější diseminaci výstupů činnosti NIP.** Zlepšením uživatelského prostředí portálu lze podpořit širší využití dostupných informací o aktivitách NIP a výsledcích EDP.
- ⇒ **Prozkoumat možnosti financování operativně zadávaných odborných analýz a expertíz pro podporu činnosti NIP.** Přístup k cíleným ad hoc studiím a odborným posudkům podpoří kvalitu výstupů a usnadní rozhodování o prioritách.

2.4 Monitorování a hodnocení RIS3

EO 4.1 Jak je aktuálně nastaven systém monitoringu pro měření a hodnocení výkonnosti RIS3 strategie? Je tento systém pro potřeby RIS3 vyhovující a efektivní?

Monitoring RIS3 (MPO 2022a, s. 26, MPO 2023a, s. 18, MPO 2024b, s. 20) je **vystavěn na principu monitorování „zdola“**, tj. **prostřednictvím monitorování projektů** v programech s podporou EU fondů, resortních programech a národních programech TA ČR. Toto nastavení odpovídá základnímu požadavku na spolehlivost, proveditelnost a efektivitu nákladů daného monitorovacího systému. Monitoring se zaměřuje především na **čerpání prostředků** u realizovaných intervencí v členění podle horizontálních a vertikálních cílů RIS3 a **naplňování indikátorů strategie** v členění podle jejich strategických a specifických cílů.

Naplnění vize RIS3 je monitorováno pomocí kontextových indikátorů, sloužících k mapování dlouhodobých trendů a komplexních změn, což je důvodem, proč pro tyto indikátory nejsou na úrovni RIS3 stanoveny cílové hodnoty.

Pro monitorování středně- až dlouhodobých **strategických cílů** NRIS3 jsou rovněž využívány **sady kontextových indikátorů**. Prostřednictvím monitorování strategických cílů je sledováno naplňování očekávaných dopadů RIS3. Analýza vybraných ukazatelů by měla umožnit případné zvážení a redefinici nastavení strategických cílů.

Pro úroveň **specifických cílů** jsou definovány relevantní nástroje a typové aktivity sloužící k jejich naplňování prostřednictvím operačních a národních programů podpory. Výčet typových aktivit přitom není úplný – předpokládá se, že se bude dále rozšiřovat či měnit v průběhu realizace strategie a ve vazbě na EDP proces. Specifické cíle RIS3 mají charakter středně- až krátkodobých cílů a jsou **monitorovány pomocí projektových indikátorů**. Monitorování specifických cílů sleduje naplňování očekávaných výstupů a výsledků RIS3. Mezi věcné indikátory národních programů s vazbou na RIS3 přitom patří také plánované aplikované výsledky VaV evidované v Informačním systému VaVal. Stanovení projektových indikátorů a jejich cílových hodnot přitom předcházela dlouhá a složitá jednání se zástupci řídicích orgánů programů podpory. Podobně jako u strategických cílů by průběžná analýza vybraných ukazatelů měla umožňovat případné změny v nastavení specifických cílů.

Monitoring RIS3 zahrnuje vedle uvedených věcných indikátorů strategických a specifických cílů také **projektové sady pro operační a národní programy**, umožňující u všech jednotlivých projektů s vazbou na RIS3 vysledovat zdroje a objem finanční podpory podle specifických cílů NRIS3, domén specializace NRIS3, strategických témat VaVal, klíčových technologií (KETs), témat VaVal v oblasti společenských a humanitních věd i krajských domén specializace (u programů podpory zaměřených na podporu znevýhodněných regionů ČR).

Kraje vyplňují pro potřeby národní úrovně tzv. Krajské karty, zachycující aktivity VaVal vázané na RIS3 v jednotlivých krajích. V případě některých kontextových indikátorů je na RIS3 portálu sledována i úroveň krajů. Ve spolupráci s agenturou CzechInvest jsou pak získávána data z mapování krajských inovačních ekosystémů. Kompletní **monitoring krajských RIS3 strategií** mají v kompetenci RIS3 týmy v jednotlivých krajích.

EO 4.2 Do jaké míry reflektují monitorovací systém pro EU fondy / IS VaVal potřeby NRIS3 a krajských RIS3? Jaká lze případně navrhnout zlepšení?

Hlavní výzvou pro monitorování realizace RIS3 strategie je značná roztržitost dat pro její sledování, vycházející z rozdílů mezi využívanými databázemi a monitorovacími systémy – Monitorovacím systémem MMR-NOK na straně jedné a Informačním systémem VaVal na straně druhé. Národní programy podpory VaVal přitom navíc fungují v různých režimech vzhledem k RIS3. Vzhledem k tomu, že u většiny (zvláště národních) programů není povinnost sledovat vazbu na RIS3, **chybí u daných programů podpory potřebné propojení na číselníky RIS3** (specifické cíle, domény atd.) prostřednictvím metadat. Tato vazba je sledována jen u některých národních programů (např. TREND), kde byly zavedeny číselníky RIS3 poskytnuté NRIS3 týmem. **Chybějící propojení mezi jednotlivými databázemi** představuje pro monitorování RIS3 rovněž určitou bariéru vzhledem k tomu, že NRIS3 tým nemá přístup do některých informačních systémů – např. ISTA, odkud TA ČR potřebné informace NRIS3 týmu posílá. S uvedenou roztržitostí zdrojů dat pak souvisí i problém nekompatibility dat za stejné programy podpory mezi IS VaVal a MS MMR-NOK.

Kromě výše uvedeného jsou technickým problémem pro práci s daty (konkrétně kontextovými indikátory) rovněž **postupy ČSÚ**, shromažďující data o VaVal, ke kterým **není zajištěn moderní automatizovaný přístup** (sdílení prostřednictvím excelových souborů, nevhodných pro práci s velkými objemy dat).

Samostatné téma související s monitorováním realizace RIS3 představuje **důraz EK na sledování cílových hodnot indikátorů naplňování RIS3**. S ohledem na skutečnost, že nástroji naplňujícími cíle NRIS3 nejsou pouze operační programy, ale také národní programy, je naplňování těchto cílů výsledkem multifaktorového působení řady aktivit napříč resorty a programy podpory. Stanovení cílových hodnot kontextových indikátorů pro monitorování cílů RIS3 i správné vyhodnocení příspěvku jednotlivých aktivit k jejich naplňování se tak stává velmi obtížně realizovatelným.

Úkolem vyplývajícím pro NRIS3 tým v oblasti monitoringu RIS3 je zvláště **systematická synchronizace roztržitých zdrojů dat a zajištění jejich automatického stahování**. Během let 2021-2022 proto NRIS3 tým intenzivně spolupracoval se zástupci MMR, MŠMT, MPO a ÚV ČR s cílem zajistit efektivní systém monitoringu RIS3 prostřednictvím automatizovaného stahování dat z MS 2021+ a IS VaVal s využitím API (*application programming interface*) rozhraní. Vzhledem k technické složitosti tohoto procesu mají být první takto získaná projektová data k dispozici v druhé polovině roku 2024 (MPO 2024b). Při zpracování a vizualizaci kontextových dat a dat z národních programů podpory je využívána aplikace BI Superset, jejímž prostřednictvím je v dalším období plánována také vizualizace integrovaných zdrojů dat z MS 2021+.

EO 4.3 Jak funguje spolupráce mezi národní a krajskou úrovní na monitoringu a provádění evaluačních aktivit RIS3? Jaká lze případně navrhnout zlepšení?

V oblasti monitoringu a evaluací RIS3 strategií jsou **kraje zcela autonomní na národní úrovni**, evaluace krajských RIS3 strategií ovšem představují důležitý vstup pro hodnocení národní úrovně RIS3. Evaluace krajských RIS3 nově představují povinnou aktivitu projektu Smart Accelerator+ I, financovaného z OP JAK. **Národní RIS3 tým v roce 2022 připravil Metodiku evaluací krajských RIS3 strategií**, která krajům slouží jako vodítko pro provádění evaluací RIS3 a definuje minimální závazné standardy pro provádění těchto evaluací. Metodika se zaměřuje na **dva typy krajských evaluací požadované jako výstup projektu SmAcc+ I**: i.) dopadové/výsledkové evaluace hodnotící efekty realizovaných strategických intervencí krajských RIS3 strategií (požadováno je provedení evaluace minimálně tří vybraných strategických intervencí), a ii.) procesní evaluace hodnotící fungování EDP v krajích. Výsledky hodnocení krajských RIS3 strategií budou sloužit jako doporučení pro aktualizaci krajských strategií a

jejich následné promítnutí do Národní RIS3 strategie prostřednictvím aktualizace Přílohy 2 – Karty krajských RIS3 strategií (MPO 2023a, s. 37, MPO 2024b, s. 11, s. 37).

Jak vyplývá z rozhovoru se zástupci NRIS3 týmu, v souladu s evropským přístupem se do budoucna předpokládá ještě **větší důraz na monitoring RIS3 strategií na úrovni regionů**. NRIS3 tým se tento trend snaží reflektovat poskytováním metodické podpory a školení krajům (jedno školení na toto téma proběhlo v listopadu 2023).

K harmonizaci indikátorů využívaných kraji pro monitoring RIS3 dosud nedošlo. Na úrovni řízení NRIS3 se proto uvažuje o vytvoření minimální sady (obecnějších) indikátorů pro monitorování krajských RIS3. Vzhledem k odlišným potřebám jednotlivých krajů ovšem není aktuálně cílem prosazení vše zahrnující sady indikátorů pro krajskou úroveň. Na RIS3 portálu byla pro potřeby krajů zveřejněna specifická regionální data z ČSÚ, která by měla posloužit jako určitý společný metodický základ pro provádění monitoringu a evaluací.

EO 4.4 Jak funguje spolupráce na monitoringu RIS3 s řídicími orgány operačních a národních programů? Jaká lze případně navrhnout zlepšení?

Od počátku fungování monitorovacího systému RIS3 v roce 2017, kdy začínal prakticky od nuly, došlo k významným změnám. Z odpovědí členů NRIS3 týmu vyplývá, že významným tématem řešeným s ŘO dotčených programů i se zástupci EK bylo **sledování projektových vs. kontextových indikátorů ve vztahu k naplňování RIS3** (viz odpověď na [evaluační otázku 4.1](#)).

Spolupráce s ŘO dotčených programů probíhá zvláště na úrovni **doporučení kontextových indikátorů do vyhlašovaných výzev ze strany NRIS3 týmu**. Zamýšlené sledování plnění RIS3 do většího detailu, tedy na úrovni projektových indikátorů, zpočátku nebylo ŘO kladně přijímáno. Díky iniciativě NRIS3 týmu se ovšem podařilo přesvědčit zástupce dotčených ŘO (zejména národních programů) ke **sledování projektových dat souvisejících s naplňováním RIS3**, což lze zajisté považovat za úspěšnou iniciativu. Podle zástupců NRIS3 týmu funguje sledování vazby programů na RIS3 nejlépe v případě MŠMT, které pracuje s žadateli i hodnotiteli v souladu s konceptem RIS3 a využívá pro monitorování strukturu danou číselníky RIS3.

EO 4.5 Jsou v monitoringu RIS3 využívány zkušenosti z dalších členských zemí EU? Jakým způsobem?

Z odpovědí zástupců NRIS3 týmu plyne, že roztržitost databází je hlavním problémem pro monitorování RIS3 také v řadě dalších zemí. Nějaký obecně využitelný a do českých podmínek přenositelný model, jak tento problém řešit, ovšem není k dispozici. S ohledem na tuto skutečnost lze tedy zahraniční zkušenosti pro monitorování RIS3 využít jen ve velmi omezené míře.

EO 4.6 Jak jsou výsledky monitorování RIS3 využívány pro zefektivnění činnosti NIP / procesu EDP?

Pro využití výsledků monitorování RIS3 ke zvýšení efektivity činnosti NIP, potažmo celého EDP, představuje velký pokrok **zřízení RIS3 portálu**. Ten již nyní umožňuje využití offline dat i pro potřeby činnosti NIP, v současnosti se dále pracuje na online propojení portálu na různé relevantní statistické databáze. V přípravě je rovněž umístění projektově členěných dat, vztahujících se k podpoře směřované do jednotlivých strategických témat a KETs na portál RIS3 (nejdříve za operační programy). Tato data budou dobře využitelná pro činnost NIP.

Skutečnost, že **mají členové NIP k dispozici data, jejichž prostřednictvím mohou identifikovat odraz jimi definovaných priorit** v konkrétních programech podpory, představuje důležitou zpětnou vazbu pro členy NIP i pozitivní posun v monitorování RIS3. Zároveň je však otázkou, zda jsou tato data k uvedenému účelu dostatečně využívána. Propagace datových výsledků RIS3 odborné komunitě podílející se na přípravě a implementaci RIS3 by měla patřit k náplni činnosti NRIS3 týmu. Vzhledem k aktuální fázi implementace RIS3 strategie 2021-2027 a dosud značně neúplným datům k programům realizovaným v období 2021+ je však na ucelnější prezentaci těchto dat zatím (v době přípravy této zprávy) brzy.

EO 4.7 Vyhovuje plán evaluací RIS3 potřebám hodnocení strategie s ohledem na naplňování jejich cílů? Jaká lze případně navrhnout zlepšení?

Evaluační plán ve formě samostatného dokumentu není pro současnou RIS3 strategii sepsán. Pro její hodnocení se ovšem počítá s (již realizovanou) **ex-ante** evaluací, (touto) **mid-term** evaluací i **ex-post** evaluací v duchu sledování celého obvyklého evaluačního cyklu.

NRIS3 tým se zároveň bude zaměřovat na **sledování výsledků evaluací krajských RIS3 strategií**. Realizace procesních evaluací na úrovni krajů (tedy evaluace zejména krajských EDP) by napomohla jak ke kvalitativnímu posunu krajských RIS3 strategií, tak i realizaci RIS3 na národní úrovni, jakožto jeden z aspektů *place-based* přístupu k naplňování strategií inteligentní specializace.

EO 4.8 Jak byly výsledky ex-ante evaluace využity pro zacílení intervencí a nastavení pravidel implementace strategie?

Ex-ante evaluace NRIS3 2021-2027, interně zpracovaná NRIS3 týmem (MPO 2021c), probíhala v období červenec 2019 – březen 2021. Za její úvodní etapu lze považovat zpracování podkladových dokumentů pro přípravu nové NRIS3, uvedených v odpovědi na [evaluační otázku 1.1](#). NRIS3 tým se zapojil do připomínkování předkládaných analýz a poskytování zpětné vazby jejich zpracovatelům. V následující etapě ex-ante evaluace již evaluátor (NRIS3 tým) pracoval s uceleným návrhem NRIS3 2021-2027, vycházejícím z uvedených podkladových dokumentů. Evaluace byla založena především na *desk research* návrhu NRIS3 a podkladových analýz, kombinovaná s účastí na jednání různých platform zapojených do přípravy NRIS3 na národní i krajské úrovni.

Provedená **evaluace ukázala na výrazný pokrok strategie oproti RIS3 pro předcházející období**. Konstatovala, že zpracovaný dokument se odpovídajícím způsobem opírá o rozsáhlé analytické podklady. Aktuální NRIS3 je podle ex-ante evaluace vnitřně konzistentní strategií s horizontální i vertikální dimenzí a s jasně formulovanou vizí cílového stavu. Problémové okruhy v každé horizontální prioritě jsou přitom pro danou oblast relevantní a společně definují hlavní problémy, které se následně promítají do strategických cílů a intervenční logiky. Systém řízení a implementace je podle evaluace velmi dobře nastaven a z organizačního hlediska zcela funkční (MPO 2022a, s. 29-30).

V závěru evaluace jsou formulována hlavní doporučení, která představují zároveň výzvy pro následující období implementace NRIS3 (MPO 2021c):

- 1) Zaměřit pozornost na vertikalizaci strategie a nastavit procesy a kritéria pro stanovení klíčových strategických témat VaVal a jejich vzájemnou komparaci,

- 2) V souvislosti s prvním bodem provést konsolidaci námětů témat VaVal v Příloze 1, definovat klíč k jejich prioritizaci a rámcově stanovit oblasti (klíčové technologie), v nichž se identifikace strategických témat předpokládá,
- 3) Organizačně propojit NIP s krajskou úrovní a přizvat experty z těch krajů, pro něž je doména výzkumné a inovační specializace prioritou,
- 4) Pro účast subjektů v programech podpory nastavit pravidla pozitivní diskriminace, tedy přístup pro všechny s preferencí inteligentní specializace.

Následující řádky shrnují reflexi těchto hlavních doporučení z ex-ante evaluace při implementaci současné NRIS3 strategie:

Ad 1) **Vertikalizace strategie**, reprezentovaná tematickými prioritami strategie – tedy zejména doménami výzkumné a inovační specializace a misemi na řešení společenských výzev („RIS3 misemi“) – byla **oproti minulému období více zohledněna zvláště díky důrazu na rozvoj RIS3 misí** (viz též odpověď na [evaluační otázku 6.2](#)). **Metodika pro stanovování strategických témat VaVal** byla vytvořena na počátku hodnoceného období. Identifikace strategických témat během jednání NIP pak byla předmětem intenzivních jednání NIP v roce 2021. Popis strategických témat, který byl v hodnoceném období dále drobně doladován, je obsažen v průběžně aktualizované Příloze 1 NRIS3 strategie. Jak ovšem vyplývá ze závěrů fokusní skupiny s odbornými guaranty NIP, vzájemná komparace identifikovaných strategických témat může být v některých případech obtížná. Důvodem je předem nepříliš jasně definovaná granularita očekávaných výstupů a nedořešená otázka způsobu vážení významu strategických témat (podle kapacit výzkumu či podle strategického významu pro ČR?) – výsledkem je velmi úzké vymezení některých témat, a naopak široké vymezení témat jiných. Přes nespornou kvalitu dosažených výsledků by tak činnost NIP mohlo dále zefektivnit poskytnutí ještě konkrétnějších instrukcí pro identifikaci strategických témat VaVal (viz též [evaluační otázka 3.5](#)).

Ad 2) **Návrhy témat VaVal** jsou v konsolidované podobě obsaženy v **průběžně aktualizované Příloze 1** NRIS3 strategie, která je výsledkem procesu jejich prioritizace probíhající v NIP (viz též výše v bodě 1). **Metodika pro diskusi NIP k prioritním tématům VaVal relevantním ke KETs** byla připravena na počátku roku 2022 ve spolupráci NRIS3 týmu a Technologického centra Praha. Specifikace témat VaVal v KETs vede ke zpřesnění podkladů pro implementaci RIS3 do parametrů výzev a veřejných soutěží. Byla přitom dodržena návaznost definic KETs na hlavní dokument RIS3 a na klasifikaci obvyklou v EU, v základním členění na šest kategorií KETs (MPO 2023a, s. 16).

Ad 3) **Organizační propojení NIP s krajskou úrovní RIS3** se podle výsledků fokusních skupin (fokusních skupin s odbornými guaranty, tajemníky NIP i s krajskými RIS3 manažery) realizovaných v rámci této průběžné evaluace NRIS3 2021-2027 **zatím příliš nedaří**. Zapojení zástupců krajů v NIP má spíše okrajový význam, což souvisí i se změnami konkrétních zástupců. Způsob dosazování zástupců krajů do jednotlivých NIP (který má odpovídat významu domén specializace v jednotlivých krajích) není příliš jasný ani zástupcům krajských RIS3 týmů a informace z jednotlivých NIP zároveň nejsou mezi kraji dostatečně předávány, jak vyplývá z fokusní skupiny s krajskými RIS3 manažery. Podle konstatování odborných garantů nejsou zástupci krajů v NIP většinou příliš aktivní, v některých NIP nejsou aktivní vůbec. Důvodem je zejména řešení jiných prioritních témat na úrovni krajů a jejich implementace prostřednictvím krajských programů a nástrojů. Okrajový vliv krajských zástupců v NIP tedy nelze pokládat za jednoznačné negativum, ale spíše za výsledek odlišného zaměření národní a krajské úrovně RIS3 (viz též odpověď na evaluační otázky [2.3](#) a [3.1](#))

Ad 4) **Pravidla „pozitivní diskriminace“ RIS3 témat** v programech podpory, tedy preference projektů se zaměřením na inteligentní specializaci byla **nastavena v podobě binárních a bodovaných kritérií a bonifikací za soulad s RIS3 misemi**. Díky pravidelným schůzkám expertní skupiny poskytovatelů

podpory VaVal a její aktivitě se tato kritéria daří prosazovat do parametrů výzev a veřejných soutěží i v národních a resortních programech, které nemají soulad s RIS3 stanoven jako nutnou podmínku (viz odpověď na [evaluační otázku 5.1](#)).

2.4.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Monitorování a hodnocení RIS3

Silné stránky:

- ⇒ **Monitoring RIS3 vystavěný na principu monitorování „zdola“**, tedy prostřednictvím monitorování projektů s vazbou na RIS3 v jednotlivých programech, odpovídá základnímu požadavku na spolehlivost, proveditelnost a efektivitu nákladů monitorovacího systému.
- ⇒ **Rozvoj monitorovacího systému RIS3 od počátku jeho fungování** a prosazení **monitorování plnění RIS3 na úrovni projektových indikátorů** u jednotlivých poskytovatelů.
- ⇒ **Zahrnutí možnosti případných změn v nastavení strategických a specifických cílů RIS3** v reakci na průběžnou analýzu vybraných ukazatelů monitorujících naplňování těchto cílů.
- ⇒ **Zřízení RIS3 portálu integrujícího různé datové zdroje**, též jako významný předpoklad pro využití výsledků monitorování RIS3 ke zvýšení efektivity činnosti NIP, resp. celého EDP.
- ⇒ **Zahrnutí evaluací krajských RIS3 mezi povinné aktivity projektu Smart Accelerator+ I** vytváří předpoklady pro kvalitativní posun krajských RIS3 strategií i pro jejich lepší zacílení na potřeby regionů.
- ⇒ **Metodická podpora krajů v oblasti monitorování a evaluací ze strany NRIS3 týmu** (Metodika evaluací krajských RIS3 strategií, metodická podpora a školení v oblasti monitoringu).

Bariéry:

- ⇒ **Roztříštěnost využívaných databází a monitorovacích systémů a chybějící propojení** mezi nimi. Díky datovému portálu RIS3 se ovšem jednotlivé databáze daří postupně integrovat.
- ⇒ **Různé režimy fungování národních programů ve vztahu k RIS3** a chybějící propojení na číselníky RIS3 u některých programů.
- ⇒ **Absence automatizovaného přístupu k datům ČSÚ**.
- ⇒ **Chybějící jednotný přístup pro monitoring RIS3 na úrovni krajů**.

Doporučení:

- ⇒ Učinění politických rozhodnutí pro **odblokování komunikace a předávání dat mezi jednotlivými resorty a odpovědnými subjekty**. Vytvoření z těchto rozhodnutí vyplývajících zadání, umožňujících sjednocení kvality shromažďovaných dat o VaVal, případně skutečné koordinace shromažďování těchto dat.
- ⇒ **Zajištění online napojení monitorovacího systému RIS3 na informační systém ISTA** spravovaný TAČR.

⇒ **Napojení monitoringu RIS3 na vybrané datové sestavy z projektů EIS a DESI realizovaných EK.**

⇒ **Vytvoření jednoduché a srozumitelné metodiky, ve které budou stanoveny základní principy a pravidla pro monitorování krajských RIS3 strategií.**

2.5 Naplňování cílů RIS3

EO 5.1 Do jaké míry se daří směřovat financování operačních a národních programů do prioritních oblastí RIS3? Jaké aktivity v této oblasti vyvíjí Národní RIS3 tým? Které programy podpory využívají systém bonifikací nastavený RIS3? Jaká zlepšení je případně možné navrhnout?

EO 5.2 Lze zaznamenat v průběhu času nějaký pokrok v důrazu na implementaci RIS3 prostřednictvím operačních a národních programů?

Po schválení dokumentu NRIS3 2021-2027 Evropskou komisí v květnu 2022 byl úspěšně završen téměř tříletý proces přípravy strategie a **dokument začal postupně plnit svůj hlavní účel – směřovat finanční podporu z operačních, národních i resortních programů do oblastí, ve kterých má ČR silnou konkurenční výhodu.** V 2. polovině roku 2022 se rozběhly výzvy a veřejné soutěže navázané na horizontální (specifické cíle), ale především vertikální priority (domény specializace a mise) NRIS3. **Zohlednění RIS3 misí ve výzvách a veřejných soutěžích lze přitom považovat za významný úspěch v implementaci RIS3 strategie (MPO 2023a, s. 7).**

Od října 2021 se začala scházet **expertní skupina poskytovatelů podpory VaVal**, tedy zástupců řídicích orgánů programů a specialistů pro jejich administraci, kteří představují významnou součást 4-helix struktury EDP. Setkání skupiny probíhají s měsíční frekvencí (z toho 4x ročně prezenčně na MPO), s metodickým a organizačním zajištěním ze strany Národního RIS3 týmu a Technologického centra Praha. Skupina je složena ze zástupců následujících institucí a programů:

- MŠMT – OP Jan Amos Komenský,
- MPO – OP Technologie a Aplikace pro Konkurenceschopnost,
- TAČR – SIGMA a resortní programy,
- MD – Doprava 2030,
- MŽP – OP Spravedlivá Transformace, Prostředí pro život,
- MV – SecTech,
- MZe – ZEMĚ II,
- MMR – Národní orgán pro koordinaci,
- ÚV ČR – Sekce pro vědu, výzkum a inovace,
- Technologické centrum Praha,
- Národní RIS3 tým.

Pro operační programy OP JAK, OP TAK a OP ST představuje implementace RIS3 základní podmínku pro čerpání evropských fondů. Za pozitivní skutečnost lze zároveň považovat **průmět RIS3 do resortních programů a programů TA ČR.** Zástupci RIS3 strategie ČR se zároveň účastní jednání Plánovacích komisí a Monitorovacích výborů OP JAK a OP TAK (MPO 2023a, s. 15).

Činnost expertní skupiny přispívá díky vzájemné diskusi k šíření inspirace pro možné uplatnění prvků RIS3 v parametrech konkrétních výzev a veřejných soutěží. Výsledkem je **sblížení přístupu jednotlivých řídicích orgánů k modelu hodnocení souladu projektů s RIS3 (Tab. 1)**, umožňujícímu různě kombinovat (MPO 2022a, s. 51, MPO 2023a, s. 15):

- (i) binární kritéria (soulad se specifickým cílem RIS3 nebo s doménou specializace),
- (ii) bodovaná kritéria dle zaměření projektu (soulad se strategickým tématem VaVal anebo s VaVal tématem v KETs a nově vznikajících technologiích anebo rámcovým společensko-humanitním VaVal tématem),
- (iii) a bonifikace za soulad s RIS3 misí.

Tab. 1 Návrh modelu hodnocení projektů RIS3. Převzato z: MPO 2022a

Návrh modelu hodnocení projektů RIS3				
1. Soulad projektu s RIS3	1 a. Specifický cíl RIS3	<i>Hodnotící kritérium: Projekt přispěje alespoň k jednomu specifickému cíli RIS3.</i>	Binární kritérium	ano / ne
	1 b. Doména specializace RIS3	<i>Hodnotící kritérium: Projekt je zaměřen alespoň na jedno z témat VaVal, jež jsou definována pro jednotlivé domény výzk. a inov. specializace RIS3.</i>	Binární kritérium	ano / ne
	1c. Mise RIS3	<i>Hodnotící kritérium: Projekt přispěje k řešení alespoň jednoho z cílů konkrétní mise RIS3.</i>	Binární kritérium	ano / ne
2 a. Bodování dle zaměření projektu	Strategické VaVal téma	<i>Hodnotící kritéria: Projekt je zaměřen na výzkum nebo inovace ve strat. tématu VaVal definovaném pro domény specializace RIS3.</i>	Body	
	KETs a nové technologie	<i>Hodnotící kritéria: Projekt je zaměřen na VaV pro rozvoj technologie z KETs definované pro domény specializace RIS3.</i>	Body	
	Rámcové téma SHUV	<i>Hodnotící kritéria: Projekt je zaměřen na VaVal v rámcovém tématu SHUV definovaném pro domény specializace RIS3.</i>	Body	
2 b. Bonifikace	Mise RIS3	<i>Hodnotící kritéria: rozsah, v jakém projekt ve svém výzkumném záměru přispívá k naplnění aktivit definovaných pro Mise RIS3.</i>	Rozsah bodování	

S cílem uplatnění prvků RIS3 v jednotlivých programech podpory **NRIS3 tým aktivně působí na jednotlivé poskytovatele a ŘO**. Tuto snahu usnadňují expertní vstupy i relevantní metodiky, které je NRIS3 tým schopen poskytovat, a které jsou dobře využitelné pro jednotlivé poskytovatele a ŘO. Dalším vlivem působícím na poskytovatele a ŘO jsou **požadavky ze strany EU**. Jak ovšem vyplývá z rozhovorů s členy NRIS3 týmu, pokrok v prosazování témat RIS3 (např. prostřednictvím bonifikačních kritérií) i u poskytovatelů podpory národních programů, které nemají RIS3 jako podmínku, není pouze výsledkem pozitivního tlaku MPO a požadavků EU. Je rovněž důsledkem **vnímání dobrého fungování RIS3 i důležitosti RIS3 jako nástroje pro prioritizaci v zaměření podpory**, tedy i přidáné hodnoty RIS3 pro dané poskytovatele.

Prvky RIS3 jsou v návaznosti na postupné schvalování programů podpory VaVal **uplatňovány v jejich jednotlivých výzvách a veřejných soutěžích**, s ohledem na jejich zaměření. Jedná se o následující programy podporující aplikovaný a orientovaný výzkum a inovace:

- a) Operační programy: OP TAK, OP JAK, OP ST,
- b) Programy TAČR: SIGMA, EPSILON, ÉTA, THÉTA, ZETA,
- c) Resortní programy: TREND, The Country for the Future, SecTech, Prostředí pro život, Doprava 2030, ZEMĚ/ZEMĚ II, Program na podporu zdravotnického výzkumu.

Kritéria pro RIS3 mise byla dosud propsána do programů OP TAK, OP JAK, OP ST, IROP, SIGMA, TREND, SecTech, Prostředí pro život a Doprava 2030 (MPO 2024b, s. 16).

Vazba na RIS3 strategii se u jednotlivých programů značně liší. V případě operačních programů jsou **nejsilněji s RIS3 provázány programy OP TAK a OP JAK**, tedy programy, u nichž je implementace strategie základní podmínkou pro čerpání prostředků z evropských fondů. Naopak program OP ST, pro který rovněž platí tato podmínka, má vazbu na RIS3 strategii pouze prostřednictvím několika výzev. Z předběžných projektových dat z operačních programů implementovaných v období 2021+ (data jsou

k březnu 2024) je patrné, že největší podíl na financování RIS3 z operačních programů má **OP JAK** (celkové způsobilé výdaje ve výši 11,05 mld. Kč), následovaný programy **IROP** (5,75 mld. Kč) a **OP TAK** (4,02 mld. Kč). Jedná se ovšem o předběžné údaje, které se budou v průběhu aktuálního programového období postupně měnit (MPO 2024b, s. 21).

V případě **národních programů** plynula největší část prostředků na financování RIS3 z programů **TREND** (celkové čerpané náklady ve výši 7,35 mld. Kč), **The Country for the Future** (1,92 mld. Kč), **Národní centra kompetence** (1,82 mld. Kč), **ZEMĚ** (1,65 mld. Kč) a **Prostředí pro život** (1,55 mld. Kč). Rozsah vazby jednotlivých národních programů (resortních programů a programů TA ČR) na RIS3 zachycuje **Tab. 2**, převzatá ze Zprávy o realizaci NRIS3 2023 (MPO 2024b). Z ní je patrné, u kterých resortních programů je vazba na RIS3 nejsilnější (většina uvedených resortních programů je svým zaměřením plně navázána na RIS3). Vazba programů TA ČR na RIS3 je většinou odhadována na 50 % z jimi podporovaných aktivit, pouze v případě programu NCK dosahuje zhruba 70 %. Porovnání aktuálního rozsahu vazby na RIS3 u národních programů s obdobnou tabulkou ze Zprávy o realizaci NRIS3 2021 (MPO 2022a) ukazuje na stejné hodnoty u všech relevantních programů.

Tab. 2 Národní programy s vazbou na RIS3. Převzato z: MPO 2024b.

období: 2021-2023							
typ	gestor	název programu	rok zahájení	rok ukončení	kód	rozsah vazby na RIS3 ²⁸	počet aktivních projektů ²⁹
rezortní programy	MPO	Program aplikovaného výzkumu TREND	2020	2027	FW	100 %	980
	MPO	The Country for the Future (CFF)	2020	2027	FX	100 %	312
	MVČR	Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech	2015	2022	VI	100 %	82
	MVČR	Program bezpečnostního výzkumu ČR (SECTECH)	2021	2026	VB	100 %	21
	MZČR	Program na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu	2015	2023	NV	100 %	197
	MZe	Program aplikovaného výzkumu ZEMĚ	2017	2025	QK	100 %	284
	MD	Program na podporu aplikovaného výzkumu DOPRAVA 2020+	2020	2026	CK	85 %	162
	MŽP	Prostředí pro život	2020	2026	SS	100 %	155
programy TA ČR	TA ČR	EPSILON	2015	2026	TH	50 %	287
		Národní centra kompetence	2018	2028	TN	70 %	19
		DELTA2	2020	2025	TM	50 %	109
		ÉTA	2018	2025	TL	50 %	210
		THÉTA	2018	2025	TK	50 %	305
		ZÉTA	2017	2025	TJ	50 %	69
Celkem aktivních projektů							3192

Poznámka: Rozsah vazby na RIS3 vyjadřuje kvalifikovaný odhad míry finanční podpory z resortních programů určené na plnění strategických cílů RIS3 strategie. Počet aktivních projektů odpovídá počtu projektů realizovaných ve sledovaném období.

EO 5.3 Jak přispívá podpora a konkrétní aktivity realizované v rámci operačních a národních programů k plnění strategických a specifických cílů RIS3? Jak přispívají k naplňování vize RIS3? Kde dosud existují největší rezervy?

Vyhodnotit průběžné naplňování RIS3 je možné na základě i.) financování aktivit naplňujících strategické a specifické cíle RIS3 a ii.) kontextových indikátorů vypovídajících o věcných dopadech naplňování vize a strategických cílů RIS3. Obě uvedené roviny hodnocení jsou průběžně sledovány a aktualizovány v sekci monitoringu na portálu RIS3. **Tab. 3**, zachycující aktuální čerpání podle strategických a specifických cílů RIS3, vychází z nejnovějších údajů, dostupných na portálu RIS3.

Z údajů v **Tab. 3** je patrné, že největší část ze 72,4 mld. Kč čerpaných na aktivity naplňující cíle RIS3 byla využita na **financování inovačního podnikání** (28,3 mld. Kč), kam směřovalo **39 % z celkového financování**. Největší část prostředků na financování inovačního podnikání přitom byla využita na posílení inovační výkonnosti stávajících firem (25 % celku) a zkvalitnění inovačních ekosystémů (13 %), na podporu vzniku a růstu nových firem zatím směřovala relativně malá část prostředků (1,5 %). Na úrovni dalších strategických cílů pak největší část financování aktivit RIS3 strategie směřovala do **veřejného výzkumu (36 %), nových technologií a digitalizace (14 %) a lidských zdrojů pro VaVal (11 %)**. V oblasti veřejného výzkumu pak byla největší část financování určena na zvýšení kvality a společenské relevance výzkumu (33 % celkových prostředků na RIS3), menší část na zvýšení kvality prostředí (3,4 %). V oblasti nových technologií a digitalizace směřovala dosud hlavní část prostředků do veřejné sféry (12 %), zatímco do podnikové sféry pouze jejich menší část (1,3 %). Podpora lidských zdrojů pro VaVal pak byla zaměřena především na zvýšení potenciálu a motivace pracovníků VO (8,5 %) a přípravu lidí pro VaVal (2,4 %); pouze malá část financování (0,4 %) pak směřovala na rozvoj dovedností pro chytrou specializaci, průmyslovou transformaci a podnikání.

Některé ze specifických cílů nejsou podle posledních dostupných údajů zatím finančně pokryty z národních programů (zkvalitňování prostředí pro veřejný výzkum, adaptace vzdělávacího systému, rozvoj dovedností pro chytrou specializaci a podpora digitalizace v podnikání). Při sledování finančního plnění cílů RIS3 je ovšem zároveň třeba mít na paměti, že údaje se vztahují pouze k čerpaným prostředkům, a nikoli k prostředkům přiděleným či plánovaným, za které nejsou údaje zcela kompletní. Například na digitalizaci podniků budou alokovány významné objemy prostředků z programu The Country for the Future (podprogram 2 – Digitální lídři, podprogram 3 – Inovace do praxe) i Národního plánu obnovy (komponenta 1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie, komponenta 1.5 Digitální transformace podniků).

Tab. 3 *Financování strategických a specifických cílů NRIS3. Zdroje: MPO 2024a, MPO 2024b, vlastní zpracování.*

Strategický cíl	Specifický cíl	Čerpané finance v období 2021-2027 (mld. Kč)				
		Národní programy		Operační programy		Čerpání celkem
		celkem	státní rozpočet	celkem	národní veřejné zdroje	
Zvýšení inovační výkonnosti firem	A.1 Posílení inovační výkonnosti stávajících firem a reakce na průmyslovou transformaci, technologické a společenské změny	9,51	6,31	8,24	0,00	17,75
	A. 2 Vznik a růst nových firem a využití nových příležitostí			1,10	0,07	1,10
	A.3 Zlepšení fungování inovačních ekosystémů na národní i regionální úrovni	8,01	5,75	1,48	0,26	9,49
Zvýšení kvality veřejného výzkumu	B.1 Zvýšení kvality a společenské relevance veřejného výzkumu	4,60	3,83	19,25	5,83	23,85
	B.2 Zvýšení kvality prostředí pro realizaci veřejného výzkumu			2,44	0,75	2,44
Zvýšení dostupnosti kvalifikovaných lidí pro výzkum, vývoj a inovace	C.1 Zlepšení schopnosti vzdělávacího systému připravovat lidi pro výzkum, vývoj a inovace			1,53	0,42	1,53
	C.2 Rozvoj dovedností pro chytrou specializaci, průmyslovou transformaci a podnikání			0,29	0,10	0,29
	C.3 Zvýšení potenciálu a motivace pracovníků ve výzkumných organizacích	0,18	0,15	5,94	1,44	6,12
Zvýšení využití nových technologií a digitalizace	D.1 Podpora digitalizace a využití nových technologií v podnikání			0,92	0,00	0,92
	D.2 Podpora digitalizace a využití nových technologií ve veřejné sféře			8,90	2,40	8,90
NRIS3 CELKEM		22,30	16,04	50,09	11,27	72,39

Při průběžném **hodnocení věcného naplňování cílů RIS3** je třeba mít ještě více než v případě hodnocení jejich financování na paměti skutečnost, že poslední dostupná data (ta jsou pouze u některých indikátorů k roku 2023 či 2024) nemohou vzhledem k neúplnosti využití sady dat i k určitému zpoždění, s kterým se stanovené cíle projevují na sledovaných socioekonomických ukazatelích, spolehlivě vypovídat o příspěvku podpory realizované v období 2021-2027 k plnění

strategických a specifických cílů RIS3. Výsledný obraz spíše odráží probíhající trendy, na nichž se projevuje i kontinuálně směřovaná podpora z národních i evropských zdrojů. Vzhledem ke komplexní povaze většiny kontextových indikátorů je ovšem velmi obtížné odlišit příspěvek implementace RIS3 strategie od působení dalších nástrojů veřejné podpory či probíhajících trendů.

Strategický cíl A. Zvýšení inovační výkonnosti firem směřuje ke *zvýšení přidané hodnoty a produktivity práce u podniků, změně jejich zaměření na inovace vyšších řádů, zlepšení jejich postavení v rámci nadnárodních koncernů a globálních dodavatelských řetězců, k podpoře vzniku a rozvoje nových firem i k posílení endogenního podnikatelského sektoru (MPO 2021a).*

Věcné naplňování strategického cíle A. zachycují údaje v **Tab. 4**, převzaté ze sekce monitoringu na portálu RIS3. Pozitivním trendem je kontinuální **růst výdajů na VaV financovaných z podnikových zdrojů**. Jejich podíl se na celkových výdajích na VaV v ČR zvýšil v období 2012-2022 ze 46 % na 61 %. Na tomto nárůstu se největší měrou ovšem podílely zdroje zahraničních podniků (ČSÚ 2024a). Také **podíl inovujících podniků** průběžně roste, ačkoli jejich větší část zavádí spíše procesní inovace než inovace nabízených produktů či služeb (MPO 2024a). V souhrnném indikátoru Firm investments, monitorujícím v European Innovation Scoreboard (EIS) **firemní investice do VaV a inovací**, Česko v roce 2024 dosahovalo úroveň zemí skupiny silných inovátorů, přičemž převyšovalo hodnotu dosahovanou Rakouskem. V indikátoru Innovators, měřícím **inovace v malých a středních podnicích** s důrazem na produktové inovace, naopak Česko v EIS 2024 zaostává za většinou silných inovátorů, což koresponduje s výše uvedeným nižším zaměřením domácích podniků na produktové inovace. Oproti výsledkům v EIS 2023, kdy se ČR v tomto indikátoru držela mezi silnými inovátory, došlo k výraznému zhoršení. Slabým místem domácího inovačního systému dlouhodobě zůstávají **velmi nízké (early-stage) investice rizikového kapitálu**.

Přes dominantní podíl domácích podniků na patentových přihláškách podaných v Česku (u Úřadu patentového vlastnictví) zůstává **ochrana práv duševního vlastnictví výraznou slabinou** českého inovačního systému. **V počtu patentových přihlášek** podaných podle Smlouvy o patentové spolupráci (PCT) i patentových přihlášek podaných u Evropského patentového úřadu (EPO) totiž **Česko výrazně zaostává** za vyspělejšími státy (Eurostat 2024, OECD 2024). V případě patentových přihlášek u EPO nedosahuje ČR při přepočtu na obyvatele ani šestiny průměrné hodnoty EU27. Oblast ochrany duševního vlastnictví (konkrétně patentové přihlášky dle PCT, přihlášky ochranných známek a průmyslových vzorů) monitoruje také indikátor Intellectual assets v EIS, v němž se Česko umísťuje za většinou silných inovátorů a hluboko pod průměrem EU. Počet nově uzavřených **patentových licencí** zůstává relativně nízký. Ačkoli největší počet z aktuálně platných licencí byl poskytnut ze strany domácích podniků, objem příjmů z těchto licencí je velmi nízký (v řádu desítek mil. Kč ročně). Dominantní část příjmů z licencí (98 % v roce 2022) totiž připadá na ústavy AV ČR, zejména díky vysokým příjmům z licencí Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR (ČSÚ 2023a, ČSÚ 2023b).

Na sledovaných datech ČSÚ je patrné průběžné zvyšování přidané hodnoty na zaměstnance, ke které dochází v jednotlivých high-tech odvětvích. Přesto **přidaná hodnota přepočtená na zaměstnance** vytvářená v těchto odvětvích v českých podnicích dosahuje zatím zhruba jen polovičních hodnot oproti Rakousku, Německu, či Francii (MPO 2024a). S tímto ukazatelem souvisí také indikátor Sales impacts v EIS, monitorujícím vývoz high-tech a medium high-tech zboží, vývoz služeb náročných na znalosti a prodej inovativních produktů. Indikátor tedy zachycuje **schopnost ekonomiky úspěšně se zapojit do globálních hodnotových řetězců náročných na znalosti** i tvorbu nejmodernějších technologií a jejich šíření. Vzhledem k umístění ČR v porovnání se silnými inovátory na průměrných pozicích v EIS 2023 a 2024 lze tento výsledek hodnotit jako jeden z pozitivních trendů v oblasti inovačního podnikání.

Na základě celkového zhodnocení směřování ČR při naplňování strategického cíle spočívajícího ve zvyšování inovační výkonnosti firem lze konstatovat pozitivní trendy zejména v růstu podnikových investic do VaV a inovací, růstu přidané hodnoty vytvářené v high-tech odvětvích i v zapojování se do globálních hodnotových řetězců díky vývozu zboží a služeb náročných na znalosti. Slabinami naopak zůstávají nízký podíl produktových inovací, velmi nízké investice rizikového kapitálu do vzniku a rozvoje nových podniků („seed“ a „start-up“ investice), oblast ochrany duševního vlastnictví i zaostávání v přidané hodnotě produkované v podnicích za vyspělejšími státy EU.

Tab. 4 Kontextové indikátory strategického cíle A. Zvýšení inovační výkonnosti firem. Zdroj: MPO 2024a, vlastní zpracování

Kód	Indikátor	Časové pokrytí	Údaj	Poznámka	Zdroj dat
A01	Výdaje na VaV financované z podnikových zdrojů	2015-2022	kontinuální růst, avšak minimálně směřující do ostatních sektorů		ČSÚ
A02	Early-stage investice rizikového kapitálu (% HDP)	2016, 2020	0,005 % HDP	min. objem i růst (z 0,003 % HDP)	ÚV ČR
A03	High-tech sektor – přidaná hodnota na zaměstnance	2005-2020	poloviční přidaná hodnota na zaměstnance oproti AT, DE či FR		ČSÚ
A04	Základní ukazatele inovačních aktivit podniků s 10 a více zaměstnanci v Česku ve sledovaných obdobích – inovující podniky	2008-2020	od roku 2014 rostoucí podíl inovujících podniků		ČSÚ
A05	Změna počtu nově podpořených podniků (prvo-příjemců) ve srovnání s předchozím obdobím				NP VaVaI
A06	Patentové přihlášky podané v Česku	1995-2022	největší podíl podaných patentových přihlášek mají domácí podniky		ČSÚ
A07	Licenční příjmy ČR z poskytnutého práva užívat patentově chráněné vynálezy	2016-2022	3 384 mil. Kč (2022)		ČSÚ
A08	<i>Innovation-friendly environment (EIS) - zrušeno EK v roce 2021</i>				
A09	Firm investments (EIS)	2016-2024	3. místo v porovnání se silnými inovátory, nad průměrem EU		EK
A10	Innovators (EIS)	2016-2024	7. místo v porovnání se silnými inovátory, pod průměrem EU	4. místo v roce 2023	EK
A11	Intellectual assets (EIS)	2016-2024	8. místo v porovnání se silnými inovátory, výrazně pod průměrem EU		EK
A12	Sales impacts (EIS)	2016-2024	4. místo v porovnání se silnými inovátory, mírně pod průměrem EU	nad průměrem EU v roce 2023	EK

Realizace strategického cíle B. Zvýšení kvality veřejného výzkumu by měla vést zvláště ke zvýšení počtu publikací v prestižních časopisech a jejich citovanosti a k vyššímu zapojení českých výzkumníků do mezinárodních projektů. Zlepšení spolupráce mezi výzkumnou a podnikovou sférou by mělo vést ke zvýšení podílu podnikových výdajů na veřejný výzkum, zvýšení příjmů z komercializace výsledků i k intenzivnějšímu využívání nástrojů duševního vlastnictví. Naplňování cíle by mělo rovněž vést ke zlepšení prostředí pro realizaci výzkumu (snížením administrativní zátěže, úpravami legislativy i zlepšením systému řízení veřejného VaV), včetně zvýšení kvality řízení výzkumných organizací či zpřístupňování výsledků VaV v režimu Open Access (MPO 2021a).

Tab. 5 zachycuje věcné naplňování indikátorů strategického cíle B., sledované v sekci monitoringu portálu RIS3. V průběhu let 2016-2022 se výdaje na VaV ve veřejném sektoru kontinuálně zvyšovaly, ve vládním sektoru v tomto období narostly o 47 % a ve VŠ sektoru dokonce o 58 %. Vzhledem k obdobně rychle rostoucímu HDP ovšem došlo jen k mírnému zvýšení intenzity VaV (podílu výdajů na VaV k HDP) v obou sektorech. **Intenzita VaV** ve vládním sektoru přitom v ČR patří k nejvyšším v EU, zatímco ve VŠ sektoru je pod průměrem EU. Přes nárůst výdajů na veřejný VaV i relativně vysoké výdaje ve vládním sektoru vykazuje Česko podprůměrných hodnot u indikátoru Finance and support v EIS, sledujícím výdaje na VaV ve veřejném sektoru, výdaje na rizikový kapitál a vládní výdaje na podporu podnikatelského VaV (včetně daňové podpory). Důvodem podprůměrných výsledků ČR je zvláště relativně **nízký objem přímé i nepřímé podpory podnikatelského VaV z veřejných zdrojů** (European Commission 2024). Také **podíl výdajů tuzemského podnikatelského sektoru do vládního VaV**, který

v posledních letech spíše klesal (v roce 2022 měly podniky 2,7% podíl na GOVERD), je pod úrovní obvyklou v zemích většiny silných inovátorů v EU. **Ve VŠ sektoru** v posledních letech podíl tuzemských podnikatelských zdrojů rovněž v nejlepší případě stagnoval (v roce 2022 dosahoval 3,9% podílu na HERD), v porovnání se silnými inovátory v EU ovšem patřil k nadprůměrným.

Objem institucionálních výdajů ročně vynaložených ze státního rozpočtu na VaVal v posledních letech kontinuálně narůstal – v období 2014-2022 se zvýšil o 66 % (ČSÚ 2024b). S tím souvisel i významný **nárůst podílu institucionální složky financování VaV** (ze 48,0 % na 56,6 % ve stejném období, který je jedním z cílů Národní politiky VaVal 2021+, a který tak přispívá k vyšší stabilitě a předvídatelnosti systému financování výzkumu ve veřejném sektoru.

Rostoucí objem institucionální podpory VaV i nástroje účelové podpory VaV zaměřené na excelentní výzkum a mezinárodní výzkumnou spolupráci přispívají k postupně **rostoucímu podílu vědeckých publikací vznikajících ve spolupráci se zahraničními výzkumníky** (z 35,6 % na 57,0 % v letech 2012-2020). V **podílu publikací v „top 10 %“** celosvětově nejcitovanějších publikacích se ČR podle posledních dostupných dat k roku 2022 (Web of Science 2024) již dostala na úroveň průměru EU (analyzovaná data jsou za EU28, tedy ještě se zahrnutím Spojeného království). Na tomto výsledku je tak možné demonstrovat pozitivní trend v rozvoji špičkového (zvláště základního) výzkumu. **V souhrnném indikátoru EIS Attractive research systems**, spojujícím indikátory zachycující mezinárodní vědecké publikace na milion obyvatel, vědecké publikace mezi 10 % globálně nejcitovanějšími publikacemi a podíl zahraničních studentů na všech studentech doktorského studia, ovšem Česko zaostává za všemi silnými inovátory. Přestože **účast ČR v rámcových programech EU pro VaV** stále neodpovídá kapacitním a kvalitativním možnostem výzkumných kapacit a Česko i v tomto ukazateli zaostává za průměrem EU, v porovnání s předchozími rámcovými programy je účast ČR v Horizontu Evropa vyšší. Podobný závěr lze učinit v případě sledování **účasti v prestižních ERC grantech**, která je považována za indikátor kvality zapojených vědeckých institucí i celého národního systému VaVal. Ačkoli Česko v počtu získaných ERC grantů za vyspělými evropskými státy stále zaostává, v posledních letech roste počet grantů získaných českými výzkumnými institucemi i podíl úspěšných českých žádostí o ERC granty (eCORDA 2024).

K **slabým místům** českého systému VaVal patří **vazby mezi veřejným a soukromým sektorem**. Tuto oblast pokrývá souhrnný indikátor EIS Linkages, který zahrnuje sledování spolupráce mezi inovujícími podniky, spolupráci na vědeckých publikacích mezi soukromým a veřejným sektorem i mobilitu pracovníků v oblasti vědy a techniky. Přestože v posledních letech došlo k rychlému **nárůstu počtu publikací vznikajících ve spolupráci veřejného a soukromého sektoru** (dle údajů z EIS 2024 o třetinu v letech 2017-2024) a ČR je v tomto ukazateli výrazně nad průměrem EU (European Commission 2024), **ČR v souhrnném indikátoru EIS Linkages zaostává** vlivem dalších zahrnutých indikátorů za všemi silnými inovátory.

Celkové zhodnocení naplňování strategického cíle spočívajícího ve zvýšení kvality veřejného výzkumu ukazuje na pozitivní trendy z hlediska rostoucích výdajů na veřejný VaV (zvláště institucionální podpory), rostoucí intenzity zapojení do mezinárodní výzkumné spolupráce vyjádřené spoluprací na publikacích se zahraničními výzkumníky, podílem vysoce citovaných publikací i účastí v rámcových programech EU pro VaV. Přes tyto pozitivní trendy Česko zaostává za průměrem EU jak v účasti v rámcových programech (a zvláště ERC grantech), tak i ve výzkumné spolupráci veřejného a soukromého sektoru. To se projevuje relativně nízkým objemem přímé i nepřímé podpory podnikatelského VaV i nízkými výdaji tuzemského podnikatelského sektoru do veřejného (zvláště vládního) sektoru VaV.

Tab. 5 Kontextové indikátory strategického cíle B. Veřejný výzkum a vývoj. Zdroj: MPO 2024a, vlastní zpracování

Kód	Indikátor	Časové pokrytí	Údaj	Poznámka	Zdroj dat
B01	Výdaje na výzkum a vývoj za vládní a vysokoškolský sektor	2016-2022	vládní sektor: 0,31 % HDP, VŠ sektor: 0,38 % HDP	vládní sektor nad prům. EU (0,24 % HDP), VŠ sektor pod prům. EU (0,48 %)	ČSÚ, Eurostat
B02	Výdaje na VaV ve vládním (GOVERD) a vysokoškolském (HERD) sektoru financované z tuzemských podnikatelských zdrojů		podíl na GOVERD: 2,7 %, podíl na HERD: 3,9 %	ve sledovaném období stagnace až pokles podílu	Eurostat, OECD
B03	Institucionální výdaje státního rozpočtu na VaVal	2017-2021	20,4 mld. Kč	postupný nárůst	ÚV ČR
B04	Podíl vědeckých publikací ve spoluautorství domácích a zahraničních vědeckých pracovníků	2012, 2016, 2019, 2020	57,0 %	nárůst z 35,6 % v roce 2012	ÚV ČR
B05	Podíl vysoce citovaných publikací (podíl publikací v 10 % nejcitovanějších publikací v celkovém počtu)	2012, 2016, 2019, 2020	9,7 %	nárůst z 9,2 % v roce 2012	ÚV ČR
B06	Podíl publikací ve spoluautorství veřejného a soukromého sektoru v celkovém počtu publikací	2013, 2016, 2019, 2020	2,3 %	2,1 % v roce 2013	ÚV ČR
B07	Celkový počet ERC grantů na tisíc výzkumných pracovníků ve vládním a VŠ sektoru	2013, 2016, 2021	1,7	nárůst z 0,17 v roce 2013	ÚV ČR
B08	Počet účastí v programu Horizont 2020 na tisíc výzkumných pracovníků	2016, 2021	37,0	nárůst z 18,4 v roce 2016	ÚV ČR
B09	Attractive research systems (EIS)	2016-2024	ČR za silnými inovátory, pod průměrem EU		EK
B10	Finance and support (EIS)	2016-2024	6. místo v porovnání se silnými inovátory, pod průměrem EU		EK
B11	Vazby (Linkages) (EIS)	2016-2024	ČR za silnými inovátory, pod průměrem EU		EK

Naplnění strategického cíle C. Zvýšení dostupnosti kvalifikovaných lidí pro výzkum, vývoj a inovace umožní modernizaci vzdělávacího systému pro počáteční vzdělávání, rozvoj systému dalšího vzdělávání (zvláště s ohledem na rozvoj dovedností pro inteligentní specializaci, průmyslovou transformaci a podnikání), jakož i zvýšení odborného potenciálu lidí ve výzkumných organizacích (MPO 2021a).

Věcné naplnění strategického cíle C. je patrné z údajů v **Tab. 6**, převzaté ze sekce monitoringu na portálu RIS3. Z hlediska potřeby zajištění lidí pro činnosti ve VaV je problémem zvláště **klesající absolutní počet studentů doktorského studia** – v období 2010-2022 počet studentů v doktorských programech klesl o 21 %. V souladu s tímto zjištěním jsou i výsledky **souhrnného indikátoru EIS Human resources**, monitorujícího počty absolventů doktorského studia v přírodovědných, technických, inženýrských a matematických oborech (STEM), lidí ve věku 25-34 let s ukončeným vysokoškolským vzděláním a velikost populace ve věku 25-64 let zapojené do aktivit celoživotního vzdělávání. V tomto indikátoru **ČR výrazně zaostává** za všemi silnými inovátory i celoevropským průměrem. Ačkoli je nejvyšší počet studentů doktorského studia v technických vědách, v těchto oborech také došlo v uplynulých letech k největšímu poklesu počtu VŠ studentů. Klesající počet studentů doktorského studia je částečně nahrazován zahraničními doktorandy, jejichž počet i podíl kontinuálně rostou.

Také díky **rostoucímu počtu zaměstnanců VaV** (nárůst o 31 % v období 2016-2022 v přepočtených pracovních úvazcích / FTE) dosahuje Česko v tomto ukazateli z hlediska EU nadprůměrného výsledku a je na úrovni některých silných inovátorů. K tomuto růstu přispívají jak **dlouhodobě se zvyšující počty výzkumných i dalších pracovníků v podnikatelském sektoru VaV**, tak i kontinuálně **rostoucí podíl zahraničních výzkumníků** ve veřejném (vládním a VŠ) sektoru, dosahující v roce 2022 již 15 % (ČSÚ 2024a). Pozitivním trendem je také **růst počtu specialistů v oblasti vědy a techniky** ve většině sledovaných oblastí i podílu ICT odborníků na celkové zaměstnanosti, který však stále zůstává pod evropským průměrem.

Slabinou z hlediska zajišťování kvalifikovaných lidí pro VaV a inovace zůstává (i přes pomalý růst v posledním desetiletí) **nízký podíl zaměstnanosti ve „znalostně intenzivních“ činnostech** v porovnání s vyspělými státy EU (silnými inovátory). S touto skutečností korelují i výsledky ČR v porovnání podle souhrnného indikátoru EIS Employment impacts, zaznamenávajícího zaměstnanost v činnostech náročných na znalosti v podnikatelských odvětvích a zaměstnanost v inovativních podnicích. Ačkoli Česko v tomto indikátoru vykazuje hodnoty mírně nad evropským průměrem, zaostává za všemi silnými inovátory v EU.

K naplňování strategického cíle spočívajícího ve zvyšování dostupnosti kvalifikovaných lidí pro výzkum, vývoj a inovace přispívá zejména rostoucí počet zaměstnanců VaV (včetně rychle rostoucího počtu zahraničních výzkumníků) i specialistů v oblasti vědy a techniky. Přes tento pozitivní vývoj zůstávají výraznými slabými stránkami českého výzkumného a inovačního systému nízký počet absolventů VŠ studia, zvláště doktorského stupně, jejichž absolutní počet v čase navíc klesl, jakož i nízký podíl zaměstnanosti v činnostech náročných na znalosti.

Tab. 6 Kontextové indikátory strategického cíle C. Zvýšení dostupnosti kvalifikovaných lidí pro výzkum, vývoj a inovace. Zdroj: MPO 2024a, vlastní zpracování

Kód	Indikátor	Časové pokrytí	Údaj	Poznámka	Zdroj dat
C01	Absolventi VŠ podle oborů vzdělávání dle klasifikace ISCED-F se zaměřením na přírodovědné, technické a ICT obory	2018-2022	pokles počtu studentů technických věd (-20 %), nárůst počtu studentů přírodních věd (+20 %) a ICT (+10 %)		ČSÚ
C02	Zaměstnanci výzkumu a vývoje	2016-2022	+ 31 % (v FTE)	7,32 zaměstnanců VaV na 1000 obyv. (4. místo mezi silnými inovátory, nad prům. EU)	ČSÚ
C03	ICT odborníci celkem	2015-2023	4,5 % na celkové zaměstnanosti	nárůst z 3,6 % v roce 2015, stále mírně pod průměrem EU (4,6 %)	ČSÚ, Eurostat
C04	Specialisté v oblasti vědy a techniky	2012-2021	růst počtu specialistů VaT ve většině sledovaných oblastí		ČSÚ
C05	Počet doktorandů v ČR	2001-2022	20,5 tis.	25,9 tis. v roce 2010 (pokles o 21 %); nárůst podílu zahraničních doktorandů (2001-2022) ze 7 % na 27 %	ČSÚ
C06	Zaměstnanost ve „znalostně intenzivních“ činnostech (Employment in knowledge-intensive activities)	2011-2022	35,6 % na celkové zaměstnanosti	nárůst z 32 % v roce 2011; pod úroveň dosažovanou silnými inovátory v EU	ČSÚ, Eurostat
C07	Výzkumníci a pracovníci ve výzkumu a vývoji (podnikatelský sektor)	2015-2022	kontinuální růst	4. místo v porovnání se silnými inovátory, nad průměrem EU	Eurostat
C08	Podíl zahraničních výzkumníků v celkovém počtu výzkumníků ve vládním a VŠ sektoru	2011, 2015, 2019	12,6 %	nárůst z 6 % v roce 2011	ÚV ČR
C09	Počet zaměstnanců nově vyškolených v digitálních dovednostech				NP VaVaI
C10	Počet zaměstnanců zabývajících se ve firmách AI technologiemi				NP VaVaI
C11	Human resources (EIS)	2016-2024	ČR za silnými inovátory, pod průměrem EU		EK
C12	Employment impacts (EIS)	2016-2023	ČR za silnými inovátory, pod průměrem EU	nárůst ukazatele za ČR o 20 % (v r. 2023)	EK

Realizace **strategického cíle D. Zvýšení využití nových technologií a digitalizace** má vést k investicím podniků do technologií, robotizace a automatizace a zavedení principů Průmyslu 4.0, dále k rozvoji systematické podpory malých a středních podniků v této oblasti, k budování a rozvoji Digitálních inovačních hubů i ke vzniku endogenních firem využívajících nové technologie pro vznik nových produktů a služeb.

Věcné naplňování strategického cíle D. znázorňuje **Tab. 7**, převzatá ze sekce monitoringu na portálu RIS3. Indikátory sledující **připojení firem k internetu** mj. ukazují, že připojení s rychlostí alespoň 100 Mbps mělo v roce 2023 k dispozici 75 % velkých podniků (s 250 a více zaměstnanci), ale pouze 41 % malých podniků s 10-49 zaměstnanci. Největší nárůst v letech 2022-2023 přitom zaznamenaly středně velké podniky (50-249 zaměstnanců) – ze 49 % na 55 %. Také nárůst podílu podniků ve zpracovatelském průmyslu s rychlostí připojení nad 100 Mbps v období 2019-2023 (z 12 % na 41 %) ukazuje na pozitivní trend v digitalizaci podnikového sektoru. **Pokrytí firem rychlým připojením k internetu** je ovšem v celoevropském porovnání podprůměrné a Česko v tomto ukazateli zaostává za většinou zemí EU (ČSÚ 2023c). V **pokrytí domácností rychlým internetem** (nad 100 Mbs) došlo v letech 2018-2023 také k významnému nárůstu (z 16 % na 31 %), dosažená hodnota nicméně zůstává rovněž hluboko pod průměrem EU (55 %) i hodnotami u většiny silných inovátorů.

Naplňování strategického cíle je zjišťováno rovněž prostřednictvím indikátorů monitorujících využívání pokročilých technologií a stupeň digitalizace v podnicích. Sledovaná data ČSÚ ukazují, že **robotizace výroby ve zpracovatelském průmyslu** je nejdále u velkých podniků, kde průmyslové roboty využívají téměř dvě třetiny podniků (zatímco v malých podnicích je to pouze 7 % podniků). V roce 2022 byl celkový podíl českých podniků ve zpracovatelském průmyslu využívajících průmyslové roboty na úrovni

16 %, což představuje evropský průměr (ČSÚ 2023c). Také **technologie 3D tisku** je využívána v největší míře velkými podniky (33 % z nich), zatímco u malých podniků ji využívá pouze malá část z nich (5 %). V období 2017-2021 se přitom celkový podíl podniků využívajících 3D tisk zvýšil z 4,2 % na 7,2 % a v samotném zpracovatelském průmyslu z 8 % na 15 % (ČSÚ 2023c). České podniky ve zpracovatelském průmyslu tak již v roce 2019 vykazovaly z hlediska EU mírně nadprůměrný podíl (13 %) využívání této technologie ve výrobě (ČSÚ 2023c). **Placený cloud computing** využívalo v roce 2023 celkem 47 % podniků v ČR (79 % velkých, 60 % středních a 43 % malých podniků). Tento podíl od roku 2016 významně narostl – z 18 %. Česko tak v tomto ukazateli zaujímal v EU v roce 2023 třetí místo za Irskem a Kypru a před několika silnými inovátory. Ve **využívání analýz velkých dat (Big Data)** naopak české podniky zaostávají – v roce 2023 se analýze Big Data věnovalo pouze 9 % podniků (oproti 18 % podniků v Německu či 22 % podniků ve Francii). Také **podíl podniků využívajících technologie umělé inteligence (AI)** je v ČR silně podprůměrný – v roce 2023 dosahoval pouze 4,5 % (oproti 7,9 % podniků v EU).

Indikátory monitorující **počty projektů v oblasti digitalizace a umělé inteligence** podpořené v národních a mezinárodních programech, které jsou zahrnuty mezi indikátory pro monitorování Národní politiky VaVal 2021+, nejsou systematicky sledovány. Ze studií a analýz provedených Technologickým centrem Praha lze nicméně odvodit hlavní trendy v podpoře takto zaměřených projektů. V roce 2023 bylo **v oblasti digitálních technologií** národními programy podporováno celkem 635 projektů, přičemž od roku 2016 se počet těchto projektů téměř ztrojnásobil (Technologické centrum Praha 2023). Na **oblast umělé inteligence (AI)** se pak zaměřuje celkem 847 projektů zahájených v národních programech v roce 2017 a později (tato skupina projektů se ovšem zčásti překrývá s výše uvedenými projekty zaměřenými na oblast digitálních technologií). Největší část projektů byla podporována v programech TA ČR, MPO, GA ČR a MŠMT. Z uvedených dat je tak patrné, že v oblasti digitalizace a AI bylo v posledních letech národními programy podpořeno velké množství projektů. Porovnání **počtu projektů s českou účastí řešených v oblasti digitálních technologií a AI** (obě skupiny projektů se částečně překrývají) **v programu Horizont Evropa** (158 digitalizace, 139 AI) s předchozím programem Horizont 2020 (211 digitalizace, 152 AI) ukazuje na vzestup v počtu těchto projektů s ohledem na skutečnost, že údaje za Horizont Evropa jsou zhruba z poloviny období programu (eCORDA 2024). Z uvedených projektů bylo **v programu Horizont Evropa řešeno za účasti českých podniků** 65 projektů v oblasti digitalizace a 55 projektů v oblasti AI (oproti 127 projektům v oblasti digitalizace a 90 v oblasti AI v programu Horizont 2020). Také v případě mezinárodních projektů řešených českými podniky je tedy patrný mírný nárůst oproti předcházejícímu programu (vzhledem k polovičnímu období pokrytému stávajícím programem Horizont Evropa), přestože ne tak výrazný (eCORDA 2024). Vzhledem k dynamickému vývoji digitalizace a AI lze však předpokládat do konce období programu Horizont Evropa další nárůst i u počtu projektů řešených podniky.

Součástí kontextových indikátorů strategického cíle D. je také indikátor monitorující internetovou bezpečnost, resp. **povědomí občanů o internetové bezpečnosti** jakožto ukazatel rozvoje informační a digitální společnosti v ČR. Dostupná data ukazují na významně se zvyšující povědomí o internetové bezpečnosti mezi českými občany – zatímco v roce 2021 celkem 11 % respondentů uvedlo, že zažádali o vymazání osobních údajů na internetu, v roce 2023 to bylo již 18 % respondentů (ČSÚ 2024c).

K naplňování strategického cíle směřujícího k vyššímu využívání nových technologií a digitalizace v podnicích i ve společnosti přispívá zrychlování internetového připojení v podnicích i v domácnostech, ačkoli v těchto ukazatelích Česko dosud výrazně zaostává za vyspělejšími zeměmi EU. Využívání pokročilých technologií a digitalizace v podnicích mají rovněž vzestupnou tendenci, nejlepších výsledků vykazují české podniky v oblasti využívání placeného cloud computingu, kde patří k evropské špičce, či v 3D tisku, jehož využívání je rovněž v rámci EU nadprůměrné. Slabou stránkou naopak zůstává

podprůměrné využívání analýz velkých dat (Big Data) i technologií AI. V oblasti digitalizace a AI byly v posledních letech podpořeny stovky projektů v národních programech, v každé z těchto oblastí pak byla více než stovka projektů s českou účastí podpořena také z rámcových programů EU. Tato skutečnost by měla významně přispět k dalšímu posunu ve využívání nových technologií a digitalizace, tedy i k naplňování strategického cíle D.

Tab. 7 Kontextové indikátory strategického cíle D. Zvýšení využití nových technologií a digitalizace. Zdroj: MPO 2024a, vlastní zpracování

Kód	Indikátor	Časové pokrytí	Údaj	Poznámka	Zdroj dat
D01	Aktivní pevné přípojky k internetu	2018-2023	31 % domácností s pevným připojením alespoň 100 Mbps	pod průměrem EU (55 %)	ČSÚ, EK
D02	Pevné připojení podniků k internetu	2019-2023	41 % podniků ve zprac. průmyslu s pevným připojením alespoň 100 Mbps	nárůst z 12 % v roce 2019	ČSÚ
D03	Počet projektů s prvky digitalizace a umělé inteligence v národních programech				NP VaVal
D04	Počet projektů s prvky digitalizace a umělé inteligence s účastí tuzemských podnikatelských subjektů v mezinárodních programech				NP VaVal
D05	Zvýšení hodnoty služeb celkem poskytnutých DIHs tuzemským				NP VaVal
D06a	Podniky ve zpracovatelském průmyslu v Česku využívající průmyslové roboty	2018, 2020, 2022	celkem 16% (64 % velkých, 28 % středních a 7 % malých podniků)		ČSÚ
D06b	Podniky v Česku používající 3D tisk	2017, 2019, 2021	celkem 7,2 % (33% velkých, 12 % středních a 5 % malých podniků)	nárůst z 4,2 % v roce 2017	ČSÚ
D06c	Podniky v Česku využívající placený cloud computing	2016-2023	47 %	3. místo v porovnání se silnými inovátory, nad průměrem EU (34 %)	ČSÚ, EK
D06d	Podniky v Česku analyzující Big Data	2017-2023	9,1 %	pod průměrem EU (14,2 %)	ČSÚ, EK
D07	Počet podniků využívajících AI technologie	2022, 2023	4,5 % podniků	pod průměrem EU (7,9 %)	EK
D08	Počet projektů přenášejících výsledky špičkového AI výzkumu do průmyslové praxe				NP VaVal
D09	Internetová bezpečnost	2021	11 % osob, které zažádaly o vymazání osobních údajů na internetu		ČSÚ

Naplňování vize NRIS3 strategie, formulující dlouhodobý „základní směr rozvoje ČR s důrazem na sféru znalostní ekonomiky a na transformaci hospodářství tak, aby rostla konkurenceschopnost založená na inovacích a ČR nebyla v takové míře jako nyní závislá na konkurenceschopnosti postavené na nízkých nákladech“ (MPO 2021a, s. 40), je rovněž monitorováno prostřednictvím k tomuto účelu stanovaných kontextových indikátorů (viz **Tab. 8**).

Sledované kontextové indikátory ukazují na **pokrok dosažený ve směru transformace české ekonomiky na ekonomiku více založenou na znalostech** v řadě oblastí. V posledních letech došlo k významnému zvýšení hrubé přidané hodnoty vytvořené v jednotlivých sektorech hospodářství, produktivity práce i vývozu high-tech zboží. Rychle se zvyšující výdaje na výzkum a vývoj (o dvě třetiny v období 2016-2022) posunuly intenzitu VaV (podíl výdajů na VaV k HDP) téměř k hodnotě 2 %. Digitální intenzita malých a středních podniků, sledovaná jedním z indikátorů digitálního pokroku (DESI) využívaných Evropskou komisí, ukazuje ovšem na mírně podprůměrnou pozici českých podniků v rámci EU.

Postavení ČR v mezinárodních žebříčcích ekonomické a inovační výkonnosti je v kontextových indikátorech vize NRIS3 monitorováno prostřednictvím složených indikátorů Global Competitiveness Index 4.0, Global Innovation Index, Digital Economy and Society Index (DESI) a European Innovation Scoreboard (EIS). Vývoj umístění ČR v posledním z jmenovaných žebříčků je sledován rovněž v Národní politice VaVal 2021+, k jejíž hlavním cílům patří posun ČR z pozice mírného inovátora (3. výkonnostní kategorie žebříčku EIS) mezi inovační lídry (tedy do 1. výkonnostní kategorie). Jak ovšem ukazují poslední dostupná data, **zatím nedošlo ani k posunu ČR do skupiny silní inovátoři** (2. výkonnostní kategorie), přestože v některých oblastech, specifikovaných u vyhodnocení strategických cílů A. – D. v textu výše, se ČR již mezi skupinou silných inovátorů umísťuje.

Tab. 8 Kontextové indikátory vize Národní RIS3 strategie. Zdroj: MPO 2024a, vlastní zpracování

Kód	Indikátor	Časové pokrytí	Údaj	Poznámka	Zdroj dat
V01	The Global Competitiveness Index 4.0 (GCI)	2019	32. místo ze 141 ekonomik	zhoršení o 3 pozice oproti roku 2018	WEF
V02	Hrubá přidaná hodnota podle sektorů	2016-2021	+ 24 %		ČSÚ
V03	Produktivita práce podle sektorů (HPH/zaměstnanec)	2016-2021	+ 26 %		ČSÚ
V04	Vývoz high-tech zboží	2016-2022	+ 80 %		ČSÚ
V05	Dovoz high-tech zboží	2015-2022	+ 77 %		ČSÚ
V06	The Global Innovation Index (GII)	2022-2023	31. místo ze 132 ekonomik	2022-2023 bez výraznější změny	GII (WIPO)
V07	The Digital Economy and Society Index (DESI)	2018-2023	MSP s alespoň základní úrovní digitální intenzity: 68 % (2023) vs. EU 69 %		EK
V08	The European innovation scoreboard (EIS)	2016-2024	15. místo z EU27 (mírný inovátor)		EK
V09	Výdaje na výzkum a vývoj	2016-2022	+ 66 %		ČSÚ
V10	Intenzita výzkumu a vývoje	2016-2022	1,96 % HDP	nárůst z 1,67 % HDP v roce 2016	ČSÚ

EO 5.4 Jaká opatření směřující ke zlepšení národního systému výzkumu a inovací jsou zahrnuta do Národní RIS3 strategie?

EO 5.5 Jaká opatření směřující ke zlepšení systému výzkumu a inovací v krajích byla realizována v souvislosti s implementací národní a krajských RIS3 strategií?

Díky úzké provázanosti Národní RIS3 strategie a Národní politiky VaVal, která představuje zastřešující strategický dokument pro oblast VaVal na národní úrovni, jsou opatření ke zlepšení národního systému výzkumu a inovací obsažena v obou dokumentech úzce provázána. **Opatření NP VaVal** vytvářejí základní rámec pro implementaci NRIS3 strategie a zaměřují se na zlepšení systémových podmínek podpory VaVal (legislativní prostředí, strategické řízení, financování ad.), rozvoj potenciálu lidí ve VaV, zvýšení kvality a mezinárodní otevřenosti výzkumu v ČR, rozšíření spolupráce mezi výzkumnou a aplikační sférou i rozvoj VaV a inovací v podnicích i veřejném sektoru. **Opatření ke zlepšení národního systému výzkumu a inovací jsou v NRIS3 strategii definována ve struktuře klíčových oblastí změn, resp. horizontálních priorit NRIS3 strategie (Výzkum, vývoj a inovace pro podnikání, Veřejný výzkum a vývoj, Lidé a chytré dovednosti, Digitální agenda), které se promítají do strategických a specifických cílů strategie.**

Klíčové oblasti změn identifikované u jednotlivých **regionálních inovačních systémů**, na jejichž základě jsou v krajských RIS3 strategiích definovány odpovídající strategické a specifické cíle, jsou souhrnně uvedeny v Příloze 2 NRIS3 strategie – Karty Krajských RIS3 strategií. Významným podpůrným nástrojem pro zlepšení systému výzkumu a inovací v krajích jsou rovněž **výzvy Smart Akcelerátor** (financované z OP VVV, resp. OP JAK), jejichž realizace umožňuje rozvoj kapacit a kompetencí přispívajících k vytváření podmínek pro posilování inteligentní specializace v krajích, rozvoji regionálních inovačních ekosystémů i spolupráce mezi relevantními aktéry v krajích (viz též odpověď na evaluační otázky [4.3](#) a [6.6](#)).

EO 5.6 Jaká opatření na podporu průmyslové transformace jsou zahrnuta v Národní RIS3 strategii a krajských RIS3 strategiích?

Podpora průmyslové transformace je v NRIS3 strategii zahrnuta jak v podobě **nástrojů a typových aktivit** obsažených v **horizontálních prioritách** strategie (klíčových oblastech změn), tak i v **tématech VaVal začleněných v doménách výzkumné a inovační specializace**. Zařazení KETs a jednotlivých témat VaVal směřujících k průmyslové transformaci je uvedeno v Příloze 1 NRIS3 strategie. **Opatření na podporu průmyslové transformace** jsou na národní úrovni realizována prostřednictvím programů implementujících NRIS3 strategii, zvláště **programů OP TAK** (zejména Priorita 1 - Posilování výkonnosti podniků v oblasti VaVal a jejich digitální transformace), **OP ST** (priority Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Moravskoslezský kraj), **The Country for the Future** (Podprogram 1 - Start-upy, Podprogram 2 – Digitální

lídři, Podprogram 3 – Inovace do praxe), **Národní plán obnovy** (zvláště Prioritní oblast 1 – Digitální transformace a Prioritní oblast 5 – Výzkum, vývoj a inovace) aj.

Opatření pro průmyslovou transformaci jsou rovněž obsažena v **krajských RIS3 strategiích** v podobě konkrétních horizontálních cílů, globálních výzev, průřezových kompetencí či navržených typových aktivit. Podpora průmyslové transformace je v krajích realizována prostřednictvím dotačních nástrojů krajů (např. na podporu digitalizace v podnikové sféře, vzdělávání či veřejné správě), strategických výzkumných a inovačních projektů, rozvoje inovační infrastruktury a podpůrných nástrojů realizovaných vědeckotechnickými parky a inovačními centry či nabídky služeb Digitálních inovačních hubů (DIHs). Shrnutí konkrétních regionálních opatření a nástrojů je přehledně uvedeno Příloze 2 NRIS strategie – Karty Krajských RIS3 strategií. Specifické intervence na podporu průmyslové transformace ve třech strukturálně nejvíce postižených regionech (Moravskoslezském, Ústeckém a Karlovarském kraji) sdružuje rovněž strategie hospodářské restrukturalizace RE:START, realizovaná prostřednictvím akčních plánů definujících úkoly pro jednotlivá ministerstva.

Vedle NRIS3 strategie jsou opatření na podporu průmyslové transformace hlavní náplní dalších dvou národních strategií – strategie Digitální Česko (pilíř Digitální ekonomika a společnost) a Národní strategie umělé inteligence.

2.5.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Naplňování cílů RIS3

Silné stránky:

⇒ **Zohlednění RIS3 misí** ve výzvách a veřejných soutěžích.

⇒ **Promítnutí RIS3 strategie do národních programů** (resortních programů a programů TAČR), také jako výsledek přenosu zkušeností v expertní skupině poskytovatelů podpory v režimu RIS3 i pozitivního vnímání RIS3 poskytovateli jako užitečného nástroje pro prioritizaci v zaměření podpory.

V oblasti naplňování cílů RIS3:

⇒ Růst podnikových investic do VaV a inovací, růst přidané hodnoty v high-tech odvětvích, zapojování se do globálních hodnotových řetězců díky vývozu zboží a služeb náročných na znalosti.

⇒ Rostoucí výdaje na veřejný VaV (zvláště objem institucionální podpory), rostoucí intenzita zapojení do mezinárodní výzkumné spolupráce.

⇒ Rostoucí počet zaměstnanců VaV (včetně zahraničních výzkumníků) i specialistů v oblasti vědy a techniky.

⇒ Zrychlování internetového připojení v podnicích i v domácnostech, rostoucí využívání pokročilých technologií a digitalizace v podnicích zvláště v oblasti využívání placeného cloud computingu či v 3D tisku.

Bariéry:

V oblasti naplňování cílů RIS3:

⇒ ČR stále zůstává ve skupině mírných inovátorů (*moderate innovators*), tedy 3. výkonnostní kategorii dle žebříčku European Innovation Scoreboard.

⇒ Relativně nízká přidaná hodnota produkovaná v podnicích, nízký podíl produktových inovací, velmi nízké investice rizikového kapitálu do vzniku a rozvoje nových podniků, zaostávání v oblasti ochrany duševního vlastnictví.

⇒ Zaostávání v účasti v rámcových programech i ve výzkumné spolupráci veřejného a soukromého sektoru, relativně nízký objem přímé i nepřímé podpory podnikatelského VaV z veřejných zdrojů, nízké výdaje tuzemského podnikatelského sektoru do veřejného (zvláště vládního) sektoru VaV.

⇒ Nízký počet absolventů VŠ studia (zvláště doktorského stupně), nízký podíl zaměstnanosti v činnostech náročných na znalosti.

⇒ Slabé využívání analýz velkých dat (Big Data) i technologií AI v podnicích.

Doporučení:

⇒ **Ukotvení RIS3 strategie v nově připravovaném zákoně o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí**, které by představovalo potřebnou legislativní oporu pro naplňování cílů strategie.

2.6 Nové přístupy v zaměření RIS3

EO 6.1 Do jaké míry se daří směřovat financování operačních a národních programů na projekty s vazbou na mise RIS3?

Zahrnutí tematického vymezení RIS3 misí do implementace operačních programů a národních programů podpory VaVal a součinnost při následném monitoringu a evaluaci misí je úkolem ŘO operačních programů a gestorů programů podpory. Podpora projektů naplňujících mise může přitom proběhnout a) prostřednictvím cílených výzev, b) formou bonifikace v rámci standardních výzev relevantního programu, případně c) metodou souladu projektu s misí, která má postavení shodné jako doména specializace (MPO 2023b, s. 68).

Do implementace prvních dvou definovaných RIS3 misí (*Zefektivnění materiálové, energetické a emisní náročnosti ekonomiky; Posílení odolnosti společnosti proti bezpečnostním hrozbám*) se v hodnoceném období podařilo zapojit další programy, na čemž měly zásluhu zejména diskuse probíhající na pravidelných setkáních poskytovatelů podpory VaVal v režimu RIS3. **Soulad s cíli RIS3 misí** se tak objevuje mezi kritérii relevantních výzev a veřejných soutěží programů **OP JAK** (MŠMT), **OP TAK** (MPO), **SIGMA** (TAČR), **Prostředí pro život** (MŽP), **TREND** (MPO), **Doprava 2030** (MD) a **SecTech** (MV). Zároveň dochází k postupnému **upřesňování principů a nástrojů monitoringu a evaluací** stávajících dvou RIS3 misí. Monitoring mise *Zefektivnění materiálové, energetické a emisní náročnosti ekonomiky* bude přitom využívat výstupové a výsledkové indikátory, čerpané ze souboru projektových indikátorů VaVal i mimo oblast VaVal, a kontextové indikátory převzaté z veřejně dostupných zdrojů. Indikátory vycházejí z teorie změny doporučené JRC a jsou detailně uvedeny v Příloze 3, kapitole 5 (MPO 2024b).

EO 6.2 Jakým způsobem je v průběhu implementace RIS3 rozvíjen tzv. mission-oriented approach? Co je potřeba učinit pro další pokrok v této oblasti?

Aktuální NRIS3 předpokládá uplatnění RIS3 misí, představujících priority NRIS3 zaměřené na řešení nejvýznamnějších společenských výzev a odpovídajících svým nastavením „*mission-oriented innovation policy*“ uplatňované v politikách podpory VaVal na úrovni EU. Vzhledem k dynamicky se měnícímu prostředí a naléhavým společenským výzvám vyžadujícím hledání různých řešení prostřednictvím VaVal se s prvkem misí uvažovalo v aktuální NRIS3 od samého počátku (MPO 2023a, s. 16). **Příprava RIS3 misí** byla zahájena v roce 2021 a zintenzivnila v průběhu roku 2022. V úzké spolupráci s Technologickým centrem (TC) AV ČR (dnešní Technologické centrum Praha) byl nejprve připraven koncept RIS3 misí, vycházející z poznatků z jednání jednotlivých NIP na podzim 2021 a ústící v návrh procesu stanovení misí. Obecný návrh byl poté konkretizován v podobě pilotní mise, zaměřené na problematiku ochrany klimatu, energetické soběstačnosti a snížení materiálové náročnosti. Téma mise zasadilo TC AV ČR do kontextu aktuálních megatrendů, cílů a strategií ČR a priorit EU (SDGs, Green Deal, Horizon EU) (MPO 2022a, s. 24).

Při definování RIS3 misí hrála důležitou úlohu **spolupráce MPO na mezinárodním projektu vedeném JRC** a zaměřeném na problematiku udržitelnosti v RIS3 strategiích, v jehož rámci uspořádalo JRC sérii workshopů o využití RIS3 misí k plnění cílů udržitelného rozvoje (viz též odpověď na [evaluační otázku 2.7](#)).

Dalším krokem bylo uspořádání workshopu, facilitovaného TC Praha a zaměřeného na **rozpracování prvotního designu pilotní mise** nazvané „*Zefektivnění materiálové, energetické a emisní náročnosti ekonomiky*“. Zapojena byla širší pracovní skupina expertů z různých oblastí (výzkum, průmysl, energetika, poradenské firmy, poskytovatelé podpory, tvůrci politik aj.). Paralelně probíhaly konzultace s expertním týmem Ministerstva vnitra, zaměřené na posilování odolnosti a eliminaci rizik v souvislosti se zvyšujícími se bezpečnostními hrozbami. Tato aktivita vyústila v **navržení druhé RIS3 mise** nazvané „*Posílení odolnosti společnosti proti bezpečnostním hrozbám*“ (MPO 2023a, s. 16). Další spolupráce na projektu s JRC spočívala v konzultacích s experty JRC k lepšímu pochopení designu RIS3 misí, k jejich implementaci, monitoringu, evaluaci a governance (MPO 2023a, s. 16).

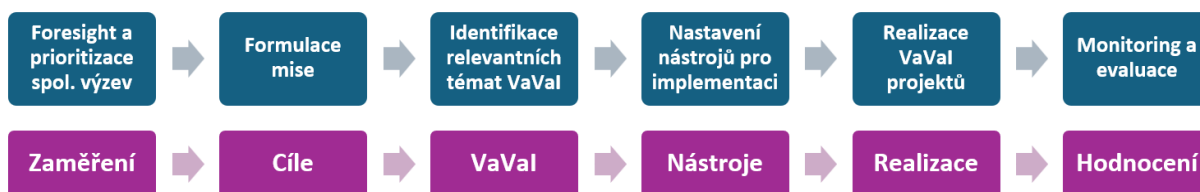
Při přípravě misí byla uplatněna **kombinace top-down a bottom-up přístupu** – ke zvolení konkrétních cílů mise a určení vhodných intervencí k jejich naplnění byl vyzván široký okruh aktérů zahrnující poskytovatele podpory VaVal a zástupce RIS3 struktur v regionech (*top-down* přístup), v další fázi pak expertní skupina garantů NIP a Národní RIS3 tým doporučili k identifikovaným cílům mise relevantní okruhy témat VaVal napříč doménami specializace (*bottom-up* přístup) (MPO 2022a, s. 24).

Výstupem výše uvedených aktivit byl **podkladový materiál zpracovaný k oběma misím**. Mise byly v tomto materiálu detailněji strukturovány – „*environmentální*“ mise „*Zefektivnění materiálové, energetické a emisní náročnosti ekonomiky*“ se člení na **tři dílčí cíle**, (i) Dekarbonizace, (ii) Decentralizace a (iii) Cirkularita. „*Bezpečnostní*“ mise „*Posílení odolnosti společnosti proti bezpečnostním hrozbám*“ je členěna na **dva dílčí cíle**: (i) Stabilita, spolehlivost a udržitelnost společenských, ekonomických a environmentálních systémů“ a (ii) Snižování rizik a zvyšování odolnosti. **Pro jednotlivé dílčí cíle byly specifikovány indikativní okruhy témat VaVal**, přispívající k jejich naplnění, a nastíněn způsob implementace. Tyto informace byly formalizovány vytvořením Karet cílů mise pro každý dílčí cíl (MPO 2023a, s. 16).

Novým strategickým prvkem, zařazeným do projektu Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3 strategie 2023+ (podporovaný z OP JAK v období 2023-2026), je **příprava metodiky**

developmentu misí. Ta byla založena na zkušenostech z přípravy prvních dvou RIS3 misí, ze spolupráce s JRC i na příkladech zahraničních dobrých praxí. Práce na Metodice developmentu misí byly zahájeny ve druhém čtvrtletí roku 2023. Metodika, schválená v červnu 2024, představuje základní principy pro práci s dynamikou komplexních sociálních, environmentálních a ekonomických výzev v prostředí inovačních ekosystémů a předestírá způsoby reagování na akutní a náhle se vyskytující situace z eskalace uvedených výzev (MPO 2024b, s. 18). Navrhovaný postup při tvorbě a rozvoji RIS3 misí schematicky shrnuje níže uvedený **Obr. 1**.

Obr. 1 Postup při tvorbě a rozvoji RIS3 misí. Zdroj: MPO 2024b

Další bezprostředně plánované aktivity v oblasti rozvoje tzv. *mission-oriented approach* zahrnují podle vyjádření členů NRIS3 týmu zvláště **vytvoření Mission board (Rady mise)** pro každou z formulovaných misí a **akčního plánu** umožňujícího efektivnější naplňování cílů mise. V případě „environmentální“ mise se jedná o agendu MPO, v případě „bezpečnostní“ mise je toto úkolem MV, které se zároveň zaměří na dopracování způsobu monitoringu „bezpečnostní“ mise. Vytvoření Rad misí by mělo zahrnovat i ustavení honorované pozice projektového manažera, vyžaduje tedy i řešení alokací potřebných prostředků na centrální úrovni (s MF).

V rozvoji RIS3 misí je jedním z hlavních úkolů **osvěta vůči ŘO programů i příjemcům podpory** vysvětlující dopady RIS3 misí a umožňující překonávání stávajícího „resortismu“ v podpoře VaVal. Aktivity propagující RIS3 mise jako možný nástroj podpory je žádoucí rozvíjet také **na krajské úrovni**. Přestože nelze očekávat, že s ohledem na různou inovační úroveň a kapacitu na straně jednotlivých krajů se budou všechny kraje zapojovat do developmentu RIS3 misí, mělo by MPO poskytnout krajům, které odpovídající inovační úroveň a kapacity mají, potřebnou metodickou podporu pro formulaci vlastních RIS3 misí jako nástroje umožňujícího lepší nasměrování podpory VaVal.

Výhledově patří **k dalším úkolům v oblasti rozvoje RIS3 misí** zvláště sledování finančních toků směřujících k naplňování misí, přínosů jejich naplňování atd. V dalším období by pak měly být **postupně formulovány a rozvíjeny další tři RIS3 mise**, které budou – stejně jako stávající dvě mise – v souladu s dlouhodobými cíli NPOV. Pracovní tematické zaměření těchto misí by mělo tedy být na oblast stárnutí populace, digitalizace a udržitelného zemědělství.

EO 6.3 Dochází v průběhu implementace RIS3 ke známkám přechodu od konceptu S3 ke konceptu S4? Co je potřeba učinit pro další pokrok v této oblasti?

Problematikou udržitelnosti v RIS3 strategiích a možnostmi transformace z „S3“ na „S4“, tedy rozšířením S3 strategií o rozměr udržitelnosti a jejich povýšením na strategie S4, resp. Smart Specialization Strategy for Sustainability, se zabýval **mezinárodní projekt vedený JRC**, jehož se účastnilo také MPO prostřednictvím NRIS3 týmu (viz též odpověď na evaluační otázky 2.7 a 6.2). Projekt byl součástí globálního konceptu Science, Technology and Innovation for Sustainable Development

Goals (STI for SDGs). „Cestovní mapa k využití vědy, technologií a inovací pro Cíle udržitelného rozvoje“ (STI4SDGs Roadmap), vyhlášená OSN, otevírá jednotlivým státům a regionům možnost vytvoření vlastní obdobné „cestovní mapy“ s přihlédnutím k národním a regionálním potřebám a specifikům. Národní/regionální RIS3 strategie obohacené o témata udržitelnosti tak mohou pro dané území plnit úlohu STI4SDGs Roadmaps.

Vzhledem ke skutečnosti, že v době zahájení uvedeného projektu byla již aktuální NRIS3 schválena vládou a předložena EK, nebyl rozměr udržitelnosti od počátku kompletně součástí strategie. **Téma udržitelnosti** bylo ovšem do NRIS3 v počátcích její implementace v období 2021-2022 **zakomponováno prostřednictvím RIS3 misí**, propojujících aktuální technologická i společenskovední témata s přispěním interdisciplinárního výzkumu a inovací, s cílem řešení zásadních společenských výzev a s akcentem na udržitelný rozvoj, odolnost a bezpečnost (MPO 2023a, s. 7).

Díky zapojení do projektu JRC a zpracování tématu udržitelnosti, které patřilo k jeho výsledkům, je **česká NRIS3 do jisté míry příkladem dobré praxe** v prosazování přechodu ke konceptu S4. Projekt umožnil lepší metodické uchopení RIS3 misí a vedl mj. k provázání implementace RIS3 s MŽP, což zajišťuje lepší uchopení prvku udržitelnosti. U dalších připravovaných RIS3 misí se díky prosazení tohoto přístupu automaticky předpokládá jejich propojení na relevantní cíle udržitelného rozvoje (SDGs).

EO 6.4 Je vhodné zahrnout odbornou veřejnost jako čtvrtý pilíř (4-helix) do EDP procesu? Jestliže ano, v jaké fázi implementace RIS3?

NRIS3 tým v současné době prověřuje možnosti zapojení veřejnosti do procesů RIS3 prostřednictvím **připravované Metodiky překonávání bariér mezi sférami triple a quadruple helix**, která je jedním z výstupů projektu Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3 strategie 2023+ (OP JAK). Aktivita související s přípravou metodiky zahrnovaly provedené rešerše relevantních podkladů včetně materiálů ze zahraničí a uskutečnění **dotazníkového šetření mezi krajskými RIS3 týmy**, shromažďujícího zkušenosti krajů s participativními metodami a aktivitami, jakož i s fungováním quadruple helix v regionech, tedy se zapojením všech čtyř sfér včetně občanské společnosti. Odpovědi na rozeslaný dotazník byly získány od 13 ze 14 krajských RIS3 týmů. V průběhu roku je dále plánována konzultace metodiky s krajskými RIS3 týmy a dalšími relevantními odborníky (MPO 2024b, s. 40).

Výsledky dotazníku mezi krajskými RIS3 týmy

Dotazníkové šetření zaměřené na problematiku zapojování veřejnosti do tvorby a realizace RIS3 strategií v první řadě ukázalo, že **pojem „veřejnost“ není** aktéry implementujícími krajské RIS3 strategie **vždy zcela shodně vnímán**. V některých případech jsou jako typ veřejnosti vhodný pro zapojení do tvorby RIS3 strategií vnímáni také zástupci Krajských rad pro inovace (KRI), Krajských inovačních platforem (KIP) či průřezových platforem (kteří již ale do tohoto procesu zapojeni jsou), zástupci firem, technologických platforem či klastrů (kteří reprezentují spíše podnikový sektor), zástupci výzkumných organizací či vysokých škol (reprezentujících akademickou sféru) či zástupci samospráv (starostové) a pracovníci krajské veřejné správy (reprezentující ale spíše veřejný sektor). Mezi těmito skupinami byly respondenty ovšem také zmiňovány různé skupiny „laické“ veřejnosti, tedy zvláště místní akční skupiny, studenti VŠ a SŠ, neziskové organizace či tematicky orientované spolky, jakož i veřejnost všeobecně. **V souvislosti se zapojením veřejnosti do tvorby RIS3 strategií** jsou některými respondenty zmiňovány **potenciální problémy**. Ty vyplývají podle jednoho z respondentů

ze složitosti zapojení široké veřejnosti do tohoto procesu, zejména kvůli skutečnosti, že ČR „není konsenzuální společností“. Někteří z respondentů se k zapojení široké „laické“ veřejnosti staví spíše odmítavě, s odůvodněním, že a) pro laickou část veřejnosti jsou pojmy a skutečnosti, s nimiž RIS3 pracuje, natolik neznámé, že se k nim nedokáže vyjádřit a dokument jako celek je tak pro laickou veřejnost těžko srozumitelný, b) fyzické osoby či neziskové organizace, které lze považovat za širokou veřejnost, se nezabývají přímo tématy výzkumu a inovací a jejich zapojení do tvorby RIS3 tedy není smysluplné či c) vzhledem k zaměření RIS3 na výzkum a inovace by do její tvorby měli být zapojeni zvláště aktéři zabývající se touto oblastí nebo ji financující – a ti jsou již zahrnuti v triple-helix, d) zástupci veřejnosti s relevantními názory nebo podněty k inovační politice obvykle spadají do kategorie podnikatelů nebo akademiků a zpravidla tak vystupují s využitím autority své organizace, tedy jako zástupci uvedených sfér.

S ohledem na výsledky odpovědí respondentů na první otázku dotazníku zástupci krajů zpravidla potvrzují, že jejich **zkušenosti se zapojením veřejnosti do tvorby regionálních inovačních politik** se omezují na **zkušenosti s odbornou částí veřejnosti** (tj. členy KRI, KIP či zástupci zájmových skupin reprezentujících podnikovou, akademickou či veřejnou sféru). **Zkušenosti se zapojením laické/široké veřejnosti** v krajích většinou chybí. Výjimkou byly následující příklady práce s širokou veřejností:

- Kombinace kvalitativního šetření (uspořádání dvou fokusních skupin) a kvantitativního dotazníkového šetření na téma Kulturně-kreativní průmysl a jeho vliv na život v kraji.
- Pracovní skupiny (fungující na workshopech) zapojující do tvorby strategie rozvoje jednoho z krajů a tvořené zájemci z řad laické i odborné veřejnosti (téma strategie bylo nicméně širší, a tedy i srozumitelnější laické veřejnosti, než politika výzkumu a inovací).
- Pořádání veřejného fóra (jako součásti místní Agendy 21) s cílem vyhledávání nejdůležitějších námětů pro rozvoj kraje a jejich ověření anketou u široké veřejnosti (11 tematických stolů z nichž jeden je věnován problematice výzkumu, inovací, podnikání a zaměstnanosti).
- Putovní platforma sloužící k setkávání s hlavními stakeholdery RIS i místními komunitami.
- Vytváření komunity talentů a jejich aktivní zapojení do VaVal jako obsah pilotního ověřování v rámci aktuálního projektu Smart Akcelérátoru. Uvedená aktivita se přitom setkala s velkým ohlasem talentovaných lidí v regionu.

V jednom z krajů se s určitou mírou zapojení veřejnosti počítá během tvorby inovační marketingové strategie, která má prověřit zájem veřejnosti o téma inovací a perspektivu jejího případného zapojení do přípravy RI3 strategie. Odpovědi z dalších krajů dále ukazují, že **největší výzvou** v práci s veřejností v této oblasti je **osvěta mezi veřejností a pochopení smyslu a potřeby RIS3** z její strany. **Problémem je rovněž shoda veřejnosti na řešených tématech**, která je při vyšší počtu zapojených organizací vzhledem k rozrůzněním a rozdrobením názorů velmi obtížná.

Hlavní překážky pro zapojování veřejnosti do tvorby regionálních politik spatřují dotazovaní zástupci krajů v následujících okolnostech:

- **Nízká motivace široké veřejnosti** pro zapojení do tvorby regionálních politik vyplývající z převážně nejasné představy této skupiny o smyslu podobné aktivity i konkrétních dopadech regionální inovační politiky na každodenní život a aktivity v regionu. S touto překážkou souvisí i složitost řešených témat a procesů a nedostatečné znalosti a informovanost širší veřejnosti v této oblasti.
- **Nezájem o zapojení do správy věcí veřejných** a v diskusích hájení pouze vlastních zájmů bez ohledu na celek.
- **Časová náročnost přípravy zapojení veřejnosti** na straně aktérů regionální politiky (náročnost tvorby metodik dotazníku pro každou z dílčích problematik) i **nákladnost provádění externího**

sběru dat. Dalším aspektem časové náročnosti zapojení veřejnosti do přípravy regionálních politik je nutnost sladění tohoto procesu se schvalováním politik na regionální úrovni, které je samo o sobě časově náročné.

- **Chybějící efektivní komunikační kanály** v rámci krajských struktur pro komunikaci daných témat s širší veřejností, související i s nákladností provozu podobných kanálů.

K odstranění identifikovaných překážek navrhuje respondenti šetření následující možné kroky:

- **Nabídnutí tématu** veřejnosti dostatečně **atraktivním a zajímavým způsobem**, lepší komunikace tématu pomocí jasných a jednoduchých formulací a využívání příkladů dobré praxe.
- **Veřejně deklarovaná podpora** tématu inovací ze strany politické reprezentace kraje a/nebo osobní angažovanost výrazné osobnosti z výzkumné či firemní sféry.
- **Kvalitní a srozumitelné moderování problematiky** a věcné směřování diskuse. Vysvětlení důležitosti procesu přípravy strategie způsobem srozumitelným i pro laickou veřejnost.
- **Důraz na poskytnutí zpětné vazby** zapojeným zástupcům veřejnosti – viditelné promítnutí jejich podnětů a připomínek do realizace regionální politiky nebo daného problému.

Z hlediska zapojení veřejnosti do tvorby regionálních inovačních politik považují dva respondenti šetření za optimální následující přístupy:

- **Zapojení veřejnosti do procesu definování výzev**, s cílem identifikované výzvy následně diskutovat a hledat jejich možná řešení s členy KRI.
- **Zapojení veřejnosti zvláště do procesu validace regionálních priorit**, nikoli do (složitého a zdlouhavého) procesu jejich stanovování.

Z diskusí se zástupci NRIS3 týmu (včetně tajemníků jednotlivých NIP) vyplývá, že NRIS3 tým se v návaznosti na připravovanou metodiku zabývá otázkou, **do jaké fáze přípravy/implementace NRIS3 je vhodné odbornou veřejnost zapojit**. Její zapojení je možné v samotném procesu EDP, tj. v rámci NIP, kde je ovšem z procesního hlediska důležité stanovení hranice mezi neziskovými organizacemi představujícími občanskou společnost, a těmi, které v roli asociací spíše odpovídají zástupcům podnikové sféry. Hlavním problémem při zapojení občanské společnosti do EDP je **mnoho partikulárních zájmů různých skupin a velká obtížnost nalezení konsenzu**. V některých případech tak může být její zapojení do procesu kontraproduktivní. S ohledem na různou odbornost témat řešených v NIP/EDP je zřejmé, že k zapojení veřejnosti nelze ve všech oblastech přistupovat stejným způsobem. Z dosavadních zkušeností je patrné, že zapojení veřejnosti nejlépe funguje v NIP 5 (řešící témata spojená s SHUV) a v RIS3 misích, kde je občanská společnost mezi příjemci.

Dalšími možnostmi je zapojení odborné veřejnosti do aktualizací RIS3, definování společenských megatrendů a/nebo do specifikace témat RIS3 misí, představa o způsobu zapojení veřejnosti je však v tomto směru dosud spíše nejasná.

K zatím uvažovaným, nejčastěji diskutovaným **způsobům zapojení veřejnosti** do procesů spojených s RIS3 patří veřejné konzultace, občanský forecasting, koncept living labs apod.

NRIS3 týmem je rovněž sledován (velmi ambiciózní) přístup k zapojení veřejnosti na Slovensku, kde je veřejnost vnímána jako cílový příjemce RIS3 misí a kde je mise Zdraví chápána jako nástroj ke kompletní reformě celého zdravotnictví, tedy nejen v oblasti VaVal.

EO 6.5 Lze zaznamenat nějaké další nové žádoucí prvky a trendy ve směřování aktuální strategie?

Významným trendem v zaměření RIS3 strategií na celoevropské úrovni je **podpora strategických technologií**, cílící na technologie kritické pro strategickou bezpečnost EU (umělá inteligence, digitalizace, polovodiče aj.), tedy investice do VaVal v těchto oblastech s důrazem na aplikace v praxi. NRIS3 by měla v oblasti strategické bezpečnosti a strategických technologií reflektovat národní trendy, které jsou kompatibilní s evropskými. **K lepšímu propojení NRIS3 s podporou strategických technologií** dojde díky třem aktuálně schvalovaným národním strategiím, řešícím problematiku klíčových strategických technologií: strategii umělé inteligence, polovodičové strategii a strategii pro oblast kvantových technologií. Tyto dokumenty zároveň zohledňují digitální technologie, které jsou jakožto průřezová oblast řešeny v každé ze strategií.

Dalším aktuálním trendem v zaměření RIS3 je **větší důraz na interdisciplinaritu podporovaných aktivit** v porovnání s minulým obdobím, kdy byla více akcentována sektorově zaměřená podpora.

EO 6.6 Jakým způsobem jsou v krajích rozvíjeny nové přístupy v zaměření RIS3 (důraz na mise RIS3, přechod z S3 k S4, větší zapojení veřejnosti aj.)? Jsou využitelné pro nové nasměrování NRIS3?

Nové přístupy v zaměření RIS3 jsou v krajích rozvíjeny na jedné straně v součinnosti s národní úrovní, na druhé straně samostatně vedenými aktivitami a projekty.

Krajské struktury RIS3 byly zapojeny do obsahového vymezení národních RIS3 misí prostřednictvím **zapojení do pracovních skupin pro tvorbu misí**, v nichž měly zastoupení všechny kraje. Výsledkem jejich činnosti byla identifikace strategických témat VaVal a dalších potřebných informací do Karet cílů mise. S kraji byl rovněž koordinován postup při definování metodiky pro průběžný monitoring a následnou evaluaci RIS3 misí (MPO 2023a, s. 13). Do připravovaných Rad misí (*Mission boards*) je rovněž plánováno zapojit krajské RIS3 týmy prostřednictvím jejich zástupců.

V souvislosti s významem prisuzovaným novým přístupům v zaměření RIS3 byla **do výzvy Smart Akcelerátor+ I (SmAcc+ I) zařazena priorita udržitelnosti i nová témata a aktivity řešené na úrovni NRIS3** (směřování z konceptu S3 ke konceptu S4, RIS3 mise aj.). Významným pozitivem pro rozvíjení těchto nových přístupů k RIS3 v krajích je skutečnost, že projekt ve SmAcc+ I byl nakonec podán i získán všemi kraji (na rozdíl od dřívějších výzev Smart Akcelerátoru).

Z rozhovorů se zástupci NRIS3 týmu vyplývá, že při tvorbě RIS3 misí **některé z krajů** reagovaly velmi rychle a **promítly národní koncept misí do vlastních RIS3 strategií** (lze hovořit o dvou až třech „*early adopters*“). Například v Jihomoravském kraji je vedle toho dlouhodobě rozvíjeno téma udržitelnosti, v současnosti s vazbami na cíle Green Deal.

Fokusní skupina s krajskými RIS3 manažery potvrdila, že některé z krajů se přihlásily k národním RIS3 misím, zvláště k „environmentální“ misi. Také odpovědi zástupců krajských RIS3 týmů v dotazníkovém šetření realizovaném jako součást této mid-term evaluace ukazují, že celá **řada krajských RIS3 strategií řeší témata udržitelnosti a promítá je do strategických projektů i dalších podporovaných projektů a aktivit**. Téma udržitelnosti je rovněž komunikováno na RIS3 konferencích, workshopech a dalších akcích v regionech. Směřování krajských RIS3 strategií ke konceptu S4 je podle zástupců některých krajů zajištěno nastavením domén specializace či pilotních programů řešících témata udržitelnosti, v případě dalších krajů má být více zohledněno v připravované aktualizaci krajské RIS3 strategie. Jedním z výstupů projektu SmAcc+ I ve Zlínském kraji je i zřízení pozice RIS3 ambassadora s cílem rozvíjet téma tranzice na S4 a rozvíjení RIS3 misí.

Diskuse ve fokusní skupině s krajskými RIS3 manažery však rovněž ukázala, že zatímco z přihlášení krajů k národním RIS3 misím vyplynuly v některých krajích konkrétní aktivity napojené na danou misi, v případě dalších krajů šlo o přihlášení k RIS3 misím spíše na úrovni proklamací či potvrzení skutečnosti, že daná RIS3 mise je řešena v rámci specifických krajských témat (nebo domén specializace). Jak vyplynulo z diskuse ve fokusní skupině, **zástupci krajů by rovněž uvítali podrobnější metodické informace o způsobech implementace RIS3 misí a dalších nových přístupů k RIS3**, předané z národní úrovně.

Z dotazníkového šetření provedeného zpracovatelem evaluace a cíleného na zástupce krajských RIS3 týmů je rovněž patrné, že **regionální RIS3 mise zatím nejsou v krajích rozvíjeny**. Fokusní skupina s krajskými RIS3 manažery naznačila, že zástupci krajských týmů zpravidla nevidí v definování vlastních krajských misí velkou přidanou hodnotu pro krajské RIS3 strategie. Důvodem je na jedné straně malá velikost krajů, na straně druhé pak **chybějící rozpočet na aktivity, které by krajské RIS3 mise měly podporovat**. Z tohoto pohledu zástupci krajských RIS3 týmů většinou nesdílí přístup MPO, že by kraje měly formulovat a prostřednictvím vlastních orgánů schvalovat krajské RIS3 mise. Takové mise vnímají spíše jako „úroveň nadřazenou strategickým cílům“, případně jako „speciální případ systémových projektů“, ovšem bez dedikovaného financování, což je z pohledu krajů zásadní překážka pro uskutečňování tohoto strategického prvku na regionální úrovni. Z pohledu krajů se tak jako efektivnější jeví jejich přihlášení k RIS3 misím formulovaným na národní úrovni.

Přístup krajských RIS3 týmů k problematice zapojování veřejnosti do tvorby a realizace RIS3 strategií byl zjišťován NRIS3 týmem prostřednictvím dotazníkového šetření, jehož výsledky jsou shrnuty v odpovědi na [evaluační otázku 6.4](#).

EO 6.7 Jaké aktivity byly od počátku implementace strategie uskutečňovány v oblasti kultivace inovačního ekosystému (např. tvorba metodik a RIS3 portálu, poskytování odborných školení aj.) a jaké jsou jejich viditelné přínosy?

Prostřednictvím projektu „**Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3**“ (2020-2022), podpořeného z OP VVV, **bylo financováno vytvoření a rozvoj portálu RIS3** představujícího datový a komunikační nástroj propojující národní a krajskou úroveň. Cílem vzniku portálu bylo rovněž posílení informačních a datových zdrojů pro zefektivnění potřebných analytických prací a zkvalitnění EDP, a to prostřednictvím zajištění dílčích datových systémů a agregace dezintegrovaných statistických systémů dat. Realizace vysoutěžené zakázky na dodavatele RIS3 portálu probíhala od poloviny roku 2021. Po neveřejném testovacím období v první polovině roku 2022 byl RIS3 portál uveden do provozu v červenci 2022. **Spuštění portálu představovalo významný milník** díky zlepšení propagace RIS3 strategie, komunikace mezi jednotlivými aktéry celého RIS3 ekosystému i umožnění sdílení a vizualizace datových sad z oblasti VaVal (MPO 2022a, s. 13, s. 48, MPO 2023a, s. 7).

RIS3 portál se skládá ze dvou částí:

- **Backend – datový modul/úložiště** integruje existující datové zdroje, umožňuje řízení rolí k administraci webu, správu komunikačního modulu, repozitáře dokumentů, diskusního fóra, modulu pro generování formulářů/anket, administraci kalendáře atd.
- **Frontend – zejména webový portál pro veřejnost** s možností vložení externího obsahu, dashboardy pro monitoring naplňování Národní RIS3 strategie, depozitáře dokumentů a diskusního fóra.

Většina veřejného textového obsahu portálu je prezentována také v anglické jazykové mutaci. Ve své neveřejné části/extranetu je portál využíván (Národním RIS3 týmem, krajskými RIS3 týmy, členy NIP, analytiky či experty) zvláště při předkládání dokumentů a připomínkování navržených změn. Je zde zároveň možnost registrovat se na vzdělávací akce, účastnit se online diskuzí a přispívat aktuálními příspěvky (zprávy, dobré praxe, kalendářové akce aj.).

Datový modul slouží k prezentaci analýz (dashboardů) založených na různých datových zdrojích (např. ČSÚ, Eurostat, EK, CzechInvest, IS VaVal, MS 2021+, INKA). Je organizován podle systému monitoringu RIS3 (monitoring vize RIS3, strategických a specifických cílů RIS3).

Na tvorbě portálu se podíleli partneři projektu TA ČR a CzechInvest, kteří dodávali analytické podklady a konfigurace sdružující data z několika na sobě nezávislých systémů. Další z partnerů projektu, Technologické centrum Praha, se podílel zvláště na rozvoji systému pro horizon scanning (HS), jeho optimalizaci pro využití v technologických i netechnologických oblastech relevantních pro RIS3 a zajištění přenosu výsledků mezi národní a krajskými úrovněmi (MPO 2023a, s. 10-11).

Součástí navazujícího projektu „**Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3 2023+**“ (2023-2026, OP JAK) je **další rozvoj RIS3 portálu**, zvláště pak v jeho datovém modulu. Během roku 2023 došlo k výraznému rozšíření datových sestav (členěných na operační, národní a resortní programy a obsahujících data k financování i dopadům). Oblast monitoringu RIS3 byla také nově rozšířena o sekce Regionální dimenze RIS3 a Mise RIS3.

V následujícím období je vedle **nápojení dalších datových zdrojů** (zvláště MS 2021+) na datový a vizualizační nástroj BI Superset (aktivita uskutečňovaná mimo projekt OP JAK) **plánována integrace různých datových zdrojů** pro zefektivnění potřebných analytických prací, s cílem reflektovat nové společenské výzvy a megatrendy (MPO 2023a, s. 38, MPO 2024b, s. 7).

Výsledkem prvního uvedeného systémového projektu (realizovaného v OP VVV) byly vedle RIS3 portálu také metodické nástroje z oblasti marketingu, vzdělávání, klastrů a inovačních infrastruktur, určené zejména pro krajské RIS3 týmy, ale také pro účastníky EDP či relevantní subjekty z oblasti VaVal (MPO 2023c). **Metodické dokumenty, připravené pracovníky agentury CzechInvest**, která byla jedním z projektových partnerů, představují možnosti rozvoje v analyzovaných oblastech, včetně doporučení a příkladů praktického využití. Jedná se konkrétně o následující dokumenty, schválené Řídicím výborem RIS3 a doporučené k dalšímu využití (MPO 2023c):

- **Analytické mapové vyhodnocení regionálních priorit** – přehled krajských priorit v oblasti podnikání, investic, inovací či start-upů ve vztahu k NRIS3,
- **Metodika marketingové a komunikační strategie** – doporučení pro prezentaci výstupů VaVal, mapování regionálních RIS3 značek a přenos zahraniční dobré praxe,
- **Metodika rozvoje inovačních infrastruktur v ČR** – doporučený postup při podpoře budování nových inovačních infrastruktur a rozvoji stávajících,
- **Metodika spolupráce s klastry** – úroveň zapojení státní správy do odvětvových uskupení a návrhy intervencí na základě zahraniční dobré praxe,
- **Vzdělávací plán** – pilotně ověřován na vzdělávacích akcích konaných v rámci projektu, zaměřených na základě požadavků krajských zástupců RIS3.

NRIS3 tým v roce 2022 dále připravil **Metodiku evaluací krajských RIS3 strategií**, sloužící krajům jako vodítko pro provádění evaluací v rámci související povinné aktivity uvedené v projektu SmAcc+ I, a definující minimální závazné standardy pro provádění evaluací na krajské úrovni (MPO 2023a, s. 37, MPO 2022b). NRIS3 tým zároveň **v oblasti monitoringu a evaluací i dalších relevantních oblastech** poskytuje krajským RIS3 týmům **odborná školení a metodickou podporu** vycházející z poptávky krajů.

Prostřednictvím zveřejnění uvedených metodických materiálů se podařilo **dosáhnout kvalitativního posunu krajských RIS3** s důrazem na kvalitu EDP a **sladit podobu základních metodických podkladů** pro fungování krajských aktivit (MPO 2023a, s. 7, s. 9). Systémový projekt financovaný z OP JAK pak rovněž podporuje vzdělávací akce v oblasti VaVal pro Národní RIS3 tým i krajské RIS3 týmy, jejichž výstupem bude **metodika zaměřující se na propojení národní a krajské úrovně** (MPO 2023a, s. 40).

Nejnovějším metodickým výstupem je v červnu 2024 schválená **Metodika developmentu misí** (viz odpověď na [evaluační otázku 6.2](#)). Pokračuje **mapování inovačních kapacit**, zahájené CzechInvestem již předcházejícím obdobím (viz výše Metodika rozvoje inovačních infrastruktur v ČR), jehož výsledkem má být zjištění potenciálu pro silnější vertikalizaci inovační infrastruktury. V současnosti je NRIS3 týmem rovněž připravována **Metodika překonávání bariér mezi sférami triple a quadruple helix**, řešící téma zapojení veřejnosti jakožto čtvrté sféry do procesu přípravy a implementace RIS3 (viz odpověď evaluační na [evaluační otázku 6.4](#)).

2.6.1 Shrnutí hodnocení evaluačního okruhu Nové přístupy v zaměření RIS3

Silné stránky:

- ⇒ **Kombinace top-down a bottom-up přístupu** při přípravě RIS3 misí.
- ⇒ **Zapojení dalších programů** (vedle operačních programů) **do implementace prvních dvou definovaných RIS3 misí**.
- ⇒ **Zapojení krajských struktur RIS3 do obsahového vymezení národních RIS3 misí**.
- ⇒ **Spolupráce MPO na mezinárodním projektu vedeném JRC** a zaměřeném na problematiku udržitelnosti v RIS3 strategiích umožnila zpracování témat udržitelnosti do české NRIS3 strategie, která tak do jisté míry představuje příklad dobré praxe v prosazování přechodu ke konceptu S4. Projekt umožnil rovněž lepší metodické uchopení RIS3 misí.
- ⇒ **Získání projektu ve Smart Akcelérátoru+ I všemi kraji** jako důležitý předpoklad pro rozvíjení nových přístupů k RIS3 v krajích.
- ⇒ **Promítnutí národního konceptu misí do vlastních RIS3 strategií některých krajů a řešení tématu udržitelnosti v RIS3 strategiích v řadě krajů** (prostřednictvím strategických projektů i dalších podporovaných projektů a aktivit).
- ⇒ **Zkušenosti některých krajů se zapojením „laické“ veřejnosti** do tvorby regionálních inovačních politik (prostřednictvím kvalitativního a kvantitativního šetření, pracovních skupin či jiných platforem).
- ⇒ **Spuštění RIS3 portálu** umožňující zlepšení propagace RIS3 strategie, komunikace mezi jednotlivými aktéry celého RIS3 ekosystému i sdílení a vizualizaci datových sad z oblasti VaVal.
- ⇒ **Příprava metodických dokumentů z oblasti marketingu, vzdělávání, klastrů, inovačních infrastruktur i evaluací krajských RIS3 strategií**, využitelných krajskými RIS3 týmy, účastníky EDP i relevantními subjekty z oblasti VaVal a umožňujících sladit podobu základních metodických podkladů pro fungování krajských aktivit.

Bariéry:

- ⇒ **Překážky pro zapojování veřejnosti do tvorby regionálních politik** (zejména obtížnost nalezení konsenzu kvůli partikulárním zájmům různých skupin, nízká motivace veřejnosti, časová i finanční náročnost potřebných procesů, chybějící komunikační kanály).
- ⇒ **Chybějící zkušenosti většiny krajů se zapojením široké/laické veřejnosti** do tvorby regionálních inovačních politik.
- ⇒ **Spíše odmítavý postoj některých krajských RIS3 týmů k zapojení široké/laické veřejnosti** do přípravy krajských RIS3 strategií.
- ⇒ **Regionální RIS3 mise zatím nejsou v krajích rozvíjeny** a zástupci krajských RIS3 týmů většinou nevidí v definování vlastních krajských misí velkou přidanou hodnotu (problémem je zvláště chybějící rozpočet na aktivity, které by krajské RIS3 mise měly podporovat).

Doporučení:

- ⇒ **Poskytnutí podrobnějších metodických informací o způsobech implementace RIS3 misí a dalších nových přístupů k RIS3**, z národní úrovně směrem ke krajům.
- ⇒ **Lepší komunikace tématu VaVal a RIS3 směrem k veřejnosti** a veřejně deklarovaná podpora tématu ze strany politických reprezentací krajů.
- ⇒ **Zapojení veřejnosti do procesu definování výzev pro RIS3 a/nebo do procesu validace regionálních priorit.**
- ⇒ **Důraz na poskytnutí zpětné vazby zapojeným zástupcům veřejnosti** – viditelné promítnutí jejich podnětů a připomínek.

3 Závěr

Mid-term evaluace Národní RIS3 strategie 2021-2027, zaměřená zvláště na vyhodnocení procesů spojených s realizací strategie, sledovala **tři hlavní cíle**:

- Vyhodnocení procesů a aktivit vázaných na sedm kritérií základní podmínky pro uskutečňování intervencí kohezní politiky EU,
- Vyhodnocení dosavadního příspěvku strategie k naplňování vize a cílů RIS3,
- Vyhodnocení procesů a aktivit týkajících se kultivace inovačního ekosystému a posunu v prosazování nových přístupů v zaměření RIS3.

Analytické podklady připravené v rámci projektu „Komplexní analýza východisek a návrh implementace revidovaných opatření Národní RIS3 strategie 2021+“ **představovaly adekvátní materiál** pro přípravu a zacílení aktuální NRIS3, aktualizaci domén specializace i nastavení EDP. **Nastavení strategické části aktuální NRIS3 přitom dostatečně reflektuje zpracované analýzy** výzev pro šíření inovací a digitalizaci. Kritérium č. 1 základní podmínky pro uskutečňování intervencí kohezní politiky EU v oblasti VaVal (RIS3 strategie se musí opírat o aktuální analýzu výzev pro šíření inovací a digitalizaci) lze tak považovat za splněné.

Kritérium č. 2 výše uvedené základní podmínky, spočívající v existenci příslušné instituce odpovědné za **řízení strategie**, je naplňováno Ministerstvem průmyslu a obchodu (MPO), na které byla tato kompetence přenesena v minulém programovém období. Jak ukazuje provedené vyhodnocení systému řízení RIS3, došlo v současném implementačním období (2021+) díky uskutečnění organizačních změn v řízení RIS3 a komunikaci s jednotlivými aktéry ekosystému RIS3 ke **zlepšení komunikace mezi národní a krajskou úrovní** (podpořené osobními schůzkami se zástupci krajských RIS3 týmů), ke **zlepšení systému řízení Národních inovačních platforem** (dále též NIP) i k **zefektivnění spolupráce s poskytovateli podpory** v režimu RIS3. **Hlavní bariéry pro efektivní řízení RIS3** souvisejí jednak s celkovým řízením systému VaVal v ČR („vícesměrové“ řízení strategie VaVal v ČR), a dále též se špatnou prostupností informací u jednotlivých aktérů ekosystému RIS3 (na úrovni krajských RIS3 týmů a řídicích orgánů / poskytovatelů podpory).

Doporučení

Pro zefektivnění řízení RIS3 strategie na národní a krajské úrovni je žádoucí zaměřit pozornost zejména na **zlepšení informovanosti** krajských RIS3 týmů a NRIS3 týmu **o vznikajících a probíhajících aktivitách** v krajích v oblasti implementace RIS3.

Implementaci strategie v praktické rovině rovněž napomůže **provádění intenzivnějších školení hodnotitelů** ve spolupráci NRIS3 týmu a řídicích orgánů / poskytovatelů, zaměřených mj. na správné vyhodnocení souladu s RIS3.

Existence nástrojů **monitorování a hodnocení** na měření výsledků s ohledem na cíle strategie je 3. kritériem základní podmínky. To je naplňováno prostřednictvím systému monitorování NRIS3 strategie a uskutečňovaných evaluací strategie (ex-ante evaluace, této mid-term evaluace a plánované závěrečné evaluace NRIS3 2021-2027). Silné stránky monitorovacího systému spočívají zvláště v jeho **vystavění na principu monitorování „zdola“**, tedy od úrovně projektů s vazbou na RIS3 v jednotlivých programech, jakož i ve **zřízení RIS3 portálu** integrujícího různé datové zdroje. V oblasti monitorování a evaluací **dobře funguje metodická podpora** krajů ze strany NRIS3 týmu. Předpokladem pro kvalitativní posun krajských RIS3 strategií je zahrnutí jejich evaluací mezi povinné aktivity projektu Smart Accelerator+. **Hlavní překážky** ztěžující monitorování realizace RIS3 strategie souvisejí zvláště s **roztříštěností využívaných databází a monitorovacích systémů** a s chybějícím propojením mezi

těmito databázemi, což se ovšem vybudováním datového skladu na RIS3 portálu daří úspěšně překonávat.

Doporučení

Pro zefektivnění monitorovacího systému RIS3 strategie je žádoucí zvláště na centrální politické úrovni **odblokovat komunikaci a předávání dat** mezi jednotlivými resorty a odpovědnými subjekty. Tyto kroky by měly vést ke sjednocení kvality shromažďovaných dat o VaVal a případně i ke skutečné koordinaci shromažďování potřebných dat.

Pro **sjednocení přístupu k monitorování krajské úrovně RIS3** je zároveň vhodné vytvořit **jednoduchou a srozumitelnou metodiku**, ve které budou stanoveny základní principy a pravidla pro monitorování krajských RIS3 strategií.

Proces objevování podnikatelského potenciálu (entrepreneurial discovery process / EDP), založený na spolupráci s klíčovými aktéry inovačního ekosystému, je v rámci platné NRIS3 strategie **adekvátně nastaven a formalizován**, přičemž klíčovou rolí v jeho realizaci hrají Národní inovační platformy (kritérium č. 4). Výrazné zlepšení fungování NIP a celého EDP v současném programovém období umožnilo **efektivnější zapojení aktérů inovačního systému, dosažení relevantnějších výstupů a cílenější identifikaci příležitostí a domén specializace**. Přesto existují oblasti pro další zlepšení fungování EDP.

Doporučení

Přetrvává **potřeba intenzivnějšího zapojení malých a středních podniků (MSP) a start-upů** z klíčových oborů, **zjednodušení procesu obměny členů NIP** (úpravou statutu NIP pro dosažení větší flexibility) a **lepší objasnění role krajských zástupců v NIP**.

Je také nutné ještě více **zefektivnit orientaci členů NIP** a dalších klíčových aktérů inovačního ekosystému **v problematice RIS3**, poskytovat ještě podrobnější a komplexnější instrukce ohledně očekávaných výstupů NIP a **zaměřit jednání NIP větší měrou na technologická a odborná témata**.

Doporučuje se dále **posílit komunikaci a spolupráci mezi národní a krajskou úrovní EDP** a **lépe synchronizovat fáze EDP** (resp. cyklu strategie RIS3) **s přípravou programů podpory VaVal** tak, aby byl umožněn účinnější přenos identifikovaných potřeb do konkrétních opatření a realizace transformačních aktivit.

RIS3 strategie se podle základní podmínky EU musí opírat rovněž o **opatření nezbytná ke zlepšení vnitrostátních nebo regionálních systémů výzkumu a inovací** (kritérium č. 5). Toto kritérium je naplňováno díky úzké provázanosti Národní RIS3 strategie a Národní politiky VaVal a opatření ke zlepšení národního systému výzkumu a inovací obsažených v obou dokumentech. **Opatření NP VaVal vytvářejí základní rámec pro implementaci NRIS3 strategie** a zaměřují se na zlepšení systémových podmínek podpory VaVal, rozvoj potenciálu lidí ve VaV, zvýšení kvality a mezinárodní otevřenosti výzkumu v ČR, rozšíření spolupráce mezi výzkumnou a aplikační sférou i rozvoj VaV a inovací v podnicích i veřejném sektoru. **V NRIS3 strategii jsou relevantní opatření definována ve struktuře klíčových oblastí změn, resp. horizontálních priorit NRIS3 strategie**, které se promítají do strategických a specifických cílů strategie. Klíčové oblasti změn identifikované u jednotlivých **regionálních inovačních systémů**, na jejichž základě jsou v krajských RIS3 strategiích definovány odpovídající strategické a specifické cíle, jsou souhrnně uvedeny v Příloze 2 NRIS3.

Kritérium č. 6 základní podmínky, spočívající v zahrnutí **opatření na podporu průmyslové transformace**, je v NRIS3 strategii naplňováno prostřednictvím **nástrojů a typových aktivit** obsažených

v horizontálních prioritách strategie (klíčových oblastech změn), jakož i **v tématech VaVal začleněných v doménách výzkumné a inovační specializace** (zařazení KETs a jednotlivých témat VaVal je uvedeno v Příloze 1 NRIS3). Opatření na podporu průmyslové transformace jsou na **národní úrovni realizována prostřednictvím programů implementujících NRIS3 strategii**, zvláště programů **OP TAK, OP ST, The Country for the Future, Národní plán obnovy** ad. **V krajských RIS3 strategiích** jsou opatření pro průmyslovou transformaci obsažena v podobě konkrétních horizontálních cílů, globálních výzev, průřezových kompetencí či navržených typových aktivit. Podpora průmyslové transformace je v krajích realizována prostřednictvím dotačních nástrojů krajů, strategických výzkumných a inovačních projektů, rozvoje inovační infrastruktury a podpůrných nástrojů realizovaných vědeckotechnickými parky a inovačními centry či nabídky služeb Digitálních inovačních hubů (DIHs).

K **posilování mezinárodní spolupráce** v prioritních oblastech podporovaných RIS3 strategií (tedy k naplňování kritéria č. 7 základní podmínky) dochází díky intenzivnímu zapojení NRIS3 týmu do mezinárodních aktivit, zvláště se zaměřením na rozvoj přístupu orientovaného na RIS3 mise. Významná byla v tomto ohledu zejména **spolupráce s Joint Research Centre** (Společným výzkumným centrem) Evropské komise na pilotním evropském projektu zaměřeném na propojování RIS3 s SDGs Roadmap. **Bilaterální spolupráce** v oblasti RIS3 strategií probíhala dosud **většinou na ad hoc principu**. K nalezení vhodných inspirací ze zahraničních regionů a navázání cílenější bilaterální spolupráce, a tedy i ke zvýšení přínosů této formy spolupráce, by mělo napomoci nedávné **obsazení nové pozice manažera pro mezinárodní spolupráci v rámci NRIS3 týmu**. Aktivita mezinárodní spolupráce probíhají také **na úrovni krajských RIS3 týmů a strategií** – zapojením do mezinárodní spolupráce regionů v rámci Twinningu (klíčové aktivity podporované projektem Smart Akcelerátor), zapojením regionů do tematických platforem (S3 Platform) či mezinárodních projektů a sítí (Horizon Europe, Interreg aj.).

Dosavadní příspěvek realizace strategie k naplňování vize a jednotlivých cílů RIS3 lze vyhodnotit pouze na základě kusých informací a s přihlédnutím ke zpoždění, které mají dostupná statistická data. Kontextové indikátory sledované při monitoringu **naplňování vize RIS3 strategie** ukazují na **pokrok dosažený ve směru transformace české ekonomiky na ekonomiku více založenou na znalostech** (zvýšení hrubé přidané hodnoty v jednotlivých sektorech hospodářství, produktivity práce i vývozu high-tech zboží, zvyšující se výdaje na výzkum a vývoj i jejich podíl na HDP). **K posunu ČR na žebříčku European Innovation Scoreboard z pozice mírného inovátora** (3. výkonnostní kategorie žebříčku) do vyšší výkonnostní kategorie **ovšem zatím nedochází**. Přes určitý pokrok **v oblasti inovační výkonnosti podnikového sektoru** (růst podnikových investic do VaV a inovací, růst přidané hodnoty v high-tech odvětvích, zapojování se do globálních hodnotových řetězců) zůstávají slabiny tohoto sektoru relativně nízká vyprodukovaná přidaná hodnota, nízký podíl produktových inovací, a zvláště zaostávání v oblasti ochrany duševního vlastnictví a investic rizikového kapitálu. **V oblasti veřejného výzkumu** dochází k růstu výdajů (a zejména objemu institucionální podpory) i intenzity zapojení do mezinárodní výzkumné spolupráce. Účast v rámcových programech EU však zůstává v porovnání s vyspělejšími státy EU stále na nízké úrovni. Překážkou jsou rovněž relativně nízký objem přímé i nepřímé podpory podnikatelského VaV z veřejných zdrojů i nízký objem výdajů tuzemského podnikatelského sektoru do veřejného (zvláště vládního) VaV, odrážející se v nízké úrovni výzkumné spolupráce veřejného a soukromého sektoru. Z hlediska **lidských zdrojů v oblasti VaVal** je nespornou výhodou kontinuálně rostoucí počet zaměstnanců VaV (včetně zahraničních výzkumníků) i specialistů v oblasti vědy a techniky. Nízký počet absolventů VŠ studia (zvláště doktorského stupně) a nízký podíl zaměstnanosti v činnostech náročných na znalosti však na druhou stranu podvazují současnou i budoucí dostupnost kvalifikovaných lidí pro VaVal. V oblasti **využívání nových technologií a digitalizace** jsou silnými stránkami zrychlování internetového připojení v podnicích i domácnostech, jakož i rostoucí využívání pokročilých technologií a digitalizace v podnicích (zvláště placeného cloud computingu či 3D tisku).

Slabinou je na druhé straně nedostatečné využívání analýz velkých dat (Big Data) i technologií AI v podnicích.

Doporučení

Za účelem **zajištění legislativní opory pro naplňování stanovených cílů RIS3 strategie** je žádoucí ukotvit RIS3 strategii v nově připravovaném zákoně o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí.

Ke **kultivaci inovačního ekosystému** v hodnoceném období značně napomohly **spuštění RIS3 portálu**, umožňující zlepšení propagace RIS3 strategie i komunikace mezi jednotlivými aktéry RIS3 ekosystému, jakož i **příprava metodických dokumentů** věnovaných různým oblastem (marketing, vzdělávání, klastry, inovační infrastruktury, evaluace krajských RIS3 strategií) a využitelných krajskými RIS3 týmy, účastníky EDP i relevantními subjekty z oblasti VaVal. Důležitým předpokladem pro rozvíjení nových přístupů k RIS3 v krajích pak bylo **získání projektu ve Smart Akcelátoru+ I všemi krajskými RIS3 týmy**.

V hodnoceném období se podařilo definovat první dvě RIS3 mise (Zefektivnění materiálové, energetické a emisní náročnosti ekonomiky; Posílení odolnosti společnosti proti bezpečnostním hrozbám) a zohlednit tyto mise ve výzvách a veřejných soutěžích – nejen u programů, které mají soulad s RIS3 stanoven jako nutnou podmínku, ale také u dalších programů, což lze považovat významný úspěch v implementaci RIS3 strategie. Na tomto vývoji měly zásluhu zejména diskuse probíhající na pravidelných setkáních poskytovatelů podpory VaVal v režimu RIS3. Zároveň jsou postupně upřesňovány principy a nástroje monitoringu a evaluace stávajících dvou RIS3 misí. Spolupráce MPO na mezinárodním projektu vedeném JRC a zaměřeném na problematiku udržitelnosti v RIS3 strategiích umožnila **zapracování témat udržitelnosti do české NRIS3 strategie**, která tak do jisté míry představuje příklad dobré praxe v **prosazování přechodu ke konceptu S4 (Smart Specialization Strategy for Sustainability)**. Projekt vedle toho umožnil také lepší metodické uchopení v té době připravovaných RIS3 misí. Nové přístupy v zaměření RIS3 byly rozvíjeny také na úrovni krajů. **Krajské struktury RIS3 se zapojily do obsahového vymezení národních RIS3 misí** a některé z krajů zároveň **promítly národní koncept misí do vlastních RIS3 strategií**. Na druhou stranu ovšem zástupci krajských RIS3 týmů většinou nevidí v definování vlastních krajských misí velkou přidanou hodnotu, zvláště kvůli chybějícímu dedikovanému rozpočtu na aktivity, které by krajské RIS3 mise měly podporovat. **Dosud málo rozvinutou oblastí** ve směřování RIS3, jak na národní, tak i krajské úrovni, **je zapojování široké (laické) veřejnosti do procesu přípravy a realizace RIS3 strategie**, tedy zapojení této části společnosti jakožto čtvrtého pilíře do EDP. Chybějící zkušenosti většiny krajů se zapojením široké veřejnosti do tvorby regionálních inovačních politik souvisejí i s překážkami danými značnou obtížností nalezení konsenzu kvůli partikulárním zájmům různých skupin veřejnosti, jakož i časovou a finanční náročností potřebných procesů.

Doporučení

K rozvoji nových přístupů k RIS3 na krajské úrovni by podle dotazovaných krajských RIS3 manažerů napomohlo **poskytnutí podrobnějších metodických informací z národní úrovně** o způsobech implementace RIS3 misí a dalších nových přístupů k RIS3.

Efektivnějšího zapojení veřejnosti do procesu přípravy a realizace RIS3 strategie na národní i krajské úrovni by mohlo být dosaženo **díky lepší (tedy cílenější a srozumitelnější) komunikaci** tématu VaVal a jeho podpory prostřednictvím RIS3 směrem k veřejnosti, jakož i veřejně deklarovanou podporou tématu ze strany politických reprezentací krajů.

Veřejnost je možné zapojit **do procesu definování výzev pro RIS3 a/nebo do procesu validace regionálních priorit**, přičemž pro dosažení žádoucích výsledků je klíčové dbát na poskytnutí zpětné vazby zapojeným zástupcům veřejnosti, například viditelným promítnutím jejich podnětů a připomínek k připravované strategii.

4 Použité zdroje

- CzechInvest (2024): Technologická inkubace. Huby. <https://technologickainkubace.org/o-technologicke-inkubaci/huby/>
- ČSÚ / Český statistický úřad (2024a): Výzkum a vývoj. https://www.czso.cz/csu/czso/statistika_vyzkumu_a_vyvoje
- ČSÚ / Český statistický úřad (2024b): Státní rozpočtové výdaje na výzkum a vývoj. <https://www.czso.cz/csu/czso/statni-rozpocetove-vydaje-na-vyzkum-a-vyvoj>
- ČSÚ / Český statistický úřad (2024c): Informační společnost v číslech – 2024. <https://csu.gov.cz/produkty/informacni-spolecnost-v-cislech-v5wirhtq80>
- ČSÚ / Český statistický úřad (2023a): Roční šetření o licencích - Lic 5-01. <https://www.czso.cz/csu/czso/licence>
- ČSÚ / Český statistický úřad (2023b): Podíl licencovaných patentů je v Česku stále nízký. <https://www.czso.cz/csu/czso/podil-licencovanych-patentu-je-v-cesku-stale-nizky>
- ČSÚ / Český statistický úřad (2023c): Informační společnost v číslech. 2023. Česká republika a EU. <https://www.ris3.cz/monitoring/indikatory/d06a-podniky-ve-zpracovatelskem-prumyslu-v-cesku-vyuzivajici-prumyslove-roboty>
- eCORDA (2024): Data k účasti v rámcových programech EU. Údaje o účastech v programu H2020 se vztahují k 22. 8. 2022, údaje k programu HE k 26. 3. 2024.
- Ernst & Young (2020): Komplexní analýza bariér aplikovaného a orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v České republice a návrh implementace nastavených opatření v programovém období 2021–2027 pro Národní RIS3 strategii 2021+. Finální dokument. <https://www.ris3.cz/analyzy-a-dokumenty/vstupni-analyzy>
- European Commission (2024): European innovation scoreboard. Country profiles – Czechia. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en
- Eurostat (2024): Patent applications to the EPO by country of applicants and inventors (2004 and onwards) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/pat_ep_tot/default/table?lang=en&category=scitech.ipr.pat
- MPO / Ministerstvo průmyslu a obchodu (2024a): RIS3 portál. <https://www.ris3.cz/>
- MPO / Ministerstvo průmyslu a obchodu (2024b): Zpráva o realizaci Národní RIS3 strategie 2023. Plán implementace 2024. <https://www.ris3.cz/analyzy-a-dokumenty/zpravy-o-realizaci-a-implementaci-ris3>
- MPO / Ministerstvo průmyslu a obchodu (2023a): Zpráva o realizaci Národní RIS3 strategie 2022. Plán implementace 2023. <https://www.ris3.cz/analyzy-a-dokumenty/zpravy-o-realizaci-a-implementaci-ris3>
- MPO / Ministerstvo průmyslu a obchodu (2023b): Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky 2021 – 2027. Příloha 1. Karty tematických oblastí. Verze 5 (prosinec 2023). <https://www.ris3.cz/analyzy-a-dokumenty/zakladni-dokumenty>
- MPO / Ministerstvo průmyslu a obchodu (2023c): Výstupy systémového projektu Národní RIS3 jsou k dispozici. <https://www.ris3.cz/aktuality/vystupy-systemoveho-projektu-narodni-ris3-jsou-k-dispozici>
- MPO / Ministerstvo průmyslu a obchodu (2022a): Zpráva o realizaci Národní RIS3 strategie 2021. Plán implementace 2022. <https://www.ris3.cz/analyzy-a-dokumenty/zpravy-o-realizaci-a-implementaci-ris3>

- MPO / Ministerstvo průmyslu a obchodu (2022b): Metodika evaluací krajských RIS3 strategií (realizovaných v projektu Smart Akcelerátor + I). <https://www.ris3.cz/analyzy-a-dokumenty/doplňkove-analyzy-a-materialy>
- MPO / Ministerstvo průmyslu a obchodu (2021a): Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky 2021–2027 (Národní RIS3 strategie). <https://www.ris3.cz/analyzy-a-dokumenty/zakladni-dokumenty>
- MPO / Ministerstvo průmyslu a obchodu (2021b): Statut a jednací řád Národních inovačních platform. <https://www.ris3.cz/co-je-edp/implementace-edp-procesu/narodni-inovacni-platformy>
- MPO / Ministerstvo průmyslu a obchodu (2021c): Ex-ante evaluace Národní RIS3 strategie 2021-2027. Pracovní verze (vypořádání 1. kola připomínek). Květen 2021.
- OECD (2024): OECD Statistics. <https://stats.oecd.org/>
- OECD (2020): Innovation diffusion in the Czech Republic. A regional approach. Background document for the implementation workshops in Spring 2020. Document updated December 2020. <https://www.oecd.org/regional/innovation-diffusion.htm>
- OP JAK / Operační program Jan Amos Komenský (2024): Výzva č. 02_22_009 Smart Akcelerátor+ I. https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_009-smart-akcelerator-i/
- Reid, A., Steward, F., Miedzinski, M (2023): Aligning smart specialisation with transformative innovation policy. Publications Office of the European Union, Luxembourg, doi:10.2760/601959, JRC134466. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC134466>
- Technologické centrum Praha (2023): Výzkum a vývoj v oblasti umělé inteligence v České republice. Studie zpracovaná pro MŠMT, projekt sdílených činností STRATIN+ / „Strategická inteligence pro výzkum a inovace“ (MS2104).
- Web of Science (2024): InCites Dataset. Clarivate Analytics. Data k 30. 5. 2024.

5 Příloha – Evaluační matice

na následující straně

Evaluační okruh	Vazba na kritérium základní podmínky (č. kritéria)	Evaluační otázky	Evaluační metoda / Zdroj informací						
			Rešerše dokumentů a analýza datových zdrojů	Rozhovor: nár. RIS3 manažer + odd. strat. S3	Rozhovor: předseda ŘV	FS: tajemníci NIP	FS: odborní garanti NIP	FS: poskytovatelé podpory VaVal	FS: krajští RIS3 manažeré
Analytické podklady	1	Jaké byly zpracovány analytické podklady pro zacílení NRIS3? Byly tyto podklady adekvátní pro přípravu NRIS3?	x						
	1	Jak byly analýzy výzev pro šíření inovací a digitalizaci využity při přípravě současné strategie?	x						
Řízení RIS3	2	Disponuje systém řízení RIS3 dostatečně velkými a kvalifikovanými personálními kapacitami?		x					
	2	Jak funguje koordinace a komunikace v systému řízení RIS3? Co je v této oblasti třeba zlepšit? Jakým způsobem?		x					
	2	Jak efektivně funguje komunikace mezi národní a krajskou úrovní? Je komunikovaný obsah obousměrný a adekvátní potřebám obou úrovní? Co je případně možné v této oblasti zlepšit a jakým způsobem?		x		x			x
	2	Jak fungují komunikace a přenos informací z EDP mimo formát NIP (k Řídicím orgánům OP aj.)? Co je v této oblasti třeba zlepšit? Jakým způsobem?		x	x	x		x	
	2	Jak funguje komunikace mezi jednotlivými NIP, týkající se například naplňování RIS3 misí? Co je v této oblasti případně možné zlepšit? Jakým způsobem?		x		x			
	2	Jsou současný počet a struktura NIP optimální vzhledem k počtu a zaměření domén specializace?		x	x	x	x		
	7	Jaké aktivity mezinárodní spolupráce v oblasti RIS3 byly uskutečňovány v průběhu přípravy a implementace současné strategie? Které z těchto aktivit byly zaměřeny specificky na spolupráci v prioritních oblastech NRIS3? Jakých přínosů pro implementaci současné strategie bylo dosaženo díky dosavadním aktivitám mezinárodní spolupráce v oblasti RIS3?	x	x					

Evaluační okruh	Vazba na kritérium základní podmínky (č. kritéria)	Evaluační otázky	Evaluační metoda / Zdroj informací						
			Rešerše dokumentů a analýza datových zdrojů	Rozhovor: nár. RIS3 manažer + odd. strat. S3	Rozhovor: předseda ŘV	FS: tajemníci NIP	FS: odborní garanti NIP	FS: poskytovatelé podpory VaVal	FS: krajští RIS3 manažeři
Fungování procesu EDP	4	Jsou v NIP adekvátně zastoupeny a) nejvýznamnější inovační firmy / sektory, b) výzkumné organizace a veřejné instituce? Je složení NIP regionálně vyvážené s ohledem na koncentraci kapacit v daných doménách specializace? Jaké případné nedostatky ve složení NIP by bylo dobré odstranit?				X	X	X	
	4	Jsou procesy, pravidla a struktury EDP odpovídajícím způsobem formalizovány? Jaká zlepšení je možné případně navrhnout?		X		X	X		
	4	Je podpora činnosti NIP ze strany gestora RIS3 dostatečně efektivní a relevantní? Jaké jsou možnosti zlepšení?					X		
	4	Splňuje proces sběru podnětů v rámci NIP, resp. KIP všechny očekávané charakteristiky - je odpovídajícím způsobem standardizovaný, transparentní, kontinuální, jednoduchý a otevřený všem aktérům inovačního systému? Jaká zlepšení tohoto procesu je případně možné navrhnout?				X	X	X	X
	4	Jak se daří zajistit kontinuitu procesu identifikace transformačních aktivit v rámci NIP, resp. KIP? Kde jsou případné problémy? Jaká zlepšení tohoto procesu je případně možné navrhnout?				X	X		X
	4	Daří se do procesu identifikace TA zapojit aktéry s dostatečným mezioborovým nadhledem a potřebnou vizí? Jaké jsou případné nedostatky v této oblasti?				X	X		X
	4	Jsou všichni relevantní aktéři adekvátním způsobem zapojeni do procesu hodnocení, prioritizace a rozvoje transformačních aktivit? Funguje tento proces dostatečně efektivně, standardizovaně a transparentně? Jakým způsobem fungují tematické pracovní skupiny pro rozpracování návrhů TA v rámci NIP? Jaké jsou případné nedostatky v této oblasti a návrhy na zlepšení?				X	X	X	X
	4	Jak fungují obousměrné vazby s poskytovateli podpory VaVal v procesu implementace a aktualizace RIS3? Kde lze identifikovat případné obtíže? Jaké jsou případné návrhy na zlepšení těchto vazeb?		X	X	X	X	X	

Evaluační okruh	Vazba na kritérium základní podmínky (č. kritéria)	Evaluační otázky	Evaluační metoda / Zdroj informací						
			Rešerše dokumentů a analýza datových zdrojů	Rozhovor: nár. RIS3 manažer + odd. strat. S3	Rozhovor: předseda ŘV	FS: tajemníci NIP	FS: odborní garanti NIP	FS: poskytovatelé podpory VaVal	FS: krajské RIS3 manažery
Monitorování a hodnocení RIS3	3	Jak je aktuálně nastaven systém monitoringu pro měření a hodnocení výkonnosti RIS3 strategie? Je tento systém pro potřeby RIS3 vyhovující a efektivní?	x						
	3	Do jaké míry reflektuje monitorovací systém pro EU fondy potřeby NRIS3 a krajských RIS3? Jaká lze případně navrhnout zlepšení?		x					
	3	Jak funguje spolupráce mezi národní a krajskou úrovní na monitoringu a provádění evaluačních aktivit RIS3? Jaká lze případně navrhnout zlepšení?		x					x
	3	Jak funguje spolupráce na monitoringu RIS3 s řídicími orgány operačních a národních programů? Jaká lze případně navrhnout zlepšení?		x				x	
	3	Jsou v monitoringu RIS3 využívány zkušenosti z dalších členských zemí EU? Jakým způsobem?		x					
	3	Jak jsou výsledky monitorování RIS3 využívány pro zefektivnění činnosti NIP / procesu EDP?		x		x			
	3	Vyhovuje Plán evaluací RIS3 potřebám hodnocení strategie s ohledem na naplňování jejích cílů? Jaká lze případně navrhnout zlepšení?	x	x					
	3	Jak byly výsledky ex-ante evaluace využity pro zacílení intervencí a nastavení pravidel implementace strategie?	x	x					

Evaluační okruh	Vazba na kritérium základní podmínky (č. kritéria)	Evaluační otázky	Evaluační metoda / Zdroj informací						
			Rešerše dokumentů a analýza datových zdrojů	Rozhovor: nár. RIS3 manažer + odd. strat. S3	Rozhovor: předseda ŘV	FS: tajemníci NIP	FS: odborní garanti NIP	FS: poskytovatelé podpory VaVal	FS: krajští RIS3 manažeři
Naplnění cílů RIS3		Do jaké míry se daří směřovat financování operačních a národních programů do prioritních oblastí RIS3? Jaké aktivity v této oblasti vyvíjí národní RIS3 tým? Které programy podpory využívají systém bonifikací nastavený RIS3? Jaká zlepšení je případně možné navrhnout?	x	x					
		Lze zaznamenat v průběhu času nějaký pokrok v důrazu na implementaci RIS3 prostřednictvím operačních a národních programů?	x	x	x			x	
		Jak přispívá podpora a konkrétní aktivity realizované v rámci operačních a národních programů k plnění strategických a specifických cílů RIS3? Jak přispívají k naplnění vize RIS3? Kde dosud existují největší rezervy?	x	x					
	5	Jaká opatření směřující ke zlepšení národního systému výzkumu a inovací jsou zahrnuta do Národní RIS3 strategie?				x	x	x	
	5	Jaká opatření směřující ke zlepšení systému výzkumu a inovací v krajích byla realizována v souvislosti s implementací národní a krajských RIS3 strategií?				x			x
	6	Jaká opatření na podporu průmyslové transformace jsou zahrnuta v Národní RIS3 strategii a krajských RIS3 strategiích?				x	x	x	x
Nové přístupy v zaměření RIS3		Do jaké míry se daří směřovat financování operačních a národních programů na projekty s vazbou na mise RIS3?	x	x					
		Jakým způsobem je v průběhu implementace RIS3 rozvíjen tzv. mission-oriented approach? Co je potřeba učinit pro další pokrok v této oblasti?		x	x				
		Dochází v průběhu implementace RIS3 ke známým přechodu od konceptu S3 ke konceptu S4? Co je potřeba učinit pro další pokrok v této oblasti?		x	x				
		Je vhodné zahrnout odbornou veřejnost jako čtvrtý pilíř (4-helix) do EDP procesu? Jestliže ano, v jaké fázi implementace RIS3?		x	x				
		Lze zaznamenat nějaké další nové žádoucí prvky a trendy ve směřování aktuální strategie?		x	x				

	Jakým způsobem jsou v krajích rozvíjeny nové přístupy v zaměření RIS3 (důraz na mise RIS3, přechod z S3 k S4, větší zapojení veřejnosti aj.)? Jsou využitelné pro nové nasměrování NRIS3?	x	x						x
	Jaké aktivity byly od počátku implementace strategie uskutečňovány v oblasti kultivace inovačního ekosystému (např. tvorba metodik a RIS3 portálu, poskytování odborných školení aj.) a jaké jsou jejich viditelné přínosy?	x	x						x